

Vol. X

No. 2

23rd July, 1974.

(Tuesday)

1 Sravan, 1896 S. E.

THE ANDHRA PRADESH

Legislative Assembly Debates

OFFICIAL REPORT

CONTENTS

	PAGES
Oral Answers to Questions.	.. 143
Announcement :	
re: Message from the Chairman, Legislative Council regarding retransmission of a copy of the amendments of the A. P. (Andhra Area) Tenancy (Amendment) Bill, 1970, as recommended in the President's Message dated 21st September, 1972.	... 175
Matters under Rule 341 :	
re: Atrocities on scheduled castes in Karimnagar.	.. 176
re: Death of six persons at Tirupathi.	.. 177
re: Drainage employee's death in Hyderabad.	.. 178
Business of the House	.. 179
Calling Attention to Matters of Urgent Public Importance :	
re : Murder of a person in Urlam village on 2-3-1974	... 180
re: Atrocities on Banjara families in Gunugupenta village, Achampet Taluk.	... 180
re : Murders of Sarpanchs of Allagudem and Bangaruchelka villages, Khammam District.	.. 185
re : Accumulation of lime in Gudur Railway Station due to shortage of Railway Wagons.	.. 187
	[Contd. on 3rd cover

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

PRINCIPAL OFFICERS

Speaker : Sri P. Ranga Reddy

Deputy Speaker : Sri Syed Rahmat Ali

Panel of Chairmen:

1. Sri Kaza Ramanadham
2. Sri Baddam Yella Reddy
3. Smt. D. Indira
4. Sri M. Yellappa

Secretary : Sri A. Shanker Reddy,
B.A., LL.B.

Assistant Secretaries:

1. Sri M. Ramanadha Sastry
2. Sri P. Ranga Rao
3. Sri E. Sadasiva Reddy
4. Sri V. K. Viswanath
5. Sri S. Poornananda Sastry
6. Sri K. Satyanarayana Rao
7. Sri R. N. Sarma

CONTENTS—Contd.

PAGES.

Government Bill :

Andhra Pradesh Contingency Fund (Amendment) Bill, 1974.

(Introduced) .. 188

Voting of Demands for 1974-75:

.. 188

Demand No. XLVII—Minor Port Development.

Demand No. XVI—Public Works.

Demand No. XLVIII—Roads Development.

Appendices.

.. 230

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Fiftieth day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Tuesday, the 23rd July, 1974.
The House met at Half Past Eight of the Clock.
(Mr. Speaker Sri P. Ranga Reddy in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

8.30 a.m.

ACHIEVEMENTS OF DIRECTORATE OF COMMERCE AND EXPORT PROMOTION

841—

* 3613—Q.—Smt. J. Eshwari Bai (Yellareddy):—Will hon. the Chief Minister be pleased to state

What are the achievements of the Directorate of Commerce and Export Promotion since its inception and whether a copy of the report of its activities be placed on the table of the House?

The Chief Minister (Sri J. Vengal Rao):—A note on the achievements and activities of the Directorate of Commerce and Export Promotion since its inception is placed on the Table of the House.

ACHIEVEMENTS AND ACTIVITIES OF THE DIRECTORATE
OF COMMERCE AND EXPORT PROMOTION
ANDHRA PRADESH

INTRODUCTION :

Export effort in India has till recently been generally assumed to be the responsibility of the Central Government, which is undoubtedly responsible for planning, directing, controlling, co-ordinating

* An asterisk before the name indicates correction by the Member.

and implementing the export policy and programmes on an all-India basis. A stage has come when the responsibility of this effort could be shared and shouldered by the State Governments to see that benefits of National policies, in relation to the exports from the country, percolate to the primary producers located in the hinterland away from the Regional Head Quarters of the Central Government Organizations, to create export consciousness in the trade and industry, to impart an export bias and to remove difficulties that are faced by exporting interests in the State. With this object in view, the Government of Andhra Pradesh decided to have an independent and fullfledged Directorate to deal with all aspects of "Export Promotion" in the State. This Department came into existence in the year 1966.

OBJECTIVES OF THE DIRECTORATE :

The following are the main objectives of the Commerce and Export Promotion Directorate :

(a) to create consciousness in the trade and industry within the State for participating in the export effort and to generate suitable climate for increased exports ;

(b) to initiate active steps for promoting the growth of export-entrepreneurship in the State ;

(c) to undertake a positive programme for assisting the establishment and encouraging the industrial units for export production ; and

(d) to create facilities which would foster export production and induce the manufacturers and producers to undertake exports :

ORGANISATIONAL SET UP OF THE DEPARTMENT :

The Director is the Head of the Department. The work of the Directorate is divided into four Divisions, one of which is headed by the Deputy Director and the other three by Assistant Directors. Each Division Head is assisted by one Section Officer of Gazetted rank and also one or two Inspectors/Superintendents in the supervisory cadre. One Division (Viz., Divn-IV) attends to the administrative matters such as Establishment, Budget, Accounts, Co-ordination and Statistics, while the other three Divisions devote completely to the work of 'Export Promotion' in the respective fields of exportable products dealt with by them.

Division—I : Engineering products.

Division—II : Agricultural and Agro-Industrial products ;
Processed foods ; Forest products ; Leather ; Animal and Marine products.

Division—III : Minerals & Chemicals; Handlooms and Handicrafts; Human hair; Ports and Ports and Port Development; Seminars etc.

At the District level, the work connected with export promotion has been entrusted to the District Officers of the Industries Directorate by making them ex-officers of Commerce and Export Promotion Department.

SURVEY ON EXPORT POTENTIAL :

At the instance of the State Government, the Indian Institute of Foreign Trade, New Delhi, had conducted a comprehensive survey of the Export Potential of Andhra Pradesh. This was the first of its kind carried out by the Institute. In consultation with the Heads of Departments of the State Government on the basis of criteria determined for deriving the maximum benefit from the survey, 42 commodities/products were selected by the Institute for the survey. The Institute had estimated that the exports from the State of Andhra Pradesh were about Rs. 45 crores during 1965-66 which comprise both surveyed and non-surveyed items. The Institute had made several recommendations for stepping up the level of exports from the State. The Directorate had taken systematic follow-up action on each of these recommendations.

TRAINING PROGRAMME IN EXPORT MARKETING :

To develop competence in export entrepreneurship and to enable the industrialists to get well acquainted with all aspects of export matters, the Directorate had organized a specialised training programme in Export Marketing, which was conducted during February 1970 by the Indian Institute of Foreign Trade, New Delhi, which is an expert body in the training of personnel for export management. All the Officers of the Directorate had participated in the training programme which provided a basis for them to develop necessary skills to deal with problems faced by the Trade and Industry in the State.

PARTICIPATION IN FAIRS & EXHIBITIONS IN INDIA :

The State Government had participated in the Indian International Trade and Industries Fair, 1968 held at Madras and projected an impressive image of Andhra Pradesh as an industrially developing State which can, in the near future, take its place along with other States in increasing exports of non-traditional items like engineering goods and other manufacturers. Many industrialists and merchant-exporters of the State had put up impressive stalls in the pavilion and thus contributed to its success. With a view to publicise the export information in respect of products of our State, the Directorate had also participated in "All India Industrial Exhibitions" at Hyderabad during the initial years of its creation.

Sponsoring Participation in Leipzig spring Fair

Since individual participation in international trade fairs presents several problems and would even be out of reach for many a small producer in the State, the Department of Commerce and Export Promotion organized joint participation of trade and industry in the State, in the Leipzig Spring Fair, 1970 (G. D. R.), which was

held from 1st March, to 10th March 1970, with the collaboration of the Andhra Pradesh Small Scale Industrial Development Corporation Limited, the Federation of Andhra Pradesh Chambers of Commerce and Industry and the Directorate of Industries. As many as 354 items manufactured by large-scale as well as small-scale industries were displayed in this Fair. The managing Director of the Andhra Pradesh Small Scale Industrial Development Corporation and 2 trade representatives selected out of the participating firms, had visited the Fair. This participation attempted to project an impressive image of Andhra Pradesh as a supplier of quality goods to sophisticated markets abroad.

SETTING UP OF TRADING CORPORATION :

To serve as a direct channel for the outflow of goods of Andhra Pradesh to foreign markets and to directly participate in the export trade of the country and render institutionalised assistance to small producers and entrepreneurs in Andhra Pradesh, the State Government set up in June, 1970 an Export-Import Corporation with an authorised capital of Rs. 2 crores. The Corporation fulfils the long-felt need to aid the small exporters in the State and to remove the middlemen who are profiting at the expense of the State exporting interest. The Corporation has been subsequently renamed as the "Andhra Pradesh State Trading Corporation Limited". The set-up, performance and its future activities are described separately in this article.

AWARDS FOR BEST EXPORTERS :

With a view to providing incentives to better export performance, an award for the best exporter was instituted in collaboration with the Economic Committee of the Osmania Graduates, Association, for the best export performance during the years 1966 and 1967. The Directorate is now contemplating to institute such awards on a recurring basis in the coming years.

PUBLICATION OF BROCHURES :

In order to facilitate the work of exporters and to serve as a useful compendium, the Directorate of Commerce and Export promotion, in co-operation with the Andhra Pradesh Small Scale Industrial Development Corporation Limited, had brought out seven (7) brochures in the past, which contain the necessary material required for the intending exporters, viz., price structure, specifications, quality designs, names of importers abroad, the countries which are importing these commodities etc. These brochures covered the following items:—

1. Diesel oil Engines and pumps
2. Aluminium-ware
3. Castings
4. Wires and Cables
5. Automobile parts
6. Chillies, Turmeric & Coriander
7. De-oiled cake, and De-oiled Rice Bran.

It is proposed to add few more items to be above list in the near future.

DEPARTMENTAL PUBLICATION:

The Department is publishing a weekly journal, viz., "Andhra Pradesh Trade Bulletin" which contains information on various subjects connected with exports and also reproduces notifications on tender enquiries for the requirements of the Government Departments of Andhra Pradesh in addition to foreign trade enquiries. Efforts have been made to publish the Trade Bulletin strictly according to a fixed schedule to make it more useful to the local trade in answering the tender enquiries well in time.

CONFERENCES:

The Department conducted a Conference of Exporters of Basic Chemicals, Pharmaceuticals and Soaps on 23-11-1970 with the association of the concerned Export Promotion Council. This Conference proved very successful and was found to be very useful forum to afford opportunity to all producers/manufacturers of these commodities to express their individual problems and the difficulties faced by their individual problems and the difficulties faced by their industry in general.

In view of the lack of proper response from the trade and industry inconveniencing the Commodity Panel meetings constituted by the Government for promoting exports, it was considered desirable that these Panel meetings be substituted by commodity Conferences in different product groups. The Directorate proposes to take up conducting such Conferences for different commodity groups in the coming years.

TOURS ABROAD:

Sri K. V. Narayana Reddy, a former State Minister for Export Promotion had undertaken promotional tour in the year 1967 to the East and West European Countries. The main purpose of this foreign tour was to explore the possibilities of stepping up of exports from this State to Czechoslovakia, the United Kingdom, France, East Germany, Hungary and Italy. Again, in 1970, a study-team was sent from Andhra Pradesh to selected South-East Asian Countries. The team was headed by the then Minister for Commerce, Sri P. Ankinadu Prasada Rao, and had visited Thailand, Hongkong, Japan, Philippines (Manila), Singapore, Malaysia, Indonesia and Ceylon. In addition to the Minister, the team consisted of Sri V. P. Rama Rao, I.A.S., the then Director of Commerce & Export Promotion and three selected representatives from the trade and industry of Andhra Pradesh. The main objectives underlying this study tour were to develop contacts and to study market conditions in the South-East Asian countries to promote exports of products produced manufactured in Andhra Pradesh. The Department had undertaken necessary follow-up action on the recommendations made in the tour reports. In many cases, the Directorate was instrumental in providing ample opportunities for the exporters to establish contacts with the foreign buyers in the countries covered in the above tours.

INFORMATION CELL :

One of the major problems confronting the exporters is lack of export intelligence in a classified manner to enable them to undertake programmes of export marketing and to plan their export production in specific commodities. With a view to filling up this vital gap and to help exporters in a substantial measure to formulate their export programmes, it was considered necessary that the Directorate should attempt to set up an "Information Cell" in the Directorate. To this end, the Department had made a systematic study and evolved a suitable format for storage and retrieval of information on exportable products which could be maintained in Cardex Sheets arranged in a vertical filing system. To begin with information for 30 selected commodities was collected for this purpose.

DIRECTORY OF EXPORTERS :

With a view to facilitate Indian and Foreign trading interests to contact the exporters in the State directly for their enquires for supply of various commodities, the Directorate is contemplating to bring out a "Directory of Exporters in Andhra Pradesh". This Directory will go a long way in fulfilling the needs of the exporting interests in the State

LIAISON WITH OTHER ORGANISATIONS OF THE GOVERNMENT OF INDIA :

The Directorate of Commerce and Export Promotion has been maintaining close liaison with the Export Promotion Councils and Commodity Boards on the one hand and the Indian Embassies abroad on the other, to help the State exporters in keeping themselves abreast of the latest trends in markets abroad and locate potential foreign buyers for various commodities available in Andhra Pradesh. The Directorate has also been instrumental in highlighting the problems faced by individual exporters to findout satisfactory solutions by approaching the concerned authorities in the State and the Central Governments.

EXPORT STATISTICS :

In the absence of classification of official export statistics by state of origin, no reliable estimates of the shares of individual states in the exports of the country are available. The Directorate had, therefore, been making efforts to collect information from individual exporters within the State and other connected organisations with a view to estimating the quantum of exports from the State of Andhra Pradesh for all important commodities. Since the submission of the reports by the exporters is voluntary, the estimates arrived at by the Directorate can at best be taken as indicative of the level of exports from the State in a particular year for the specific commodity product. The exports from the State as estimated by the Indian Institute of Foreign Trade on the basis of the survey conducted by them in 1956, amounted to Rs. 45 crores for the year 1965-66. Several new commodities produced/manufactured in Andhra Pradesh have entered the international markets during subsequent years. The exports of Andhra Pradesh as estimated by the Directorate were to the tune of Rs. 72 crores during the year 1971-72. A statement showing

he estimated exports from Andhra Pradesh during the years 1970-1971 and 1971-72, is enclosed as Annexure-'A'.

SEMINARS :

Seminar on Standards Appraisal and Utilisation in Export Promotion.

The Directorate of Commerce and Export Promotion had conducted a seminar at Hyderabad on the 14th of December, 1973 on "Standards Appraisal and Utilisation in Export Promotion" in collaboration with the Indian Standards Institution, Hyderabad. The Seminar highlighted the problems relating to standardisation in the fields of:

- a. Mineral & Chemicals
- b. Agricultural & Forest Products
- c. Engineering goods; and
- d. Handlooms, Textiles & Handicrafts

The subject sessions were presided by prominent non-officials as Chairman, and specifically discussed the following issues in relation to the four fields mentioned above:

1. Whether the standards adequately reflect the experience of industries and if not at what places standards require review;
2. Problems involved in relation to quality development in line with Indian Standards and Certification; and
3. Further areas and scope for standardization necessary in relation to present and future developments.

The Seminar was presided by Sri N. Bhagwandas, IAS., Chief Secretary to Government of Andhra Pradesh and was inaugurated by Shri S. R. Rama Murty, I.A.S., Secretary to Government, Industries and Commerce Department. On this occasion, a Souvenir was brought out and several messages from high dignitaries were received wishing the Seminar a grand success.

The proceedings of the Seminar containing the main recommendations of the various groups, are under finalisation and suitable follow-up action will be initiated by this Department.

This Seminar proved very useful in that it had brought to the forefront the need for ensuring qualitative standards in all the products exported from Andhra Pradesh, so as to create confidence in the minds of foreign buyers.

CONCLUSION:

The Directorate of Commerce & Export Promotion has been endeavouring to play its vital role in stepping up of exports from Andhra Pradesh. It has, during its short span of existence, succeeded to a great extent in creating export consciousness in the trade and industry and has to its credit many achievements in the field of export promotion in the State. It has attempted to supplement the export

effort of the country by means of various promotional measures consistent with the National Policies formulated by the Union Government from time to time.

ANNEXURE-“A”

ESTIMATED EXPORTS FROM ANDHRA PRADESH

Commodity.	Value Rs. lakhs.	
	Exports During.	
	1970-71	1971-72
1	2	3
A AGRICULTURAL PRODUCTS, AGRO-INDUSTRIAL PRODUCTS, PROCESSED FOODS, FOREST PRODUCTS:		
1. Tobacco (Virginia)	2,854.67	3,901.88
2. Chillies.	10.87	28.56
3. Turmeric.	130.88	98.74
4. Sann Hemp Fibre.	4.53	6.10
5. Wheat Bran.	2.89	—
6. Cashew Kernals.	5.53	2.17
7. Sandal Wood oil.	43.45	42.71
8. Sandal wood spent Dust.	1.55	1.34
9. Sandal wood powder and chips.	0.05	0.12
10. Davana Oil.	0.77	1.36
11. Palmyra fibre.	122.65	118.06
12. Palmyra Straks.	1.42	0.92
13. De-oiled Rice bran.	124.91	86.96
14. De-oiled cakes [Groundnut, cotton seed, gingelly (Kardi)]	332.29	252.70
15. Cigarettes.	0.42	—
16. Instant coffee.	72.92	78.24
17. Sugar.	101.64	642.90
18. Fruit juices.	26.46	6.50
19. Pickles and Chutneys.	0.24	0.19
20. Tamarind seed & flour.	0.81	1.80
21. Anrato seeds.	0.34	0.97
Total 'A' ..	3,838.80	5,272.27
B. LEATHER ANIMAL AND MARINE PRODUCTS:		
1. Leather.	128.12	170.95
2. Horns and Hoofs.	8.94	7.38
3. Shark Fins & Fish Maws.	0.23	0.38
4. Sea Shells.	0.25	1.21
5. Crushed Bones, Bone Crist and Bone Meal.	13.02	17.00
6. Dried cattle casings.	2.67	2.37
7. Prawns and Shrimps (Frozen).	—	447.50
Total 'B' ..	153.24	646.73

(1)	(2)	(3)
-----	-----	-----

G. EDUCATIONAL EQUIPMENT.

1. Montessori Apparatus and Educational Materials	0.42	0.55
Total 'G'	0.42	0.55

H. MANUFACTURES OF IRON & STEEL :

1. M. S. Rounds, Flats, Rods etc., including alloysteel.	73.76	—
Total 'H'	73.76	—

I. Engineering Items :

1. Asbestos Cement Products	36.15	2.05
2. Asbestos Cement Plant and Machinery	22.29	3.08
3. Bicycle chains	11.94	14.24
4. Bicycle Gear-Cases	0.05	—
5. Anodised Aluminium Builders Hardware	2.04	3.33
6. Alcut Machines	0.23	0.08
7. Machine Tools	4.72	1.56
8. Buss-Bodies, Passenger Busses	1.72	—
9. Refrigerators	0.06	0.06
10. Sewing Machines and Parts	0.04	0.05
11. One day Alaram Time Pieces	0.07	0.37
12. Hermetic Compressors and Aecessories	7.88	—
13. Public Address Equipment and Aecessories	1.22	2.26
14. Inter Communication Sets	—	0.01
15. Car Radios	—	0.13
16. Electric Transformers	1.45	4.93

	(1)	(2)	(3)
17. Switchgear	—	—	0.84
18. Electric Copper Aluminium, Enamelled Paper cover winding Wires	2.11	—	1.29
19. Automobile Parts and Com- ponents	0.05	—	1.76
20. Electrical and Electronic Appliances, Apparatus and Components	0.29	—	2.34
21. Wire Drawing Machines	1.68	—	0.21
Total 'I' ..	93.99	—	38.59
Grand Total ..	5,303.59	—	7,154.93

Note :—1. The period for estimation is Financial Year i.e. April to March.

2. Figures indicated above are only estimates.

3. Since the information is being collected from the individual Exporters only on voluntary basis the Estimates are not exhaustive.

4. Human Hair and Silk Fabrics produced in Andhra Pradesh are being Exported through Middlemen, details of which are not available.

శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి (గురజాల) :—అధ్యక్షా, ఇక్కడ టేబిల్ మీద పెట్టిన స్టేట్ మెంట్ లో రెండవ పేజీలో ఆంధ్రప్రదేశ్ నుండి 42 క మోడిటీస్ ఎక్స్ పోర్టుకు సెలక్ట్ చేయబడినవి అన్నారు. ఆ 42 ప్రొడక్ట్స్ ఏమిటి? To create facilities which would foster export production and induce the manufacturers and producers to under take exports.” అన్నారు. ముఖ్యంగా టూబాకో ఎక్స్ పోర్టు మన రాష్ట్రంలోని వైజాగ్ పోర్టునుండి కాకుండా మద్రాసు నుండి పోతుంది. వైజాగ్ పోర్టుకు అందుకు పూర్తి ఫెసిలిటీస్ కలుగజేయటానికి ఏమి చేస్తున్నారు?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—వారి డ్యూటీ ఎక్స్ పోర్టుగాని—ఏ పోర్టునుండి వెళ్ళాలి అన్నది కాదు. వైజాగ్ పోర్టునుండి వెళ్ళాలి అన్నది మన స్టేట్ గవర్నమెంట్, మనము చేసుకోవాలి.

శ్రీ ఎం. నాగిరెడ్డి :—ఆ 42 క మోడిటీస్ ఏమిటి?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఎనాక్ సుర్—ఎ—లో యిచ్చాను. చదవండి.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నరసంపేట) :—మనం ఎక్స్ పోర్టు చేస్తున్నటువంటి వివిధ వస్తువుల లిస్ట్ యిచ్చారు. మనం ఎక్స్ పోర్టు చేసిన సందర్భంలో మనకు యివ్వబడు

తున్నటువంటి వస్తువులకు ఇంటర్ నేషనల్ మార్కెట్ వేల్యూ, మన ఇంటర్నల్ మార్కెట్ వేల్యూ దృష్ట్యా మనం ఇక్కడ సబ్సిడీ ఏదైనా భరించవలసి వస్తున్నదా? ఖరీదైన ఏ యే వస్తువులలో మనం భరించవలసివస్తున్నది?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—అది మనకు సంబంధించింది కాదు. సెంటర్ లో ఫారెన్ ప్రైడ్ మినిస్ట్రీ ఉంది. వారు చూస్తారు. మనకు ఏమీ సంబంధం లేదు. ఆ సబ్సిడీ సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ చూడాలి. స్టేట్ గవర్నమెంట్ కు సంబంధం లేదు.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) :—ఎక్స్ పోర్టు అండ్ ఇంపోర్టు ప్రమోషన్ కౌన్సిల్—మరక మోడిటీస్, హెంక్ లూమ్ మొదలైన వస్తువులు, రా మెటీరియల్ ఇతర దేశాలకు ఎగుమతి చేసేటప్పుడు ఏ యే దేశాలలో ఏ యే అవసరాలు అన్నది ఫస్ట్ స్ట్రాట్ చేసి, వారి రిక్వయిర్ మెంటు, శ్రేస్ట్ స్ట్రాట్ చేసి, వారితో అడ్వాన్స్ డ్ కాంటాక్ట్ పెట్టుకొంటే దానినిబట్టి మనం ప్రోడక్ట్స్ ప్రొడ్యూస్ చేసుకోవటానికి వీలవుతుంది వేస్ట్ లేకుండా. అట్లాంటి పని చేయటానికి ఒక స్ట్రాట్ టీమ్ గాని, ఒక సెషన్ సెల్ గాని పెట్టి అట్లా ఎడ్వాన్స్ కాంటాక్ట్ పెట్టి—క్రయిసెస్ అది రాకుండా చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ జె వెంగళరావు :—ఆ విధంగా యింకా చేయవలసిన పని చేయలేదు. ఆ స్టేట్ ప్రైడింగ్ కార్పొరేషన్ మరక గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా వారి ద్వారా జరుగుతున్నది. గౌ. సభ్యులు చెప్పినట్లుగా—మనం డై రెక్ట్ గా అది పెట్టుకోలేదు. అదికూడ మనం స్ట్రాట్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ) :—ఈ ఎక్స్ పోర్టు ప్రమోషన్ చేయటానికి ఎంక రేజ్ మెంట్ కు కొన్ని బుక్ లెట్స్ అచ్చువేశాము అంటున్నారు. వాటిని సభ్యులకు ఇన్ ఫర్మేషన్ కోసం టేబుల్ మీద పెడతారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—కావాలంటే తప్పకుండా పెట్టిస్తాను.

ACCUMULATION OF 'SUGARCANE CESS FUND'

842—

* 4216 Q.—Sri M. Narayan Reddy (Bhodhan) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) the extent of amount accumulated in the Sugarcane Cess Fund until 1961 or until the date from which this 'cess, has been changed to Sugarcane purchase tax by the State Government ; and

(b) the reasons for the non-utilization of this fund for the 'specific purpose' of developing Sugarcane areas in Sugar Factory zones for which this cess was intended and levied ?

The Minister for Public Works (Sri Ch. Venkata Rao) deputised for the Chief Minister:—(a) the accumulated sugar cane cess fund as on 31-3-1957 was Rs. 47,48,660 and subsequently from 1957-58 to 5-1-1962 (when it was converted to the purchase tax) an amount of Rs. 3,48,02,256 was collected.

(b) the sugarcane cess fund was partly being utilised for the purpose of sugarcane development including improvement of roads upto 1957. In the year 1958, the Government merged the sugarcane cess fund collections into the general revenues of the State and necessary funds were being provided in the budget for sugarcane development and improvement of roads in sugar factory areas. From 1962 onwards under the new Act, purchase of tax on sugarcane is levied and lumpsum amounts at the rate of Rs 50.00 lakhs per annum are being provided in the budget and spent for the above purpose

Sri M. Narayana Reddy:—Till 1957 the fund that was collected in the name of Sugar Cane Cess, on account of Supreme Court's decision, has been converted into 'Sugarcane purchase tax'. An amount of Rs. 47 lakhs and odd is now lying in a fund known as 'Sugarcane Fund which is terms as' dead account, by the Accountant General. This amount should have been spent long ago for the development of Sugar factory areas for the last 14 or 16 years. But this has not been done till now. I would like to know the reasons for non-utilisation of this fund. This has to be utilised for the development of sugar cane areas. Even now, whether the Government would spend this amount towards the development of the sugarcane areas specially where the new sugar factories have to come very shortly?

శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరావు:—గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు 47 లక్షల రూపాయలు రిజర్వు ఫండ్ క్రింద ఎకౌంట్ లో ఉండిపోయింది ఎ. జి గారు రీసెంట్ గా యీ బడ్జెట్ పాడ్స్ ఎకౌంటింగ్ లో చేజ్ చేయమని సజస్ట్ చేసినపుడు అటువంటి ఎకౌంట్ ఒకటి తేలింది. అది గవర్నమెంట్ కు అడ్రస్స్ చేయటం జరిగింది. అది గవర్నమెంట్ కన్సిడరేషన్ లో ఉంది. గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లు దానిని సుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ పరియాన్ డెవలప్ మెంట్ కోసం వినియోగించాలని ప్రభుత్వ ఆలోచన.

శ్రీ కె. రంగదాస్ (కొల్లాపూర్):—ఇన్ని లక్షల రూపాయలు 14 సం. ల నుండి డెడ్ మనీగా పడేయటం ఏమిటి? దానిని యీ ప్రభుత్వం ఇంకా పరిశీలించి ఆ పరియాన్ లో ఉపయోగిస్తామని చెప్పటం ఏమిటి? అది చాలా విడ్డూరంగా ఉంది. ప్రభుత్వం తక్షణమే చర్యలు తీసుకొని ఒక్క బోధన్ సుగర్ ఫ్యాక్టరీ పరియాన్ కాకుండా—మీరు కొత్తగా కాంక్లూజన్ చేసినటువంటి సుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ పరియాలు కూడ డెవలప్ చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరావు:—అందుకు ప్రభుత్వం తప్పనిసరిగా చర్యలు తీసుకొంటున్నది. ఈ రిజర్వుఫండ్ 47 లక్షలు వచ్చేతే ఉన్నదో, ఆ డబ్బు తీసుకొని సుగర్ ఫ్యాక్టరీ పరియాన్ డెవలప్ మెంట్ కోసం ఖర్చుపెట్టాలనేది ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యము.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు (కాకినాడ):—అసలు యీ సెక్సు ఫండ్ ఉద్దేశించబడింది సుగర్ ఫ్యాక్టరీ పరియాన్ లో రోడ్స్ వేయటానికే కదా, ఇప్పుడు ఆ

ప్రాంతాలలో రోడ్స్ పరిస్థితి ఏవిధంగా ఉన్నది? ఈ ఫండ్ ఇట్లా నిలవచేయటంవల్ల - ఆ సుగర్ ఫ్యాక్టరీ పరియాలో రోడ్స్ డెవలప్ మెంట్ కోసం ఇస్తున్నారు. సుగర్ కేస్ డెవలప్ మెంట్ కొరకు, రిసర్చి కోసం సెవరేట్ ఎయింట్ కేటాయిస్తున్నారు. ప్రత్యేకంగా రోడ్స్ కోసం 50 లక్షలు కేటాయిస్తున్నారు. అది చాలదు, ఇంకా ఎక్కువ కావాలి. టాక్స్ ఎన్ హాన్స్ చేశాము కాబట్టి, ఇంకా ఎక్కువ గ్రాంటు ఇవ్వాలనేది ప్రభుత్వయోచనలో ఉంది.

శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరావు :—సం. కి 50 లక్షలు రు. లు సుగర్ ఫ్యాక్టరీ పరియాలో రోడ్స్ డెవలప్ మెంట్ కోసం ఇస్తున్నారు. సుగర్ కేస్ డెవలప్ మెంట్ కొరకు, రిసర్చి కోసం సెవరేట్ ఎయింట్ కేటాయిస్తున్నారు. ప్రత్యేకంగా రోడ్స్ కోసం 50 లక్షలు కేటాయిస్తున్నారు. అది చాలదు, ఇంకా ఎక్కువ కావాలి. టాక్స్ ఎన్ హాన్స్ చేశాము కాబట్టి, ఇంకా ఎక్కువ గ్రాంటు ఇవ్వాలనేది ప్రభుత్వయోచనలో ఉంది.

శ్రీ ఎం. టంకార్ (నర్సంపేట) :—సుగర్ ఫ్యాక్టరీ ప్రాంతాల్లో అభివృద్ధి కోసం వసూలు చేయబడిన సెస్సు-ఆ ప్రాంతాలలో రోడ్స్ అభివృద్ధికిగాని, సుగర్ కేస్ ఉత్పత్తి డెవలప్ మెంట్ కోసంగాని కాకుండా తమయొక్క కార్యకలాపాల కోసం ఖర్చు పెడుతున్నారని అనేక కంప్లెయింట్స్ ఆ ప్రాంతాలనుండి వస్తున్నాయి. ఈ డబ్బు కూడ ఆ ఉద్దేశ్యంతో ఉంచుతూవచ్చారు. కాబట్టి వారి మైన యాక్స్ థీసుకొంటారా? మళ్ళీ ఏదో ఆలోచిస్తున్నాము-అని కాకుండా-అది జనరల్ ఫండ్ లోకి మార్చబోతున్న దృష్ట్యా-వెనువెంటనే-ఏ పర్సన్ కోసం వసూలు చేశారో, ఆ పర్సన్ కోసం తప్పనిసరిగా వినియోగించటానికి ఆర్డర్ నేస్తారా?

శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరావు :—సెస్సుగా ఉన్నప్పుడు మాత్రమే ఆ పర్సన్ కొరకు వినియోగించాలని ఉన్నది. 61 ప్రాంతంలో దాని టాక్స్ గా కన్వర్ట్ చేశారు. టాక్స్ గా కన్వర్ట్ చేసిన తర్వాత అది కన్సాలిడేటెడ్ ఫండ్ అఫ్ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో జమ అవుతున్నది. అందుచేత అందులో కొంత భాగము మాత్రమే ఖర్చుపెడుతున్నారు. మొత్తం ఖర్చుపెట్టాలని లేదు.

శ్రీ పి. జనార్ధనరెడ్డి (కమలాపూర్) :—ఈ సెస్సు సుగర్ కేస్ డెవలప్ మెంట్ కొరకు వసూలు చేశారు. అందులో ఖండసారి కూడ ఇన్ క్లూడ్ అవుతుందా?

శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరావు :—అప్పుడు-సెస్సు వసూలు చేసేటప్పుడు ఖండసారి ఉన్నదో లేదో తెలియదు. ఖండసారి అప్పుడు ఉంటే దానికి కూడ వస్తుంది. ఇప్పుడు ఖండసారిలకు గాను-సుగర్ ఫ్యాక్టరీలన్నిటికి వసూలు చేస్తున్నాము.

8-40 a.m.

గౌరవ సభ్యుడు :—ఏ సుగర్ ఫ్యాక్టరీ పరియాలో సుగర్ కేస్ సెస్ వసూలు చేస్తున్నారో ఆ ప్రాంతంలో అన్యాయం జరుగుతోంది. కొన్ని ప్రాంతాలలోనే డెవలప్ చేయడం జరుగుతుంది. రవాణా సౌకర్యాలు లేక చెరుకుతోలే నైపులకు యిబ్బంది అవుతోంది. అటువంటి డిస్ పారిటీ లేకుండా చర్యలు తీసుకుంటారా? నేను చాగల్లు సుగర్ ఫ్యాక్టరీ గురించి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ సి హెచ్. వెంకటరావు :—ఇప్పుడు ఖండసారి ఫ్యాక్టరీ పరియాలో ఖర్చుపెట్టడంలేదు. పెద్ద ఫ్యాక్టరీ పరియాలోనే ఖర్చు పెడుతున్నారు.

ఏ ఫాక్టరీ ఏరియాలో ఎంత కలెక్ట్ అవుతుందో దామాషా ప్రకారం రోడ్స్ కు గ్రాంట్ ఇచ్చి ఖర్చు పెట్టడం బరుగుతుంది.

శ్రీ సి. హెచ్. వరశురామనాయుడు (పార్వతీపురం) :—మగర్ కేన్ టాక్స్ క్రింద ఎన్ హాన్స్ మెంట్ కు పూర్వం ఎంత వచ్చినది, ఇప్పుడు ఎన్ హాన్స్ మెంట్ తరువాత ఎంత వస్తున్నది. పర్ ఏకర్ మగర్ ఈల్డ్ ప్రతి సంవత్సరం అంతకంతకు తగ్గిపోతున్నది. క్యూబా జావాలలో ఎవరేజ్ 100 టన్నుల వరకు ఎకరాకు వస్తున్నది. ఈ ఫండ్ ఎక్కువ రిసర్వి నిమిత్తం ఉపయోగించి, మగర్ కేన్ డెవలప్ మెంటుకు ఉపయోగించి, ఇవి డెవలప్ అయ్యేవరకు జనరల్ ఫండ్స్ లో మెర్జ్ కాకుండా ఉంచి డెవలప్ మెంట్ కు కాన్ సెన్ ట్రేట్ చేసి ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ సి హెచ్. వెంకట్రావు :—పూర్తిగా యివ్వడం అనేది కష్టసాధ్యం.

FIXATION OF RATE FOR THE MESTA DECCAN HEMP

848—

* 4432- Q.—Sri V. Narasimha Rao (Kothur):—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) whether the date for the mesta Deccan hemp (per quintal) has been fixed by the Government of Andhra Pradesh or the Central Government;

(b) if so, whether the businessmen in Andhra Pradesh are purchasing the same from ryots at the rate fixed by the Government; and

(c) if not, whether there is any proposal to purchase the same by the Government directly from ryots?

Sri Ch. Venkata Rao:—(a) The Minimum prices for the Mesta fibre (Bhim-li Jute) have been fixed by the Government of India.

(b) The Businessmen in Andhra Pradesh have offered higher prices to the ryots than the minimum prices fixed by the Government of India from the beginning of the year, i.e. 1-4-1973, till the end of 'January '74. When the Reserve Bank of India has imposed certain restrictions on bank credit facilities there was a fall in mesta trade and the prices have declined gradually.

(c) There is no proposal to purchase Mesta fibre from the ryots by the State Government. The Jute Corporation of India have opened purchasing centres at Amadalavalasa and Bobbili in Srikakulam district during the Marketing season 1973-74. However, the producers were at liberty to sell the same to the Jute Corporation of India on rates fixed by Government of India.

శ్రీ వి. నరసింహారావు :—శ్రీ కాకుళంలో జ్యూట్ కమిషన్ ఆఫ్ యిండియా సేల్స్ మేనేజర్ గా ఎవరినైనా నియమించారా? ఏ ఏ సెంటర్స్ లో కొన్నారు?

శ్రీ సి. హెచ్. వెంకట్రావు :—జ్యూట్ కార్పొరేషన్ ఆముదాల వలస బొబ్బిలి రెండింటిలో సెంటర్స్ ఓపెన్ చేశారు. అక్కడ కొన్నారు. కార్పొరేషన్ యిద్దరు ఏజెంట్స్ ను అప్పాయింట్ చేయడం జరిగింది. మహేశ్వర్

బ్రదర్స్. గౌరీశంకరు భగవతి ప్రసాద్ వారిని ఏజెంట్స్ గా నియమించడం జరిగింది.

శ్రీ సి హెచ్. పరశురామనాయుడు :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో రాష్ట్రం మొత్తం మీద ఎక్కువగా జ్యూట్ పంట పండుతున్నది. ప్రైవేట్ ఫిట్నెస్ చేసేటప్పుడు రెమ్యూనరేటివ్ ప్రైవేట్ షేసిస్ మీద ఫిక్స్ చేస్తున్నారు? జ్యూట్ తయారు చేయడం అనేది ఆర్గ్యుయిస్ ప్రాసెస్. చాల ఖర్చుతో కూడినటువంటిది. రేట్ ఎంత ఫిక్స్ అవ్ చేశారు? షేసిస్ మీద ఫిక్స్ చేశారు. ఏ విధంగా రెమ్యూనరేటివ్ గా ఉంటుందని కన్స్ట్రక్షన్ కు వచ్చారు?

శ్రీ సి హెచ్. వెంకట్రావు :—రైతుకు సరైన గిట్టుబాటు ధర లేదు. ప్రైవేటు ట్రేడ్ వారు కొనడంలేదు. రైతుకు నష్టం వస్తున్నది. గ్రోయర్స్ నుంచి ఎక్కువ కొనాలనే ఉద్దేశ్యంతో మినిమమ్ ప్రైవేట్ గవర్నమెంట్ ఆఫ్ యిండియా ఫిక్స్ చేశారు. కన్సిడరేషన్స్ అన్నీ షేసిస్ తీసుకొని చేయడం జరిగింది అది చాలలేదు అనేది వాస్తవం. గిట్టుబాటు ధర రావడంలేదనేది వాస్తవం. ఈ సంవత్సరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి కనీసం క్వింటాల్ రు. 150 నుండి 200లు తక్కువ శేకుండా ధర ఉండాలని రికమెండ్ చేయడం జరిగింది.

Sri M. Narayan Reddy :—Sometime ago, a jute Mill was proposed for Srikakulam to utilise this raw material there. This project, the Central Government did not clear on the ground that there was not enough raw material. But recently a Jute mill was proposed in Madras, for which' paradoxically enough, the source for raw material is Srikakulam. That is the paradox and misfortune.

In view of this whether State Government would now write to the Centre to have a jute mill here to utilise this hemp, so that price stability is there, and the ryots get adequate prices.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నారాయణరెడ్డిగారు చెప్పేది కరెక్ట్ కాదు. జ్యూట్ మిల్ లైసెన్స్ లెటర్ ఆఫ్ యిండెంట్ వచ్చినది. సాలూరు ప్రాజెక్టు రేడి అయినది. వర్క్ కూడ స్టార్ట్ కాబోతున్నది. పబ్లిక్ సెక్టార్ లో అడిగినది ఒకటి యిచ్చారు. 4,5 ప్రైవేటు సెక్టార్ లో ఉన్నాయి. రాలేదు. మదరాసుకు యిచ్చారంటే అది వేరే సంగతి. మనది యింకా స్ట్రాంగ్ కేస్ వున్నది. ఇంకా ఒకటి రెండు జ్యూట్ ఫ్యాక్టరీస్ పెప్స్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎమ్. ఓంకార్ :—గోగునారకు, జనపనారకు నాణ్యతలో తేడా ఏమిటి? గోగునార జనపనార కూడ ఉపయోగించడానికి వీలు ఉన్నదా? ధరలలో ఉన్న తేడా ఏమిటి?

శ్రీ సి. హెచ్. వెంకట్రావు :—రెండూ ఒకటే. రెండూ ఒకటే పర్పస్ కు ఉపయోగించడం జరుగుతున్నది.

శ్రీ సి హెచ్. పరశురామనాయుడు :—రెమ్యూనరేటివ్ ప్రైవేట్ గురించి షేసిస్ చెప్పమంటే మినిష్టర్ గారు కొంచెం భోగట్టా లేనట్లుగా కనబడుతున్నది. చాల ముఖ్యమైన విషయం. లక్షలాది రైతులకు అవసరమైన విషయం

కేంద్ర ప్రభుత్వం వారు సరైన ప్రైస్ ఫిక్స్ చేయలేదు. అందుచేత ఈ డేటా పూర్తిగా తెప్పించి దానిని ఎగ్జామిన్ చేసేదానికి అవసరమైన రీతిగా రెమ్యూనరేటర్స్ ప్రైస్ గురించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వారు ప్రపోజ్ చేస్తారా? అక్కడ బిజినెస్ మెన్ ఫిక్స్ చేసిన ప్రైస్ కు కొనడంలేదు. ఏజెంట్స్ ను ఫిక్స్ చేశారు గాని కొనడం లేదు. అందు నిమిత్తం ప్రభుత్వం వారు సరిగా ఫిక్స్ చేసిన ప్రైస్ కు తక్కువ లేకుండా కొనేటట్లుగా చేయడానికి ఏమి యాక్షన్ తీసుకుంటారు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు:—వారు చెప్పినట్లుగా రైతులకు మంచి సీజన్ లో గవర్నమెంట్ మార్కెట్ లోకి రాకపోవడం వల్ల లోకల్ డిలర్స్ తక్కువ రేట్ కు కొని ఎక్స్ పోర్ట్ చేస్తున్నారనే విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చినది. జ్యూట్ కార్పొరేషన్ వారు ఎక్కువ డిపోజ్ యిక్కడ పెట్టి వారు పర్ షేజ్ చేయాలని టెక్స్ టైల్ కమిషన్ కు వ్రాస్తున్నాము. రేట్స్ విషయంలో కూడ యిదివరకు వ్రాసినది యిప్పుడు వ్రాస్తున్నది....

శ్రీ ఎమ్. నాగిరెడ్డి:—బి. కి సమాధానం యిస్తూ when the Reserved Bank of India has imposed certain restrictions on bank credit facilities there was a lull in mesta trade and the prices have declined gradually అన్నారు. అందువల్ల ఆ రిస్ట్రీక్షన్స్ పెట్టబోతూ ఉంటే ప్రభుత్వం ఏమి చర్య తీసుకుంటుంది. సి. కి సమాధానం చెబుతూ కొనుగోలు చేసే పరిస్థితి లేదు. జ్యూట్ కార్పొరేషన్ వారు ఆముదాలవలస, బొబ్బిలిలో పెట్టారు అన్నారు. ఎంత కొనుగోలు చేసినా ఆ రేట్ డిక్లైన్ అవుతున్నది అన్నప్పుడు ధర తగ్గినందు వల్ల రైతుల దగ్గర నిలవ ఉండిపోయిన సరుకు ఎంత? దానిని కొనుగోలు చేయడానికి ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకుంటుంది?

శ్రీ సి. హెచ్. వెంకట్రావు:—రిజర్వ్ బ్యాంక్ క్రెడిట్ స్క్వెజ్ చేసినది. మన రాష్ట్రంలోనే కాదు. అన్ని రాష్ట్రాలకు వర్తస్తుంది. త్రేడర్స్ కార్పొరేషన్ కొనలేకపోవడం అదంతా వచ్చినది. దాని తరువాత కొంత గ్రోయర్స్ నుంచి కొనడం జరిగింది. 80 డర్రంట్ కంటే ఎక్కువే కొనడం జరిగింది. ఒక లక్ష బేల్స్ ఉన్నాయి. దానిని కూడ కొనుగోలు చేయించడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. చొక్కారావుగారు, నేను ఢిల్లీ వెళ్లినప్పుడు కామర్స్ మినిష్టర్ తో మాట్లాడడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు డి. ఒ. తెటర్ వ్రాసినారు. గ్రోయర్స్ నుంచి జ్యూట్ కార్పొరేషన్ జ్యూట్ కాటన్ కార్పొరేషన్ కాటన్ కొని రైతులకు యిబ్బంది లేకుండా చేయాలని ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ పి. నరసింహారావు:—జ్యూట్ సెంటర్, బొబ్బిలి, శ్రీకాకుళం యిందులో మెన్ షన్ చేశారు. కాని జ్యూట్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా పాలకొండ, పార్వతీపురం, వీరభుట్టం సెంటర్స్ ఓపెన్ చేయమన్నారు. స్థానికంగా ఉన్న ఆముదాల వలస మర్చంట్స్ తో జ్యూట్ కార్పొరేషన్ ఏజెంట్ లాలూచి పడి ఆముదాలవలస బొబ్బిలిలో ఓపెన్ చేశారు. మన అగ్రికల్చర్ డైరెక్టర్ కు తెలియజేసి అయినా మిగతా సెంటర్స్ ఎందుకు ఓపెన్ చేయలేదు? అంటే రైతులందరు వర్తకులకు అమ్మేశారు అక్కడ లేవు కాబట్టి ఆముదాలవలస

ఫాక్టరీ కొనరనే రిపోర్ట్ అగ్రికల్చర్ డైరెక్టర్ ఆఫీసుకు పంపిన మాట వాస్తవమేనా?

8-50 a.m.

(శ్రీ) సి. హెచ్. వెంకట్రావు:—అధ్యక్షా, జూబ్ కార్పొరేషన్ మార్కెట్ లోకి ఎంటర్ అయ్యేటప్పటికి చాలా వరకు కొనడం జరిగింది. అప్పటి పరిస్థితినిబట్టి ఎక్కడక్కడ ఎవైలబుల్ గావుందో అక్కడ యీ రెండూ పెట్టిఉండవచ్చు—బొబ్బిలి, ఆముదాల వలసలలో అప్పుడు గ్రోయర్స్ తాలూకు సరుకు ఎక్కడ ఎక్కువవుందో అక్కడ పెట్టడం జరిగింది. రాబోయే 74-75 సీజన్ లో, సాధ్యమైనన్ని ఎక్కువ చోట్ల—శ్రీకాకుళంలోనేగాక, విశాఖపట్నంలో కూడా అవసరమైతే యీజూబ్ కార్పొరేషన్ షర్ చేంజింగ్ సెంటర్స్ పెట్టి రైతులనుంచి కొనుగోలు చేయాలని ప్రభుత్వం రికమెండ్ చేయడం జరుగుతుంది.

FERTILIZERS SOLD AT HIGHER PRICES IN PORUMAMILLA SAMITHI

844—

* 3875 Q—Sri B. Veera Reddy (Badvel):—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that some ryots complained to the District Revenue Officer, Cuddahpah stating that the Block Development Officer of Porumamilla Samithi, Badvel Tq; sold chemical fertilizers at higher rates than the controlled rates during the month to March, 1973; and

(b) if so, the action taken against the Block Development Officer of Porumamilla Panchayat Samithi?

Sri J. Vengal Rao:—(a) Yes Sir.

(b) The Revenue Divisional Officer, Rajampet has enquired into the allegation. His report revealed that the allegation the Block Development Officer, Porumamilla Panchayat Samithi, Badvel taluk was not proved. Action against the Block Development Officer Porumamilla was dropped.

(ఎ) అవును. (బి) రాజంపేట ఆర్. డి. ఒ ను ఎంక్వయిరీ చేయమన్నారు. ఎంక్వయిరీ చేసిన తరువాత అది రుజువు కాలేదని తేలినది.

(శ్రీ) బి. పి. రామారెడ్డి:—పోరుమామిళ్ల సమితిలో 73వ సంవత్సరంలోనుమారు 2 వేల బస్తాల ఎరువుల ఎలాట్ మెంట్ వచ్చింది. మొదటికారు పంట లేదు. రెండవకారుకు పదివేల ఎకరాల వరికి, ఎకరానికి వన్నెండు కె.జి. ల ప్రకారం నిర్ణయించారు. అందులో 500 బస్తాలు మాత్రం యిచ్చారు. రైతులకు, వరిపైరుకు, మిగతాది తన యిష్టానుసారం యిచ్చారు. మూట ఒక్కొంటికి పది రూపాయల రేటుతో అమ్మాడని డి.ఆర్.ఒ వద్ద రైతులు స్టేటుమెంటు యిచ్చారు, స్టేటుమెంటు యిచ్చినరైతుల పేర్లు నావద్దలేవు. ముగ్గురిపేర్లు నాకు గుర్తువున్నాయి. ఒకటి తిరుపాలరెడ్డి, రెండు—ప్రభాకర్. మూడు—నయ్యద్ మహమ్మద్, పదిమంది స్టేట్ మెంటు ఇచ్చారు. తరువాత, రాజంపేట ఆర్.డి.ఒ ఫోయి ఎంక్వయిరీ చేశారేమో నాకు తెలియదు. రుజువుకాలేదంటున్నారు ముఖ్య మంత్రిగారు వాస్తవ విషయమేమిటో మాకు పూర్తి వివరాలు తెలియవు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు:-వారు కంప్లెయింట్ పెట్టిన తరువాత, కలెక్టరు ఎంక్వయిరీకి ఆర్డర్ చేశారు. ఆర్.డి. ఓ. ఎంక్వయిరీ చేస్తే రుజువు కాలేదు. కలెక్టరు కూడా ఆర్.డి.ఓ. ఎంక్వయిరీతో ఎగ్రి అయినట్లుగా రిపోర్టువుంది.

శ్రీ యం. నాగిరెడ్డి :-బ్లాక్ మార్కెట్ జరిగిందని ఆర్.డి.ఓ. గారికి ఎంతమంది దరఖాస్తులు పెట్టారు? పెట్టిన వారిని విచారించినారా? ఎవరో ఏడని మిది మందిని విచారించి రుజువు కాలేదని చెబుతున్నారా? అమ్మకం రశీదులు వుంటాయిగదా, ఆ అమ్మకం రశీదుల ప్రకారం ఆ రైతులను విలచి ఎంక్వయిరీ చేశారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :-అక్కడ ఎం.ఎల్.ఎ పీఠాధ్యక్షుని నుంచి ఇంకా కొంతమంది నుంచి వచ్చాయి. విచారించిన తరువాత, అక్కడ రశీదులన్నీ బాగానే వున్నాయి. ఏమీ జరగలేదని రిపోర్టువుంది.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :-ఎం.ఎల్.ఎ పీఠాధ్యక్షుని కూడా విచారించారా. ఆ సందర్భంలో

శ్రీ జె. వెంగళరావు :-నా వద్ద ఇన్ ఫర్ మేషన్ లేదు. ఆయనను విచారించారో, లేదో.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :-అసలు కంప్లెయింట్ వారేగదా. విచారించక పోతే, ఇప్పటికైనా విచారణ చేయిస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :-కావాలంటే నేను మళ్ళీ ఎంక్వయిరీ చేయమంటాను. నాకు అభ్యంతరం లేదు.

శ్రీ బి. పీఠాధ్యక్ష :-వదిమంది రైతులు ఆర్.డి.ఓ. వద్ద స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చారు. రుజువు కాలేదు అంటున్నారు ముఖ్యమంత్రిగారు. పునర్విచారణ జరుపుతారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :-కావాలంటే, ఇప్పుడువున్న కలెక్టరును పోయి విచారించమంటాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :-అట్లా చేయించండి.

MINING LEASE FOR LIMESHELLS

845—

* 3627 Q —Sri Nallapareddi Srinivasul Reddi (Gudur);—Will hon. the Chief Minister be pleased to state:

(a) the number of applications received by the State Government for grant of mining lease/prospecting licence for limeshell under the Mines and Minerals (Regulation and Development) Act, 1957 after the said Act came into force;

(b) how many were granted mining lease (Prospecting licence); and

(c) what is the policy of the State Government in granting these licenses under section 4 of Mines and Minerals (Regulation and Development) Act, 1957?

The Minister for Endowments (Sri Sagi Suyanarayana Raju):—

(a) 24.

(b) The matter is pending correspondence with the Government of India.

(c) The policy of the State Government is to treat the mineral limeshell as major mineral and to grant it on Mining leases under Mineral Concession Rules, 1960, taking into consideration the end use. The State Government's objective is to encourage industrial action based on mineral resources.

(a) 24 దరఖాస్తులు అందాయి.

(బి) ఈ విషయంలో కేంద్ర ప్రభుత్వంతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలు జరుపబడుతున్నవి.

(సి) సున్నపుగుల్లల ఖనిజాన్ని పెద్దతరహా ఖనిజంగా భావించి, దాని అంతిమ ఉపయోగాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుని 1960 మినరల్ కన్ సెషన్ నియమావళి క్రింద దీనికి మైనింగు లీజు మంజూరు చేయడమే ప్రభుత్వ విధానం. ఖనిజ వనరుల ప్రాతిపదికపై పారిశ్రామికీకరణను పోషింపించడమే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ లక్ష్యం.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— ఈ లైమ్ శెల్ మన రాష్ట్రంలో ఎక్కడెక్కడ దొరుకుతుంది?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— ఇది ఎక్కువగా వైట్ సిమెంట్ కు పనికి వచ్చేది; మన నెల్లూరు జిల్లా సూళ్లూరుపేట పరియంలో పులికాట్ లేక్ లో ఎక్కువగా దొరుకుతుంది. దాని జేస్ మీద అక్కడ వైట్ సిమెంట్ ఫ్యాక్టరీ పెట్టడానికి, అది పనికి వస్తుందని ఎక్స్ పర్టు ఒపీనియన్ ఇచ్చారు.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినచోట, పులికాట్ లేక్ దగ్గర అంటే గూడూరు, సూళ్లూరుపేట, సమీపములోవున్న లైమ్ శెల్ అంతా మద్రాసుకు దొంగతనంగా తీసుకుపోతున్నారనేది ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చిందా? లై సెన్నుకు అప్లయ్ చేసిన వారికి లై సెన్ను గ్రాంటు చేయడంలో జాప్యం ఎందుకు జరుగుతున్నది?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— శ్రీనివాసులురెడ్డిగారు చెప్పింది కరెక్ట్. కొంత మంది మద్రాసు నుంచి కూడా లై సెన్నుకు పెట్టి, వారు దానిని తీసుకోవాలని, వారు పెద్ద ప్రయత్నం చేసి, ప్రైవేట్ లో కూడా రిట్ వేసి, దానిని స్టాఫ్ చేయడానికి రెండు, మూడు సంవత్సరాలు ప్రయత్నం చేశారు. ప్రైవేట్ లో రిట్స్ కూడా డిస్మిస్ అయిపోయినవి. అందువల్ల జాప్యం అయింది. తర్వాత, మనం రికమెండ్ చేశాము—గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా యిప్పుడు ఫ్యాక్టరీ సిమెంటుకు అక్కడ లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ ఇచ్చారు. ఆ లై సెన్ను కూడా

గ్రాంట్ చేయమని మన స్టేట్ గవర్నమెంట్ రికమెండ్ చేసింది గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియాకు. బహుశా త్వరలోనే వస్తుందని నేను అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— ఈ లైమ్ షెల్ లైసెన్సు యివ్వడంలో—పబ్లిక్ ఆక్షన్ గాని, లెండర్స్ పిలిచిగాని డిసైడ్ చేయడం మంచిది గదా, లేక, ప్రభుత్వమే తనకు తోచిన వారికి మంజూరు చేయడం జాగుండదేమో. యిది ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— యిది వైట్ సిమెంటుకు రా మెటీరియల్, యిది యిస్తే తప్ప అక్కడ ఫ్యాక్టరీ రాదు. ఆక్షన్ పెడితే మద్రాసు వారు పాట పాడడానికి తయారౌతారు.

శ్రీ యం. ఓంకార్ :— సున్నపురాయి వైట్ సిమెంటుకు ఉపయోగపడ కున్నప్పటికీ దాదాపు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అంతటా కూడా, ముఖ్యంగా వరంగల్లు జిల్లాలో ప్రతిచోట దీని ఉత్పత్తి వుంటున్నది. భవన నిర్మాణానికి ఉపయోగిస్తున్నారు. అక్కడక్కడ చిన్న చిన్న బట్టీలు పెట్టి చేస్తున్నారు, దీని ఉత్పత్తిని అధికంచేసి అక్కడ వున్నటువంటి ఉత్పత్తిదారులకు ప్రోత్సాహకరంగా గవర్నమెంటునుంచి లోన్లు, యితరతా ఇన్ సెంటివ్స్ యిస్తారా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— ఈ ప్రశ్నకు, వారి ఉప ప్రశ్నకు సంబంధంలేదు. ఆయన బహుశా లైమ్ షెల్ ఎప్పుడూ చూసి ఉండరు. సముద్ర ప్రాంతానికి ఎప్పుడూ వెళ్ళి వుండరు.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసుల్ రెడ్డి :— ముఖ్యమంత్రిగారు— వైట్ సిమెంట్ ఫ్యాక్టరీ సూళ్ళూరు పేటవద్ద స్థాపించబోతున్నారు, పాణ్యం సిమెంటువారు, అందుచేత లైమ్ షెల్ వారికి యిస్తాము అంటున్నారు. ఆ అప్లికేషన్ రికమెండ్ చేసి పంపించడం జరిగిందా? అక్కడ పులికాట్ లేక దగ్గర వున్న లైమ్ షెల్ వారికి అప్పగించడానికి ప్రభుత్వం ఒప్పుకున్నదా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— పులికాట్ లేక ఏరియా అంతా కూడా— కొన్ని చదరపు మైళ్ళు ఏరియాను— లైసెన్సు యివ్వడానికి గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియారు రికమెండ్ చేశాము. గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియావారే లెటర్ ఆఫ్ ఇంటెంట్ శాంక్షను చేశారు. ఈ లీజు శాంక్షను అయివస్తేగాని, వారు అక్కడ ఫ్యాక్టరీ పెట్టడానికి వీలు వుండదు.

శ్రీ బి. రామశర్మ (దేవరకొండ) :— తెలంగాణ ప్రాంతంలో సున్నపు గుల్లలు అనేక ప్రాంతాలలో విస్తారంగా వున్నాయి. వీటిని వైట్ సిమెంటుకు ఉపయోగించడం కొరకు పరిశోధన జరుపబడిందా?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— తెలంగాణలో సముద్రప్రాంతం ఎక్కడాలేదు? ఇది దొరకదు. ఇక్కడ సున్నపురాయి దొరుకుతుంది. సున్నపురాయి దొరికే చోట ఇప్పుడు తాండూరు, అదిలాబాదు జిల్లాలలో సిమెంటు ఫ్యాక్టరీస్ కు లైసెన్సెస్ ఇచ్చాము. లీజు కూడా ఇచ్చాము.

శ్రీ ఎన్. వెంకటయ్య (కొడంగల్) :—ఇప్పుడు ఏర్పాటు చేయబోయే సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ పై వేటు వారికి యిచ్చేబదులు మైనింగు కార్పొరేషన్ ద్వారా ఏర్పాటు చేయిస్తే బాగుంటుంది గదా ?

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—మైనింగ్ కార్పొరేషన్ వల్ల యిది అయ్యేవని కాదు. దీనికి పెట్టుబడి సుమారు 20 కోట్ల రూ.లు కావాలి. అందువల్ల, మన రాష్ట్రంలో ఇదివరకు మూడు యూనిట్సు వచ్చాయి. మూడింటికి మనం లైసెన్సు రికమెండ్ చేశాము. త్వరలోనే వర్క్ కూడా స్టార్ట్ అవుతుంది. ఒకటి—ఎర్రగుట్ట; రెండు—తాండూరు; మూడు—అదిలాబాదు.

PUTLOOR TANK RESERVIOR

846—

*3649 Q.—Sri Ananta Venkata Reddy (Anantapur) :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that 170-30 acres of land belonging to 71 families of Putloor village in Tadipatri Tq., Anantapur District has been sub-merged under Putloor tank reservoir (T. B. H. L. C.) during the year 1967.

(b) if so, whether compensation has been paid by the Government so far to the said families for the said lands ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

Sri Ch. Venkata Rao :—(a) Yes Sir.

(b) No Sir.

(c) Publication of Draft Declaration is awaited.

MODERNISING THE TECHNICAL EDUCATION PROGRAMME

847—

* 3917 Q.—Sri M. Narayan Reddy :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the State Government have formulated any Plans to modernise technical Education in the State with particular reference to Polytechnic Institutes and Industrial Training Institutes ;

(b) if so, the details thereof ;

(c) whether any study has been made to ascertain the degree of success and popularity of and the preference of pupil for different trades and Courses now taught in these Institutes ; and

(d) if so, the out-come and revelations of such study and the measures taken for the reorientation and diversification of the trades and Courses suitable to different areas ?

The Minister for Education (Sri M. V. Krishna Rao) :—

(a) Yes Sir.

(b) The information is laid on the table of the House.

(c) Yes Sir.

(d) The information is laid on the table of the House.

PAPER LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE WITH REFERENCE TO PARTS (b) & (d) OF L. A. Q. No. 8917 (STARRED).

ANSWER TO PART (b)

Polytechnics :—Sandwich courses are being organised (a) in Mechanical Engineering and in Chemical Engineering at Government Polytechnic, Visakhapatnam, and (b) in Electrical Engineering and in Electronics at the Government Polytechnic, Hyderabad. The feasibility of running a sandwich course in Automobile Engineering at Government Polytechnic, Vijayawada and at the Sri Venkateswara University - Government Polytechnic, Tirupathi and in Chemical Engineering at Kothagudem is under examination. It is proposed to start a course in Printing Technology at Hyderabad in collaboration with the Printing Industry with a view to organise sandwich courses in fields where necessary collaboration with industry can be obtained.

Industrial Training Institutes :—With a view to substitute more popular and employment oriented trades in place of those rendered unpopular with the passage of time, the following new trades have been introduced in some of the selected Industrial Training Institutes in the State.

1. Draughtsman (Mechanic)
2. Mechanic (Radio & Television)
3. Mechanic (Motor)
4. Mechanic (Tractor)
5. Hand Compositor.
6. Letter Press Machineman.
7. Book Binding.
8. Tool & Die Maker.
9. Mechanic (Instrument)
10. Millwright.
11. Electronics.
12. Mech. (Refrigeration & A. C.)
13. Fitter.
14. Mechanic (Farm Equipment)
15. Cutting & Tailoring.
16. Machinist.
17. Electrician.
18. Carpenter.
19. Blacksmithy.
20. Sheetmetal Worker ,
21. Mechanic (Diesel)
22. Wireman.

The diversified courses mentioned above were introduced during the years 1969-70 to 1972-73 in the IV Five Year Plan. These courses cover 1212 seats, in all, in the Industrial Training Institutes in the State.

The existing Instructors in the Industrial Training Institutes are being retrained in the context of the advances made so that they might, on completion of their retraining, impart the up to the skills to the trainees in the Industrial Training Institutes. The syllabi of the various trades are being revised from time to time keeping in view the advances made in Technology and the latest improvements. The craftsman Training Scheme in the Industrial Training Institutes has also been dovetailed with the apprenticeship Training programme in Industry to improve the level of skills of Craftsman.

ANSWER TO PART (d)

Polytechnics:—The popularity of the courses is related to employment opportunities, and is taken note of from time to time. The smaller allocations for projects resulted in the reduction of employment opportunities for Civil and Electrical Engineers. The demand for Civil and Electrical Engineering which were popular earlier, decreased in the recent years. It is again picking up in respect of Civil Engineering. The lack of employment opportunities in Civil and Electrical Engineering is a passing phase. When funds become available and Civil and Electrical Projects are taken up, the State would need Civil and Electrical Engineers. Courses like Automobile Engineering, Electrical Communication Engineering, Mechanical Engineering, Commercial Practice and Pharmacy, have been popular.

Keeping the employment opportunities and demand in view, the intake into the courses has been adjusted, that into Civil and Electrical has been decreased to provide for intake into Mechanical and Automobile Engineering branches. Also diversified courses are being opened. A new course in Chemical Engineering at Government Polytechnic, Visakhapatnam and new courses in Electrical Engineering and Electronics at Government Polytechnic, Hyderabad on sandwich pattern have been started. The proposal to start Electrical Communication Engineering course at Sri Venkateswara Government Polytechnic Tirupathi has been approved and it is expected that the course will be started in 1974-75. Efforts to start diploma course in Commercial Practice in two more Polytechnics are also being made.

Proposals for establishing new courses in Printing Technology, Film & Television Technology, Leather Technology, Tobacco Technology, Agricultural Engineering, Quantity Surveying, and Sugar Technology and for opening Automobile Engineering in some more Polytechnics are under consideration. A survey has been conducted regarding the feasibility of starting a course in Plastic Technology and it is found that there is no sustained demand for diploma level technicians in Plastic Technology in our State.

As regards reorientation, revised syllabi for courses in Pharmacy and Commercial Proctide were introduced with effect from 1973-74 and 1972-73, respectively. Revised syllabi for courses in Civil,

Electrical and Mechanical Engineering are expected to be introduced with effect from the academic year 1974-75. There are proposals to again revise the syllabi in Electrical Communication Engineering and Mining Engineering, though they were last revised less than ten years ago.

The Technical Education Department is actively associated with the Third All India Educational Survey by the Institute of Applied Manpower research. The Survey is a very comprehensive one, having as one of its aims 'Job analysis' at various levels of Technical personnel. The Technical Education Department is the co-ordinator with Institute of Applied Manpower Research from this State and when the results of that Survey become available in one or two years, there will be a very useful guidance on the courses to be opened as well as contents of those Courses.

Industrial Training Institutes :—The outcome of the study is that the out moded and unpopular trades, identified as such, have been wound up mostly and more popular trades with real openings have been introduced instead at many places. It is observed that some trades like Carpentry, Blacksmithy, Sheetmetal and Moulder trades etc. do not have adequate employment opportunities. whereas trades like Electronics, Millwright etc. have more employment opportunities. Hence these out-dated trades have been replaced with sophisticated trades having more employment opportunities. After duly considering the reports of the Local Advisory Committees, recommendations have been made by the Sub-Committee appointed by the State Council for training in Vocational Trades which are taken into consideration while introducing new trades.

However the Major bottleneck in the modernisation is only with regard to resources and to the extent of permissibility of funds, modernisation is being done.

Sri M. Narayana Reddy:—Sir, a very long statement is being laid on the Table. After reading the detailed answer, it is seen that the department conceded that some of the courses have become unpopular in polytechnic Institutions like Civil and Mechanical engineering. And some new courses are being introduced in one or two institutions like Hyderabad and Visakhapatnam Polytechnics. In view of the shortage of technical personnel and skilled workers in Sugar industries and other industries many persons from other States are coming here and getting employment in either Central Sector or in other private industries. Whether the Government would introduce sugar technology in such of the Polytechnic institutions where sugar mills and sugar factories are located so that need-based courses are taught in such of the polytechnics in view of the local requirements of that particular district?

9-00 a.m.

Sri M. V. Krishna Rao :—The proposals for establishing new courses in Printing technology, Film, Television technology, Leather technology, Tobacco, agriculture Engineering, Quantity surveying and sugar technology and opening of automobile engineering in some polytechnics are under consideration.

Sri A. Sriramulu (Eluru):—Sir, a lengthy answer has been kept on the Table but it is not to the point. Clause 'd' of the

question is very clear: 'the outcome and revelations of such study and measures taken for the re-orientation and diversification of the trades'. Here it is said: 'The outcome of the study is that the out-moded and unpopular trades, identified as such have been wound up mostly and more popular trades with real openings have been introduced. I would like to know what are the out-moded courses that have been wound and what are the new courses that have been started. The next sentence says; Taking into account the suggestions made by the Local Advisory Committee. What is the composition of this Advisory Committee, when was it constituted, when was it consulted and what exactly are the suggestions of this Advisory Committee?

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—స్టేటుమెంటులో డిటెయిల్స్ గానే ఇచ్చాము. కొన్ని కోర్సెస్ కు పాపులారిటీ తగింది, ఎక్కువమంది రావడంలేదు అని చెప్పడం జరిగింది. తరువాత, ఎడ్వైజరీ కమిటీ ఎప్పుడు వేసినదీ తరువాత ఇస్తాను.

శ్రీ ఎ. శ్రీరాములు :—వైండెడ్ చేసిన కోర్సులు ఏవి, క్రొత్తగా ఓపెన్ చేసిన కోర్సులు ఏమిటి? ఆ సమాచారం యీ స్టేటుమెంటులో లేవుకదా?

Mr. Speaker:—Here it is said; 'Hence these out-dated trades have been replaced with sophisticated trades'. Replaced means some of them must have been removed.

శ్రీ కె. రామనాథం (ముదినేపల్లి) :—సుమారు సంవత్సరంమంచి టెక్నికల్ డైరెక్టరు లేనిమాట నిజమేనా? ఆయన లేకుండానే క్రొత్త కోర్సెస్ పెడుతున్నామంటే—ఎవరి సలహాతో చేస్తున్నారు?

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—జాయింటు డైరెక్టరు ఉన్నారు. ఎడ్యుకేషన్ సెక్రటరీ యిన్ ఛార్జ్ డైరెక్టరుగా ఉన్నారు. వారంతా చూస్తున్నారు. టెక్నికల్ డైరెక్టరును వెయడానికి కూడా చర్యలు తీసుకొంటున్నాము.

Sri A. Sreeramulu :—What is the qualification of the Education Secretary. Is he technically qualified?

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—సెక్రటరీ యిన్ ఛార్జ్ డైరెక్టరుగా ఉన్నారు.

Sri C. V. K. Rao :—The Third All India Educational Survey by the Institute of Applied Manpower Research, జాబ్ ఎనాలిసిస్ అన్నారు. ఎటువంటి జాబ్ ఎనాలిసిస్ చేసింది? టెక్నికల్ ట్రైనింగ్ పర్సనెల్ కు ఎట్లా ఎప్లయ్ చేశారు? జాబ్ ఓరియంటెడ్ కోర్సెస్ అంటే ఏమిటి?

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—ఇవి జాబ్ ఓరియంటెడ్ కోర్సెస్. కొన్ని క్రొత్త కోర్సెస్ పెట్టాలని కూడా యిందులో సజస్ట్ చేశారు, పెట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. జాబ్ ఓరియంటెడ్ కోర్సెస్ అంటే చదువుకోగానే ఉద్యోగం కోసం చూడకుండా ఏదో వృత్తి చేసుకోవడానికి అవకాశం ఉండాలని

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—సంవత్సరకాలంమంచి డైరెక్టరు లేకుండా వుండడానికి కారణం ఏమిటి?

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—ఎప్పాయింట్ చేయబోతున్నాము, కన్సిడరేషనులో ఉన్నది. సరైన మనిషి కావాలి, అప్పేషిస్తున్నాము, దొరకగానే వేస్తాము. తీవ్రమైన ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి.

శ్రీ పి. జనార్దనరెడ్డి :—క్రొత్తగా యింట్రడ్యూస్ చేసిన కోర్సెస్ కూడా సరిగా సర్వే చేయకుండా చేసినట్లు కనిపిస్తోంది. జిల్లావారీగా సర్వేచేసి — షుగర్ టెక్నాలజీ, టెక్స్టైలీస్ టెక్నాలజీ వంటివి ఏర్పాటుచేస్తారా? రామగుండం దగ్గర సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ ఉన్నది. ఇవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని ప్రైవేటు యిన్వెస్టుమెంట్ కేవలం కార్పొరేట్, బ్లాక్ స్మిత్తీ వంటివి మాత్రమే యింకా పెట్టుతున్నారు. దీనిని గురించి ఒక గంట చర్చైనా స్పీకరుగారు అనుమతిస్తే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—ఎక్కడ ఏ యిండస్ట్రీలున్నాయో, ఎక్కడ పాపులర్ యాలిటీ వున్నదో — అవన్నీ దృష్టిలో పెట్టుకొని యీ కోర్సెస్ పెట్టాలనే ఉద్దేశం ఉన్నది.

FISHERMEN CO-OPERATIVE SOCIETY, THIMMANAGARIPALEM

848—

*3446-(C). Q.—Sri Nallapareddi Srinivasul Reddy:—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether it is a fact that a fisherman co-operative society has been registered recently for Thimmanagaripalem Hamlet of Kadivedu in Kota Panchayat Samithi of Nellore District inspite of several representations that the members are not professional fishermen ; and

(b) whether the Government will order for an enquiry about the bogus membership in the said society ?

Sri M. V. Krishna Rao (deputised for the Chief Minister):—(a) Yes, Sir.

(b) The promoters of the Society registered, describing themselves as Harijans and Girijans by caste and part-time profession in fishing approached the Assistant Director of Fisheries in June, 1972 for formation of a Fishermen's Co-operative Society. After preliminary enquiries, proposals in full shape were submitted on 9-4-73 for registration of Society. It was only at that juncture i.e. after nearly one year after the promoters took initiative, another representation from 142 signatures of Kadivedu village describing themselves also as Harijans and Girijans was made on 19-5-73. The Assistant Director of Fisheries personally enquired into the matter by visiting the villages Kadivedu and Thimmanagaripalem hamlet on 27-10-73. He found Voothas in all houses of the promoters of the registered society and nylon nets also were produced before him. Afterwards only, he registered the society on 3-11-73, 26 signatures of the later representation have also since joined the society registered and 103 signatories have also applied for becoming members. In these circumstances, there is no need to conduct any further enquiry.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—ఈ సొసైటీని రిజిష్టరు చేసినది అసిస్టెంటు డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఫిషరీస్. ఆరోపణ అసిస్టెంటు డైరెక్టర్ ఆఫ్ ఫిషరీస్ మీద. సొసైటీని రిజిష్టరు చేసినవారు సక్రమమైన సొసైటీ అనీ, మెంబర్సు అంతా సక్రమంగానే ఉన్నారని అని ప్రామాణిక వేరేవిధంగా ప్రామాణికం జరగదు. అందువల్ల ప్రాచారాబాదునుంచి ఫిషరీస్ డైరెక్టరునో, ఎవరినో పంపించి నిజంగా అక్కడ వున్న సొసైటీలోని మెంబరులు చేతులు వట్టేవారా, కాదా అనేది విచారణ చేయిస్తారా? ఆ సొసైటీలోనివారు మేనవారయితే తప్పకుండా ఎవరయినా చేయవలసిందే. కానీ కొంతమంది భూస్వాములు బినామీ సొసైటీలు పెట్టి మేనేజ్ చేస్తూ యీ సహాయం పేదవారికి అందికుండా అన్యాయం చేస్తున్నారు. అందువల్ల ప్రైవేట్ కారిచే విచారణ జరిపించి ఎలిజబిలిటీ వున్న మెంబర్సును యిందులో చేర్చుకుంటారా?

శ్రీ ఎం.వి. కృష్ణారావు :—ఎంక్వయరీ చేయడం జరిగింది. తరువాత పెట్టిన పిటిషన్సుమీద—అందులో 2రి మందిని ఎడ్మిట్ చేయడం జరిగింది. ఇంకా 10రి మందిని కన్విడర్ చేయాలనికూడా ఎ.డి. ప్రామాణికం జరిగింది. ఎ.డి. పక్షపాతంగా చేస్తున్నాడనే అనుమానం ఉంటే తప్పకుండా యిక్కడనుంచి ఎవరినైనా పంపించి ఎంక్వయరీ చేయిస్తాము.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—ఇప్పుడు భూస్వాములు ఎక్స్ప్లాయిట్ చేస్తున్నారు. హరిజనులమీద, గిరిజనులమీద—రికార్డులు యింట్లోనే పెట్టుకొని భూస్వాములే మేనేజ్ చేయడం జరుగుతోంది. విచారణ జరిపించి బోగస్ మెంబర్సు వుంటే తీసేయాలి, ఎలిజబిల్ మెంబర్సును చేర్చుకోవాలి. నేనుకూడా యీ విషయంలో రిప్రజెంటేషను పంపించాను. సొసైటీ రిజిష్టరు చేసినవారిచేతనే ఎంక్వయరీ చేయించడం మంచిదికాదు. ఇక్కడనుంచి జాయింటు డైరెక్టరునో, డెప్యూటీ డైరెక్టరునో పంపించి విచారణ చేయిస్తారా?

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—డెప్యూటీ డైరెక్టరునో ఎవరినో—ఎవరో ఒకరిని పంపిస్తాము.

9-10 a.m.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఇటువంటి ఎంక్వయరీలు వచ్చినప్పుడు ఎవరిమీద కంప్లెయింట్లు వచ్చాయో వారిని ఎంక్వయరీకి పంపించడం విరమించు కుంటారా? అసిస్టెంటు డైరెక్టరు రిజిష్టర్ చేసాడు. ఆయనమీదనే కంప్లెయింట్ వచ్చింది. ఆయననే ఎంక్వయరీకి పంపితే ఎట్లా? ఆ పద్ధతి మారుస్తారా?

శ్రీ ఎమ్.వి. కృష్ణారావు :—మొదట జూనియర్ ఇన్ స్పెక్టరు ఎంక్వయరీ చేసి రిపోర్టు పంపాడు. దానిపై రిజిస్ట్రేషన్ కు ప్రొసీడ్ కాబోయాడు. ఈ లోపల శాసనసభ్యుడినుంచి ఇతరులనుంచి రిప్రెజెంటేషన్స్ వచ్చాయి. దానిపై ఆయన ఎంక్వయరీకి వెళ్లాడు. ఎంక్వయరీచేసి న్యాయం అనుకున్న తరువాత రిజిష్టర్ చేసాడు. ఆయన పక్షపాతంగా చేసాడని ఇప్పుడు అంటున్నారు కనుక మేము మరొకరిని పంపుతాము అంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. వెంకటయ్య :—ఈ సంఘాలను నిర్మాణం చేసేటప్పుడు నాన్ మెంబర్లను కొంతమంది తీసుకోవచ్చునని, కొంత శాతం వరకు తీసుకోవచ్చునని

ఉంది. అటువంటి పద్ధతివల్ల వేరే వర్గాలకు సంబంధించిన వారు చేరడానికి అవకాశం ఉంది. అటువంటివి లేకుండా ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ ఎమ్.వి. కృష్ణారావు :—ఫిషరెస్ స్టానైటి కాబట్టి వారే ఉండాలని ఉద్దేశంతో సభ్యులున్నారు. ఫిషరెస్ సృష్టిలో ఉన్నవారందరూ ఉండవచ్చును కదా.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—నెల రోజుల తోపల డైరెక్టు రేటు నుంచి పంపి ఇంతైవారి చేయిస్తారా? ఎలిజిబిలిటీ లేని సభ్యులను తొలగించడం, ఎలిజిబిలిటీ ఉన్న వారిని బైటనుంచి చేర్చుకోడం చేస్తారా?

శ్రీ ఎమ్.వి. కృష్ణారావు :—ఇంక్వయరీ చేసిన తరువాత కాని నిర్ణయం తీసుకోడానికి లేదు. ఇంక్వయరీకి పంపుతాము.

CO-OPERATIVE MILK SOCIETIES IN PARVATHIPURAM

849—

*4535 Q.—Sri Ch. Parasurama Naidu:—Will the hon. Minister for Co-operation be pleased to state :

(a) when were the two Co-operative Milk Societies at Parvathipuram formed ;

(b) whether they are functioning well, if not when were they closed ;

(c) the reasons for the present dormant condition of the two societies ; and

(d) the steps taken for the revival of the same?

The Minister for Co-operation (Sri B. Subba Rao) :—(a) The Parvathipuram Co-operative Milk Supply Society Limited, Parvathipuram was formed on 6-2-1956. The other society viz, the Yadava kula Co-operative Milk Supply Society Limited, Balagoan was formed on 10-11-1955.

(b) Both the Co-operative Milk Supply Societies are not functioning since 10 years.

(c) The reason for the present dormant condition of the two societies is lack of interest amongst the members.

(d) There were no chances for the revival of Parvathipuram Co-operative Milk Supply Society. Hence its affairs were wound up. As regards the Yadavakula Co-operative Milk Supply Society action will be persued after receipt of enquiry report under section 51 of the Andhra Pradesh Co-operative Societies Act 1964.

శ్రీ సి.పాచ్.వరశురామనాయుడు :—పది సంవత్సరాలుగా పడుక్కునిఉంది. అక్కడ ఉద్యోగులు ఎట్లా ఉన్నాయో చూడకుండా ఎన్ని సార్లు రిప్రజెంటేషన్ చేసినా, మంత్రిగారు అర్జీలు చేసినా, దిక్కులేకుండా ఉంది. దీనిని లేదనిపించడమో బ్రతికించడమో చేసి అక్కడి ప్రజలకు క్రొత్త స్టానైటిని ఏర్పాటు చేయాలని

నేను కోరాను. ఆ పని మంత్రిగారు తొందరగా చేయిస్తారా? ఉద్యోగులపై తీవ్ర చర్య తీసుకుంటారా?

శ్రీ బి. సుబ్బారావు:—పార్వతీపురం సొసైటీ లిక్విడేషన్ కు 21-9-88 న ఆర్డరు పడ్డాయి. రెండవ దానికి కూడా 22-5-72న ఆర్డరు పడ్డాయి జాప్యం జరిగిన మాట వాస్తవమే. బాధ్యులైన ఉద్యోగులపై డిసిప్లినరీ చర్య తీసుకోవా లని ఈ మధ్య ఉత్తరువులు జారీ చేయడం జరిగింది క్రొత్త సొసైటీ పెట్టడానికి వీలుంటుందేమో ఆలోచించి పెట్టే ప్రయత్నం చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను.

**SCHOLARSHIPS TO THE BOARDERS OF PERMANENTLY RECOGNISED
BOARDING HOUSES FOR 1973-74**

850—

*4547-Q.—Sri Peter Paul Chukka (Prathipadu):—Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the boarders of permanently recognised boarding houses are not granted scholarships for the year 1973-74; and

(b) if so the reasons therefor?

The Minister for Social Welfare (Sri B. Sriramamurthy):—(a) Yes, Sir.

(b) The concerned boarding houses have not produced the audit reports for 1973-74.

It has since been decided that when audit report is not available. 50% of the amount will be released without waiting for the audit report. If no audit report is available even after 5 months, the balance will be released on the basis of the last audit report available.

Sri C. Peter Paul:—What about the cases of the hostels who produce recognition certificates? They are also not given the scholarships?

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి:—అదే మనవిచేసాను. పర్మనెంట్లీ రికగ్నైజ్డ్ కొన్ని, టెంపరరీ రికగ్నైజ్డ్ కొన్ని, రెండు రకాల వాటికి ప్రస్తుతం ఇవ్వడంలేదు. అడిట్ రిపోర్టు రాకపోవడం కారణం. నా దృష్టికి ఈ విషయం వచ్చిన తరువాత క్రొత్త ఆర్డరు జారీ చేసాము. అడిటు రిపోర్టు వచ్చినా, రాకపోయినా, 50 శాత మైనా రిలీజ్ చేద్దాం అని చెప్పాం. అడిటు రిపోర్టు సంవత్సరమైనా రాకపోతే గత సంవత్సరం అడిటు రిపోర్టు జేస్ ప్ మీద రిలీజ్ చేయాలని మొన్ననే ఆర్డరు జారీ చేసాము.

Sri C.V.K. Rao:—What is the total amount involved to be paid towards these scholarships, Sir? Can he give us district-wise break-up?

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి:—ప్రత్యేకంగా అడిగితే ఇస్తాను.

Sri C. Peter Paul:—The audit parties are from different departments? They are not coming to audit these institutions regularly or

periodically. Because of the fault of the audit department we should not punish the students. Will the Minister take action to provide the supply of auditors from the same department to audit Boarding schools and Boarding hostels?

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—ప్రస్తుతం డి.పి.ఐ. ఆఫీసులోని ఆడిటర్లు ఆడిట్ చేస్తున్నారు. ఆ పద్ధతే బాగుంటుందని ఇప్పటికీ అనుకుంటున్నాను. ఎక్స్పిడైట్ చేయవలసి ఉంటుంది. ఆడిటు అలస్యమైనా, పని మంటుపడకుండా ఉండే మార్గం చూడవలసి ఉంటుంది. అందుకే ఉత్తరువులు ఇచ్చాం.

Sri C. E. Morris (Nominated):—Mr. Speaker, Sir. No matter where the delay may be. Institutions are suffering a lot, apart from the institutions suffering, the poor children are now not allowed to be admitted. Fresh students are also suffering. Some actually are roaming in the streets in the twin cities. These children naturally learn pick-pocketing and all sorts of bad ways. I do feel that the Director of Social Welfare should write a very strong letter in this regard.

Sri B. Sriramamurthy :—In one single sentence he has put in more children. My answer is that action will be taken very soon.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—1973-74వ సంవత్సరంలో సబ్సిడైజ్డ్ హాస్టల్స్ అన్నింటికీ సబ్సిడీని విత్ డ్రా చేశారు. కాని కొన్నిచోట్ల సబ్సిడైజ్డ్ హాస్టల్స్ లోని విద్యార్థులు, విద్యార్థినులు ప్రభుత్వ హాస్టల్స్ లోనికి తరలించకుండా అక్కడే పెట్టుకుంటూ సబ్సిడీ అని కాకుండా స్కాలర్ షిప్ ఇచ్చినమాట వాస్తవమేనా? వారు స్కాలర్ షిప్ పేరుతో ఇంకా కొనసాగుతున్న విషయం యథార్థమేనా?

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—సబ్సిడైజ్డ్ హాస్టల్స్ ను ఆ రూపంలో ఎజాలిమ్ చేసిన తరువాత ఈ రూపంలో కంటిన్యూ అవుతున్నాయనేది వారు చెప్పినదాని సారాంశం. అది సరైనది కాదు. సబ్సిడైజ్డ్ హాస్టల్స్ ఉన్న కాలంలో కూడా ఆర్థనేజీలు పేరుతోను ఎటాచెడ్ హాస్టల్స్ పేరుతోను బోర్డింగ్ హోమ్స్ పేరుతోను కొనసాగేవి వున్నాయి. వాటికి నెలకు రూ. 12 లు చొప్పున డి.పి.ఐ. ఆఫీసు నుంచి ఇస్తారు. షెడ్యూల్డ్ కులాలవారికి ట్రైన్డ్ వారికి రూ. 20 చొప్పున మిగతావారికి రూ. 12 లు చొప్పున ఇచ్చేవారు. షెడ్యూల్డ్ కులాలవారికి సోషల్ వెల్ఫేర్ డైరెక్టర్ ఇచ్చేవారు. మిగతావారికి డి.పి.ఐ ఇచ్చేవారు. అది 1973 వరకు వున్న పరిస్థితి. అది బాగాలేదని మొత్తం అదరికి రూ. 20 లు చొప్పున ఇవ్వాలని సోషల్ వెల్ఫేర్ డైరెక్టరు ఆఫీసు నుంచి జి.వో. ఇచ్చారు. 1973-74 నుంచి ఆ పద్ధతి వుంది. డబ్బు ఇచ్చేది డి.ఎస్. డబ్బు ఇవ్వటానికి రికగ్నిషన్ డి.పి.ఐ. ఇవ్వాలి. ఆడిటు డి.పి.ఐ. తయారుచేయాలి. ఆ రకంగా ఆయన కూడా కంట్రోలు చేస్తున్నారు. రెండు రకాల కంట్రోలు వల్ల ఏ రకమైన పొరపాటు లేకుండా ఉంటుందని ఏ ఒక్కరికి అధికారం ఇవ్వడంలేదు. ఇందులో పొరపాటు జరగడానికి అవకాశం లేదు. మొదటినుంచి ఆర్థనేజీలు వంటివి వున్నాయి. ఈ రూపంలో కంటిన్యూ కావడం అనేది కాదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—యీ గ్రాంటు ఇచ్చేది సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటు ఆడిటు చేసే వారు డి. పి. ఐ. కి సంబంధించిన వారు. వారు ఆడిటు చేయకపోతే గ్రాంటు ఆపేస్తున్నారు. విద్యార్థులకు యిబ్బంది జరుగుతున్నది అందుచేత ఆడిటు పని కూడా సోషల్ వెల్ఫేరు వారే తీసుకుని వెంటనే పేమెంటు జరిగేట్లు చూస్తారా?

శ్రీ వి. శ్రీరామమూర్తి :— విద్యార్థులకు యిబ్బంది కలుగకుండా చూడవలసినదే అందుచేత ఆడిటు రిపోర్టు వచ్చేవరకు ఆగకుండా అది వచ్చినా రాకపోయినా 50% రిలిజ్ చేయవలసినదని, సంవత్సరం చివరన కూడా ఆడిటు రిపోర్టు రాకపోతే గత సంవత్సరం ఆడిటు రిపోర్టు బేసిస్ తీసుకుని రిలిజ్ చేయాలని ఉత్తరవులు ఇచ్చాము. యికమీదట యిబ్బంది ఉండదు.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :— అనాధశరణాలయాల గురించి చెప్పారు. వాటిని మాత్రం ప్రయివేటు యాజమాన్యం క్రింద ఎందుకు ఉంచారు? ప్రభుత్వం ఎందుకు తీసుకోలేదు. నేరుగా మణియార్డరు తల్లిదండ్రులకు ఎందుకు పంపించరు? మిడిల్ మెన్ కు ఎందుకు అవకాశం కల్పిస్తారు?

శ్రీ వి. శ్రీరామమూర్తి :—అధ్యక్షా, మొత్తం చదువుకున్న విద్యార్థులకు ఆర్పన్నకు కావలసిన భోజన వసతి సౌకర్యాలు సంపూర్ణంగా ప్రభుత్వం మాత్రమే చేయగలుగుతుందని నేను అనుకోవడం లేదు. యీ రంగంలో ప్రయివేటువారు సౌకర్యం చేస్తూంటే ప్రోత్సహించవలసి ఉంటుంది. ఈ రకంగా ప్రోత్సాహం అంటే మొత్తం డబ్బు యివ్వడం కాదు. కొంత వారు భరించవలసి వస్తుంది. కొంత ప్రభుత్వం సబ్సిడీ మెంటు చేస్తుంది. 20 రూపాయలు ప్రభుత్వం తరపున ఇస్తున్నాం. 30 రూపాయలు వారు భరించుకుంటారు. యిదీ ఉన్న పరిస్థితి.

శ్రీ సి. పీటర్ పాల్ :— ఆడిటు రిపోర్టు వచ్చినా రాకపోయినా 50 శాతము వరకు గ్రాంటు ఇస్తామంటున్నారు. విద్యార్థులు హాస్టల్ లో చేరినప్పుడు గ్రాంటు వస్తాయనుకుని డబ్బులు కట్టించుకోకుండా అడ్మిషన్స్ ఇస్తున్నారు. చివరన రాకపోతే తల్లిదండ్రులకు ఎంతో యిబ్బంది. నేను స్కూలులో పనిచేసిన అనుభవంతో చెబుతున్నాను. ఈ యిబ్బందులను గమనించి మంత్రిగారు అందరికీ వచ్చేట్లు చేస్తారా?

శ్రీ వి. శ్రీరామమూర్తి :— అధ్యక్షా, నేను ఒక జిల్లా కాంక్రీటుగా తీసుకొని చెబుతాను. విశాఖపట్టణం జిల్లాలో సెయింట్ అంథోనీస్ బోర్డింగ్ స్కూలు, సెయింట్ అనిస్ బోర్డింగ్ స్కూలు, ప్రేమ సమాజం -- ఈ మూడు వున్నాయి. వారు బాగా నడుపుతున్నారు. వారికి సహాయం చేయాలనే వుద్దేశ్యంతో 20 రూపాయల చొప్పున ఇస్తున్నారు. ఆలస్యం జరగకుండా చేయడానికి వుత్తర్వులు జారీచేయడం జరిగింది. దుర్వినియోగం కావడానికి అవకాశం లేదని నేను ఈ భాగం క్రింద మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—వారికి అనుకూలమైన మూడు తీసుకుని చెప్పారు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— అనుకూలమని కాదు. ఉదాహరణగా చెప్పారు.

Announcement :
re : Message from the Chairman, Legis-
lative Council regarding
A. P. (Andhra Area) Tenancy
(Amendment) Bill, 1970.

23rd July, 1974.

175

శ్రీ కె. రంగరావు : — అధ్యక్షా, సిన్నమెన్న ఆర్డర్ వేసినట్లు, హాస్టల్స్ను రద్దుచేసి విద్యార్థులకు 80 రూపాయల చొప్పున యిస్తారన్నట్లు తెలుస్తున్నది. అది నిజమా?

Sri B. Srirama Murthy :— That does not arise out of this Question.

శ్రీ కె. రంగరావు : — కృత్యము వేసి సమాధానం వచ్చేసరికి ఆలస్యం జరుగుతుంది. ఇక్కడనే చెప్పవలెనని కోరుతున్నాను. నిజం అయితే చెప్పకూడదా?

Sri B. Srirama Murthy :— This I will separately discuss with the hon. Member.

Mr. Speaker :— Questions are over.

ANNOUNCEMENT

re : Message from the Chairman, Legislative Council regarding
A P (Andhra Area) Tenancy, (Amendment) Bill, 1970.

Mr. Speaker :— I have received the following Message from Chairman, Legislative Council :

I have the honour to re-transmit a copy of the amendments to the Andhra Pradesh (Andhra Area) Tenancy (Amendment) Bill, 1970 (L. A. Bill, No. 6 of 1970) as recommended to be amended by the President of India in his message dated 21st September, 1972, and as approved by the Legislative Council on 20th July, 1974, with out any amendment.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : — కౌన్సిలు నుంచి వచ్చిన మెసేజికి సంబంధించి చెబుతున్నాను. అక్కడ అడ్డకేటు జనరల నుంచి దీని మీద ఓపీనియను తీసుకున్నట్లు తెలుస్తున్నది. అమెండుమెంటు మీద యిక్కడ కూడా కాంట్రావర్సీ జరిగింది. జనరల్ అభిప్రాయం యిక్కడ కూడా స్టేట్ చేస్తే బాగుంటుంది.

Mr. Speaker :— It is like this. We have passed the bill and sent it to the Legislative Council. They have passed the bill and it has been re-transmitted. This is the information.

In the meantime you got the information that the opinion of the Advocate-General has been obtained and you want to have the benefit of it.

Sri C. V. K. Rao :— When we asked the Government to obtain the opinion of the Advocate General to facilitate this house, the Minister was totally reluctant, later, while he was facing the Legislative Council he conceded the demand and consulted the Advocate General. Is it not a contempt of this house and utter disregard, to by-pass the request of this house and be reluctant all along?

శ్రీ ఎం. వి. కృష్ణారావు :—అధ్యక్షా, అధికారులు. గౌరవసభ్యులు అదృశ్య కేసు జనరల్ ను పిలవమని చెప్పారు. అక్కడకూడా రెంట్ చేశారు. అందుకని ముందుగానే అదృశ్య కేసు జనరల్ కన్సల్ట్ చేయడం జరిగింది. అక్కడ రెంట్ చేసేప్పుడు చదివాను కాపాలంటే చదివి వినిపిస్తాను.

Mr Speaker :—The Minister will place it on the table and circulate it.

MATTERS UNDER RULE 341

() re Atrocities on Schedules Castes, in Karimnagar,

a.m. Smt J. E. Chavari Bai (Yellareddy) :— Mr. Speaker, Sir, I have given Notice under 34 regarding the atrocities committed by the landlord Raghavarao, on the Scheduled Castes of Nimmappalli. అధ్యక్షా, అక్కడ పెద్దాల్తో కాన్స్ వారు 24 సంవత్సరాలుగా 800 ఎకరాల భూమిని కప్పపడి నా చేస్తున్నారు. అప్పులు తీసుకుని భర్త పట్టారు. దానితో నుంచి 21 ఎకరాల మాత్రం పట్టాచేశారు. అక్కడ భూస్వామి రామవరావు గు డాలో హరిజనులను హెరాస్ చేస్తున్నారు. 21-8-78 వ తేదీనాడు భూస్వామి రామవరావు ట్రాక్టరును వారిపైన నడిపించారు. నలుగురు పరస్పన్నుల కాలా ముగ్గుమైన చెబ్బలు పగిలినవి. ఆ డాక్టర్ ఉంటే చచ్చేస్తానని బెదిరించాడు. అందువల్ల నిమ్మపల్లిలో ఉండకండా పేరే డాక్టరిపోయి దాగుకొని ఉన్నారు. వా సట్ల ప్రభుత్వము ఎవరక సానుహతి చూపిస్తుంది. వారికి ఏమి రక్షణ ఉన్నది అనే దానిపైన స్టేషన్ మెంటు చీఫ్ అని కోరుకున్నాను.

Sri J. Vengal Rao :—Sir, the land under dispute relating to Survey Nos. 221 and 245 measuring 6 acres 17 guntas and 14 acres 20 guntas dry land respectively of Nimmappally village, Sircilla Taluk, are patia lands of Sr. vasri Raghava Rao and Golla K. marayya. In the year 1954-55, the said land was gifted to the Harijans. A verification of the village records revealed that the Harijans were in possession of the land from 1954-55 to 1963-64. Their names were recorded as owners and cultivators during the said period. Due to some dispute, the donor Sri Raghava Rao had dispossessed the Harijans from the lands since 1965-66. On enquiry by the R.D.O. the Harijans have admitted to the above fact. Since 1965-66, the name of Sri Bhaskara Rao, s/o Sri Raghava Rao was recorded as cultivator on Survey No 221 and 245. During the current year, the Harijans wanted to reoccupy the above Survey No. Since the land-holder was an influential person, the harijans have sought help from Konaraopeta village. On 20-6-1974 at about 9-00 A.M., 9 harijans went to Survey No 245 with ploughs and soppoos and started ploughing the land. Having got the information, Sri Harumantha Rao, s/o Raghavarao arrived on the scene with a tractor and started cultivation. The Harijans requested Sri Hanumantha Rao, to allow them to cultivate the land; but he did not heed to their request and drove the tractor. As a result of this, three persons received minor injuries. Thereupon, the Harijans pelted stones

on Hanumantha Rao who received bleeding injury on his head and face. On arrival of supporters of Hanumantha Rao, the Harijans fled away into the forest.

Sri Hanumantha Rao is a working Police constable on behalf of Asaldar. He lodged a complaint with the S.I. Koneraopet that Nalla Narayana and M. Rajaiah of Nimmampally and 17 others of Koneraopet attacked him on his field on 20-6-1974 but did not mention about the land dispute. On this, a case was registered u/s 147, 324 and 379 IPC.

The lands in question were not assigned to the Harijans though the patta lands were transferred in the name of Harijan in 1954-55. నేను సిరిసిల్లా వెళ్ళినపుడు పరస్పరంలాగా పోయి ఎక్కడుంటే యోలని లెక్కకుతో చెప్పాను. హరిజనులకు ఎంతవరకు సహాయము చెయడానికి వీలున్నదో అంత వరకు చేస్తాము.

(Smt. Eswari Bai rose to speak)

Mr Spaker :—Let us make some distinction between 341 and Calling attention. In Calling Attention we are also allowing clarifications.

(ii) re : Death of six persons at Tirupathi.

శ్రీమతి జె ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, సత్యనారాయణ అనే ఒకరిని ఉద్యోగము ఎక్కడా దొరకలేదు. నలుగురు పిల్లలు, తాను, భార్య తిరుపతి వెళ్ళి ఒక సత్రపు గదిలో దిగినట్లు, అక్కడ వారందరికీ విషము యిచ్చి తాను కూడ పుచ్చుకొని చచ్చిపోయినట్లు వచ్చిన వార్త చాల విచారకరమైనది. వారికి ఎక్కడా ఉద్యోగము దొరకక అన్ ఎంప్లాయిమెంటు బాధ భరించలేక ఈపని చేసినాడు. తిరుపతి సత్రములో ఈ పని చేశాడు కాబట్టి మరకు తెలిసినది దేశములో నిరుద్యోగ సమస్యవల్ల ఎంతోమంది చచ్చిపోతున్నారు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ఏమి చర్యలు తీసుకొంటుందో చెప్పాలి.

శ్రీ సి.వి.కె.రావు :—అధ్యక్షా, దీనిని ఒక ఐసాలేషన్ ఇన్సిడెంటుగా తీసుకొనకూడదు. ఆత్మహత్య ఎక్స్ ప్రెస్ కేస్ అయినప్పటికీ రాష్ట్రంలో అధికారితో, నిరుద్యోగముతో అలమటిందే ప్రజలు లక్షలకొలది వున్నారు ఈ పరిస్థితి పరిష్కరించడానికి ప్రభుత్వము తగిన చర్య తీసుకొనకపోతే సంఘానికి దారితీస్తుంది. ఏమీ ఫరవాలేదు, అన్నీ సర్దుకొంటాయి ఇది ఏదో ఆత్మహత్య. మనము ఏమి చేస్తాము అనే కాంప్లెక్సివ్ లో వుండక అహార సమస్య

నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారానికి, పరిష్కరించడానికి వృద్ధ సంప్రదించుకోవడం కృషి చేయాలి. లేకపోతే చాలా తీవ్ర సరిస్థితులు వస్తాయని హెచ్చరిస్తున్నాను. చనిపోయిన వానిపైన అతని తలిదండ్రులు ఆధారపడి వున్నట్లు అనుకుంటే, అతని భార్య తలిదండ్రులు ఆధారపడి వున్నట్లు అనుకుంటే తగిన ఆధారము కూడా చూపించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :— అధ్యక్షా, ఈశ్వరీబాయిగారు, సి. వి. కె. రావు చెప్పినట్లు ఇది చాలా విచారకరమైన సంఘటన. సత్యనారాయణ అనే ఆయన నిరుద్యోగముతో బాధపడలేక ఆయన అని కుటుంబము ఎండ్రెస్ త్రాగి చనిపోవడము చాలా విచారకరముగా వుంది. మన రాష్ట్రములోనే కాదు, దేశములో ఈనాడు వున్న నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరించవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వము వైపు వుంది. చేతనైన కార్యక్రమాన్ని ప్రభుత్వము చేస్తుందని మనవిచేస్తున్నాను.

(iii) re: DRAINAGE EMPLOYEE'S DEATH IN HYDERABAD

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— అధ్యక్షా, యూనయ్య, 25 సం.లు అనే మనిషివల్ల ఎంపాయి, డ్రెయినేజీ డిపార్టుమెంటులో పని చేస్తున్నాడు. జూలై 19 వ తేదీన ఓపెన్ డ్రెయిన్ లో పడిపోయాడు. అతనితోపాటు ఎల్లయ్య అనే రిజర్వ్ ఫుల్లర్ పడిపోయాడు. వీరిద్దరిని బయటకు తీయడానికి పోలీసులు చాలా కష్టపడినట్లు తెలుస్తున్నది. ఈ ఓపెన్ డ్రెయిన్ కి మూతలు పెట్టలేవా? కవర్స్ లేవా? ఈ విధంగా ఎంతమంది చచ్చారు? అనేది మునిసిపాలిటీ వారికి తెలియాలి. అక్కడ వున్న గాస్ వల్ల బయటకు రాలేకపోయాడు. అతనిని తీయబోయిన రిజర్వ్ ఫుల్లర్ కూడా చనిపోవడం జరిగింది. బయటకు తీయడానికి ఎన్నో నీళ్లు అవి పోసి కష్టపడవలసి వచ్చినది. తరువాత పోస్ట్ మార్టమ్ ని సంపాదించారు. మునిసిపల్ కార్పొరేషను మనిషి కాబట్టి అతని కుటుంబానికి ఏమైనా సహాయము వారు చేయవలసి వుంటుంది. కార్పొరేషను చాలా నిర్లక్ష్యముగా వుంటున్నది. రాత్రి పూట లైట్స్ వుండవు. ఎంతో మంది పోతూ వుంటారు. ఈ మాన్ హోల్స్ కి మూతలు అరేంజీ చేయించవలసిన బాధ్యత కార్పొరేషను వైపు వుంది.

9.40 a m

ముఖ్యంగా వీటిలో పనిచేసే వారంతా బీదవారే ఇలా ఎంతమంది పనులు చేస్తూ చచ్చిపోతున్నారో మునిసిపాలిటీ వారికి తెలుసునా? దీనిపై ప్రభుత్వం చర్య తీసుకొని వారికి సప్ట పరిహారం ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :— సుమారు 30 సంవత్సరాల నుండి మునిసిపల్ కార్మికుల సంఘానికి అధ్యక్షుడిగా వున్నాను. వారి పరిస్థితి పూర్తిగా నాకు తెలుసు. డ్రయిన్స్ క్లీన్ చేయడంలో వైట్ సాయిట్ క్లీన్ చేయడంలో వారు ప్రాణాపాయకరమైన జబ్బులకు గురి అవుతున్నారు. ఇప్పుడు ఇద్దరు వ్యక్తులు డ్రయిన్ లో పడి చనిపోయారు. దీనిని బట్టి ప్రభుత్వం ఎంత నిర్లక్ష్య వైఖరిలో వున్నదో అర్థం అవుతున్నది. అలా చనిపోయిన వారి కుటుంబాలకు సప్టపరిహారం ఇవ్వాలి. ఇకముందు ఈ డ్రయిన్స్ లో పని చేసేవారికి, వైట్ సాయిట్ మోసే వారికి తగు రక్షణ కల్పించాలని కోరుతున్నాను.

*The Minister for Municipal Administration (Sri Challa Subbarayudu):—Only one of the workers was a Municipal Corporation employee a boy mazdoor. The other person is not an employee of the Corporation. The incident happened in the day time. On the basis of the present information available, the Corporation employee in question was absent from duty from 15-7-74. It is not known under what circumstances he entered in the manhole. No cleaning or other drain work was undertaken by the Municipal Corporation. It is presumed that the deceased may have been engaged by some local people. In all cases of municipal work a full gang is employed and not just one or two persons. Further investigation is in progress. The bodies have been sent by police for post-mortem. The reasons for death are yet to be known to the Municipal Corporation of Hyderabad. The manhole cover was not missing. It was available at the spot. It was found by the side of the manhole. The Corporation Employees Union representatives were present at the spot. They have not made any such allegation. There is no negligence on the part of the Municipal Corporation of Hyderabad. Compensation as per rules will be made to the Municipal Corporation employee. Money has already been paid each Rs. 100 to the families of the deceased towards immediate need and funeral expenses.

Mr. Speaker :—I have received another notice under Rule 34 relating to the demolition of certain portions N. G. O. home recently constructed. Are you in a position to tell us anything about it?

Sri Challa Subbarayudu :—I do not know. Tomorrow we can take it up.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—రిపోర్టులో స్పష్టంగా వుంది. కార్పొరేషన్ నేరం చేయనట్లుగా మంత్రిగారు డిఫైండ్ చేస్తున్నారు. ఈ డ్రయిన్ లో పనిచేసే వారి విషయంలో శ్రద్ధతీసుకుంటామని చెప్పలేదు. ఇటువంటి డి నిప్ యాటిక్యూడ్ బాగా లేదు. మునిసిపాలిటీ నేరం చేసిందని నేను చెప్పడంలేదు. కాని ఇటువంటి పనులలో నిమగ్నులయినవారికి తగిన రక్షణ ఇవ్వడానికి మునిసిపల్ కార్పొరేషన్ శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ఈ విషయాన్ని గమనించవలసిందిగా కోరుతున్నాను

BUSINESS OF THE HOUSE

Sri Syed Hasan [Charminar]:—I have given a motion regarding the death of the Municipal Corporation employee.

Mr. Speaker :—That has been done under Rule 341.

Calling attention to matters of Urgent
Public Importance :
re: Atrocities on Banjara families in Gunugupenta village, Achempet taluk.

శ్రీ కె. రంగారావు :—మంత్రిగారు రేపు సమాధానం ఇస్తామని అన్నారు. ఈ రోజు ఎన్.జి.వో.లు డిమాన్డ్ ప్రేషన్ ప్రారంభించబోతున్నారు. ముఖ్యమంత్రి గారిని కలువబోతున్నారు. మంత్రిగారి వద్ద సమాధానం పుట్టే చెప్పినానండి.

Mr. Speaker :—If it is possible please try to get information since it happened here. About this demolition affair if you can get information before the House rises and make a statement to-day itself you can make; it may not be very difficult. Before the House rises, at any time you tell us; you can intervene and make a statement,

Sri Challa Subbarayudu :—Yes, Sir.

CALLING ATTENTION TO MATTER OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: Murder of a person in Urlam Village on 2-3-74.

శ్రీ బి. హరియప్పడు(ఏటర్ల):—అధ్యక్షా, పోలీస్ గణపతి రావు పోలీస్ గణపతి రావు అన్న దమ్ములు. వీరిద్దరికీ మొదటి నుండి తగువు లుంటున్నవి. ఒకసారి నేను వెల్లి కాంపౌమైజ్ చేశాను. తిరిగి మళ్లా శగావా పచ్చింది. అక్కడి సబ్ ఇన్స్ పెక్టర్ గణపతి రావు కలసి గణపతి రావును పోలీసు స్టేషనుకు తీసుకువచ్చారు. గణపతి రావు, సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు పోలీసు స్టేషనులో కూర్చుని యుండగా ముగ్గురు నలుగురు హరిజనులు, విలేజ్ మునిసిఫ్ స్టేషన్ కు వచ్చారు. సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు బయటకు వచ్చి గణపతి రావు ఎండ్రీన్ త్రాగి చనిపోయాడని చెప్పాడు. అది ఎంతవరకు నిజమో, ఎలా జరిగిందో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—ఎన్. ఐ రిపోర్టు ప్రకారం తనంతట తానే చీటి వ్రాసి ఎండ్రీన్ త్రాగి చనిపోయినట్లు వుంది. పోలీస్ మాన్యువల్ ప్రకారం పోలీసు లాక్ లో కాని, పోలీసు స్టేషన్ లో కాని ఏ కారణం వల్ల చనిపోయినా మెజిస్ట్రేయల్ ఎంక్వయిరి చేయాలి. దానికి ఆర్డర్ చేయడం జరిగింది. పోస్ట్ మార్టమ్ కు పంపడం జరిగింది. మెజిస్ట్రేయల్ ఎంక్వయిరి ఆయి రిపోర్టు కోసం ఎదురు చూస్తున్నాము. అది వచ్చిన తరువాత యాక్షన్ తీసుకుంటాము.

ii) re: Atrocities on Banjara families in Gunugupenta Village, Achampet Taluk

* శ్రీ ఎన్. రాములు (చలకుర్తి) :—అధ్యక్షా, నల్గొండ జిల్లా, చేవర కొండ తాలూకా, గోవరగట్ట అనే గ్రామంలో 85 మంది లంకాడిలు

నాగార్జునసాగర్ ముంపువల్ల ఖాళీచేసి మెహబూబ్ నగర్ జిల్లా, అచ్చం పేట తాలూకా అరమంజేరి గ్రామంలో దాదాపు 10 సంవత్సరాలనుండి 800 ఎకరాలు సేద్యం చేసుకుంటూ శిస్తు చెల్లిస్తున్నారు ఈ మధ్యకాలంలో డి. ఎఫ్. వో వచ్చి చూసి వెళ్ళి తరువాత ఫారెస్ట్ రేంజెర్ 5 మంది రిజర్వ్ పోలీసులతో వచ్చి వారి ఇంట్లు తగలపెట్టారు. వారి రెండు బండ్లను మంటలో వేచారు. 8 ఆవుదూడలు మంటల్లో చరిపోయాయి. స్త్రీలను, పురుషులను కాట్ల చేతులు కట్టేసి కొట్టారు. మనుషుడు గ్రామానికి చెందినవారు వీరంతా నష్టపరిహారానికి అర్హులని భావించి పేరేవోట వారికి పునరావాసం కలుగజేయకం జరిగింది. ముట్కూరు అనేచోట వారికి ఏర్పాట్లు చేశారు. అక్కడ నీటి వసతి లేదు. అందువల్ల సమీప ప్రాంతంలోకి వెళ్ళి సేద్యం చేసుకుంటుంటే ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు ఇలా చేశారు అంతకుముందు 14 గుడిసెలు తగలబెట్టారు. ఈ పరిస్థితిని వాళ్లు చూపించ 9-50 a.m. లేదు. దానికి 50 రూలు ప్రభుత్వం గ్రాంటుచేసింది, ఈ రీగ్గుడిసెల సందర్భంలో— మానవతా దృష్ట్యా వాళ్ళకు జీవనోపాధి ఏమీ లేదు కనుక సేద్యం చేసుకొనడానికి ఫారెస్టునుంచి భూమిని విడగొట్టి ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారి లైములో దాదాపు 10 పేల ఎకరాలు నాగార్జునసాగర్ ముంపువారికి ఇచ్చి పునరావాసం కలుగజేశారు. అదే విధంగా ఇప్పుడు ఈ లంబాడీల జీవనోపాధికి ఆ భూములు ఇస్తే వారు పంటలు పండించుకొని బ్రతుకే తారు. కాబట్టి ఈ భూమిని డిఫారెస్టు చేసి అయినా కాని ఇవ్వాలని, కోరుతున్నాను. వారికి స్త్రీ అడ్డరు ఇవ్వాలని అవసరం అయితే తగువాత విచారణచేసి ఇక్కడకాని మరి ఎక్కడైనా కాని పునరావాసం కలుగజేయాలని ముఖ్యమంత్రిగారిని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(Mr. Dy. Speaker in the Chair)

శ్రీ సిహెచ్. కాశయ్య (పార్టీంచ):—అదృతా, ఇది 75 మంజూరా కుటుంబాలకు సరిబాధించిన సమస్య. వీరు నాగార్జునసాగర్ ఏరియాలో ముంపుకు చెందినవారు గత 50 సంవత్సరాలుగా పశువులను కాసుకొనడానికి వీరు కుటుంబాలు గుడిసెలు వేసుకొని ఈ ఫారెస్టు ఏరియాలో నివాసం చేస్తున్నారు. నాగార్జునసాగర్ లో మునిగిపోయిన తరువాత మొత్తం కుటుంబాలు అక్కడికి తరలి వెళ్ళాయి. 1971కి పూర్వం ఈ భూమి ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటు అధీనంలో లేదు, 1971లో సెక్షను 19 క్రింద ఫారెస్ట్ డిపార్టుమెంట్ హోటిస్టై చేయడం

జరిగింది. మొత్తం 75 కుటుంబాలు 300 ఎకరాలు మాత్రమే సేద్యం చేసుకొంటున్నది. కాబట్టి ఈ విధంగా నష్టపడినటువంటి బంజారా కుటుంబాలకు ఈభూమిని డిఫారెస్టుచేసి ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను కాబట్టి దీనినిసానుభూతితో పరిశీలించి ఈ 75 కుటుంబాలకు తిరిగి నివాసంచేసుకొనడానికి వెంటనే ఉత్తర్వులు చేయాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. నారాయణ (జనగామ్) :—అధ్యక్షా, ఈ 75 లంబాడి కుటుంబాలపై న జరిగినటువంటి అభూయిత్యాన్ని గురించి మంత్రిగారు ఒక నోటు బిల్లుపై పెట్టారు. ఇందులో కొన్ని సత్యమైన విషయాలు రాచలేకపోయినా కొన్ని సత్యదూరమైన విషయాలను చెప్పి కొంచెము గందరగోళం చేశారు. 1971 వరకు ఈ లాండు ఎవరైనా, దేనికైనా ఉపయోగించుకొన్నాడానికి ఉందని పేరా 3లో చూపించారు. ఇది ఫారెస్టు లాండ్ గా డిక్లర్ చేయకముందు తరతరాలుగా లంబాడి వారు ఆ లివేట్ చేసుకొంటున్నారు వీరి గ్రామాలు సాగర్ లో మునిగి పోయిన తరువాత ఇక్కడే ఉంటున్నారు 1971 లో రిజర్వు ఫారెస్టు అని నోటిఫై చేసుకున్నారు. అప్పటినుంచి వీరిని వెంటాడుతూనే ఉన్నారని. రిజర్వు ఫారెస్టు వద్దని అనడం లేదు. వాళ్లు ఇళ్లు తగులబెట్టితే వారు ఎక్కడ ఉంటారనే విషయం మనం అలోచన చేయాలి. సెక్షను 19 క్రింద రిజర్వు ఫారెస్టు అని డిక్లర్ చేసామని మీరు వెళ్లిపోవాలని ఇళ్లు తగులబెట్టడం న్యాయసమ్మతం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇవి తగులబెట్టలేదు, కాలిపోయాయని ఇందులో అంటున్నారు. ఈ రోజు వరకు వారు వెళ్లిపోలేదు. చెప్పేది సత్యదూరమైన విషయమైనా కాని కొంచెము జాగ్రత్తగా చెప్పాలి. కాలిపోయిన 16 కుటుంబాలవారికి తహసీల్ నుంచి 50 రూ.లు చొప్పున సహాయం ఇచ్చారు. ఆ లిస్టు వారి దగ్గర ఉన్నది. కేలావత్ రామచానుగారివి 4 గొడ్డు కాలిపోయాయి. మేరావత్ కేరలాయిగారివి 2 లేగలు కాలిపోయాయి. రామవత్ రామలవి 2 లేగలు కాలిపోయినాయి. తహసీల్ కంపెన్ సేషను ఇచ్చిన లిస్టులో ఇవి లేకపోతే మన తహసీల్ ముందు పెట్టినది సత్యదూరమైన విషయం అని తమకు తెలుసు. అప్పటికి కూడా వెళ్లకుండా ఉన్నారని తెల్లవారిన తరువాత ఆ ఆడవాళ్లు గింజలు దంచుకొనడానికి వెళితే అక్కడ అభూయిత్యం చేశారు. వారు గొడ్డు పెంచుకొనడం వృత్తిగా గలవారు. గురుజాల వద్ద స్థలం చూపిస్తే గొడ్డుకు నీళ్లు లేకపోవడంవల్ల వారి తరతరాలనుంచి ఎక్కడైతే గొడ్డు పెంచుకొంటున్నారో అక్కడికి వచ్చారు. అక్కడ గొడ్డు పెంచుకొంటున్నారు. ఇంకా 50, 100 సంవత్సరాలు అయినా అక్కడ పెద్ద

Public Importance :

re: Atrocities on Banjara families in
Govugupenta village, Achampet taluk.

ఫారెస్టు పుట్టదు. చయచేసి కలెక్టరుగారిని కాని ఇతర సీనియర్ ఉద్యోగినికాని అక్కడకు పంపించి 50 సంవత్సరాలలో ఫారెస్టు పెరగదు అనే నిర్ధారణకు వస్తే పీళ్లకు వేరొక చోట గొడ్లను పెంచుకొనడానికి స్థలంలేదనే నిర్ధారణకు వస్తే ఈ భూములలో నివాసం ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం సానుకూతితో ఆలోచిస్తుందా అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణరాజు — అధ్యక్షా, దేవరకొండ తాలూకా గువ్వలగుట్ట తండాలోని లంబాడిలు 1971వ సంవత్సరములో హైదరాబాదు ఆటవీ చట్టపు 19వ విభాగం క్రింద ప్రకటించబడిన అమరాబాదు బ్లాకు రిజర్వు ఆటవీ ప్రాంతంలోనికి వలస వెళ్లి ఆ ప్రాంతాన్ని ఆక్రమించారు జాన్ నుండి అక్టోబరు వరకు నల్గొండ, గుంటూరు జిల్లాలలోని వివిధ ప్రాంతాలనుండి వచ్చే పశువుల పెంపకందార్లు సాధారణంగా తాత్కాలిక గుడిసెలను నిర్మించుకుంటారు అదే విధంగా ఆ లంబాడిలు కూడ కొందరు వ్యక్తుల ప్రోత్సాహంతో ఒకరి తర్వాత ఒకరు పశువుల పెంపకందార్ల మాదిరిగా వలసవెళ్లి తాత్కాలిక గుడిసెలు నిర్మించుకున్నారు, వారు 1971లో భూమి ఆక్రమణ ఉచ్యమకాలంలో అమరాబాదు రిజర్వు అడవి నెం 625 కంపార్టుమెంటులో ఆక్రమ సాగు నిమిత్తం అడవిని కొట్టివేయడం మొదలుపెట్టారు. అందుమీదట సంబంధించిన ఫారెస్టు గార్డు 10-8-71 తేదీన ప్రాథమిక నేర రిపోర్టును జారీ చేసారు. కేసు దర్యాప్తు చేయబడింది. నిందితులు తమ నేరాన్ని అంగీకరించి, రాజీ ఒప్పందాన్ని అందచేసారు కాని ఆటవీ ప్రాంతాన్ని ఖాళీ చేయడానికి నిరాకరించారు. అందుచేత నాగర్ కర్నూలు డివిజనల్ ఫారెస్టు ఆఫీసరు ఆక్రమణ దారులను తొలగించడంలో సహాయం అందజేయవలసిందిగా 13-6-72 తేదీన అమరాబాదు పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరును కోరారు. ఆక్రమణదార్లు ఒక వారంలోగా అంటే 25-6-72లోగా అడవిని ఖాళీ చేస్తామని నాగ్గానం చేసారు. ఆ మేరకు ఖరారు నామా సమర్పించారు. ఒప్పందం చేసుకున్నప్పటికీ ఆక్రమణదార్లు రిజర్వు అడవిని వదిలిపెట్టుకుండా అనధికృతంగా మళ్లీ సాగుచేయడం మొదలుపెట్టారు. సంబంధించిన రేంజి ఆఫీసరు కేసును రిజిస్టరు చేసి 1967 ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆటవీ చట్టపు 20వ విభాగం 3వ ఉప విభాగం క్రింద కోరబడిన రీతిగా 21-8-72 నాటికి ఆటవీ ప్రాంతాన్ని ఖాళీ చేయవలసిందని ఆక్రమణదార్ల పేరు నోటీసులు అందజేసారు. కాని ఆక్రమణదారులు ఉత్తర్యులను పాటించలేదు. రిజర్వు అడవి ఖాళీ చేయలేదు. నాగర్ కర్నూలు డివిజనల్ ఫారెస్టు ఆఫీసరు 29-5-74 వ తేదీన ఆ ప్రాంతాన్ని తనిఖీ చేసారు. ఆక్రమణను ఖాళీ చేయవలసిందగా లంబాడిలకు సలహా ఇచ్చారు అందుకు వారు అంగీకరించారు కాని తరువాత వారు ఆ ప్రాంతాన్ని ఖాళీ చేయడానికి బదులు 1974 జూన్ లో ప్రాథమిక వ్యవసాయ పనులను ప్రారంభించారు. అందుమీదట అమరాబాదు రేంజి ఆఫీసరు, సంబంధించిన డిప్యూటీ థానీల్లారితోపాటు పోలీసు సహాయంతో ఆ ప్రదేశానికి వెళ్లి, ఆక్రమణదార్లు తమ వస్తువులను కుటుంబాలను తీసుకువెళ్లడానికి తగిన నోటీసు పవ్రివధి ఇచ్చిన మీగట వారిని ఆ ఆటవీ భూమినుండి తొలగించారు.

10 a.m

వారు ఉన్నచోట 25-8-74 న అకి స్వాత్తుగా అగ్ని ప్రమాదము సంభవించింది. అక్కడున్న 25 గుడిసెలలో 15 గుడిసెలు కాలిపోయినాయి. ఒక పశువుల కొట్టము కాలింది. మొత్తము 4 దూడలు 2 ఆవులు, కొద్ది బట్టలు, తిండిగింజలు కూడ కాలిపోయినవి. ప్రమాదవశాత్తు జరిగిన ఈ అగ్ని ప్రమాదంలో నష్టపడిన ఒక్కొక్క కుటుంబానికి 50 రూపాయల చొప్పున రెవిన్యూ అధికారులు నష్టపరిహారం కూడ ఇచ్చారు. ప్రమాదవశాత్తు జరిగిన ఈ అగ్ని ప్రమాదం గురించి మాలి పత్రేలు, డిప్యూటీ తాశీల్దారు సమక్షంలో రేంజీ ఆఫీసరు పంచానామా కూడా జరిపారు.

అందుచేత నోటీసులో అటవీ సిబ్బందిపై ఆరోపించబడిన విధంగా వారు దొర్లన్యాల చేయ్యలేదని పై సమాచారాన్ని బట్టి విదితమౌతున్నది. తొలగింపుకు ముందే అగ్ని ప్రమాదం సంభవించింది. త్రీల పై అత్యాచారం జరిపేరన్న మాట కూడ వాస్తవము కాదు. ఖాళీ చేయవలసిందిగా ఆక్రమణదార్లకు తగిన నోటీసు వ్యవధి ఇచ్చిన మీదట బాధ్యతాయుతులైన అధికారుల సమక్షంలో వారిని తొలగించడం జరిగింది.

ప్రభుత్వ విధానాన్ని 25-11-68 తేది గల అహం వ్యవసాయ - అటవీ 1-శాఖ 2284 నెంబరు జి. ఓ. లో ఇచ్చిన ఆదేశాలను లనుసరించి ఈ తొలగింపు నిర్వహించబడింది.

అట్టి అన్యాయక్రమణలను నిరోధించడమే ప్రభుత్వ విధానం. చట్ట ప్రకారం ఆక్రమణదారులపై చర్య తీసుకోబడుతుంది. భూములను స్వాధీనం చేసుకోవడంలో తమ ప్రయత్నాలు విఫలమైనందున బాధితులైన కక్షీదారులు అన్ని రకాలైన ఆరోపణలు చేస్తారనడంలో సందేహం లేదు. దరిమిలా అట్ట భూములు కేటాయింపునకు ప్రతిపాదించకుండా, అట్టి అన్యాయక్రమణలను నిరోధించడంలో అధికార వర్గాలకు ప్రభుత్వానికి తమ సహకార సహాయాలను అందజేయవలసిందిగా గౌరవ సభ్యులను కోరుతున్నాను. త్వరితంగా క్షీణిస్తున్న అడవులను కాపాడి, సంరక్షించడం భవి తరాలవారి ప్రయోజనాల దృష్ట్యా ఎంత అవసరమో నేను ప్రత్యేకంగా చెప్ప వలసిన పనిలేదు.

శ్రీ పి హెచ్. కాసయ్య:—మంత్రిగారు నేను చేసిన సూచనలను గురించి వారేమీ మనవిచేయలేదు. ఇప్పుడు ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువాళ్లు చేసిన దొర్లన్యాన్ని గురించి మళ్లీ డి ఎఫ్. ఓ నే విచారణ చేస్తే న్యాయము జరగడం కష్టం. అందువల్ల జిల్లా కలెక్టరును పంపించి విచారణ జరిపించాలని కోరుతున్నాను. రెండవది, ఇది 71లో భూమి ఆక్రమణ ఉద్యమం సందర్భంలో ఆక్రమించారు అనేటటువంటిది యథార్థం కాదు. దానిని కూడా పరిశీలించ వలసియుంటుంది, దీనిని గత 50 సంవత్సరాలుగా వీళ్లు చేసుకొని ఈ లంబాడీలు అక్కడ ఉంటున్నారు కాబట్టి ఈ వాస్తవిక

విషయాలను దృష్టిలో ఉంచుకొని అక్కడికి జిల్లా కలెక్టరును పంపించి విచారణ జరిపించాలని, వీలుంటే మంత్రిగారే ఆ ప్రాంతాన్ని స్వయంగా సందర్శించి మరి ఈ రైతులకు న్యాయం చేయాలని నేను తమ ద్వారా కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. నారాయణ :—అధ్యక్షా, 50 సంవత్సరాలకు పూర్వము నుంచి వారు అక్కడ ఉన్నటువంటి మాట వాస్తవమే. అనాడు రిజర్వు ఫారెస్టు కాదు. వారు చెప్పినట్లు 71లోనే అది రిజర్వు ఫారెస్టు అయింది. వీళ్లు 15 సంవత్సరాల నుంచి ఈ పరియాలోనే ఉంటున్నారు అన్న మాట వాస్తవమేనా? వాస్తవము అయినట్లయితే వెల్లెపొమ్మని నోటిఫికేషన్లు జిట్లు ఇచ్చేదానికంటే ప్రత్యామ్నాయంగా పలానా ప్రదేశములో ఉండమని చెప్పక తప్పదు. ఎందుకంటే వారిని అక్కడనుంచి భాళి చేయిస్తే, ఇంకొక రిజర్వు ఫారెస్టులోకి వెళ్లి ఉంటారు తప్ప మరేము కాదు. ఎవరూ వారు ఎక్కడ ఉండాలి అనే విషయంలో మంత్రిగారు ఏమైనా సెలవిస్తారా?

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణ రాజు :—వారు సుమారు 50 సంవత్సరాలు అన్నారు. 70 కుటుంబాలు అన్నారు. 25 కుటుంబాలు, 25 పాకలు అని నిర్ధారణ అయింది.

శ్రీ కె. నారాయణ :—ఈ రోజుకు కూడ వాళ్లు వెళ్లిపోలేదు అక్కడే ఉన్నారు.

శ్రీ సాగి సూర్యనారాయణ రాజు :—71లోనే రిజర్వు చేయబడింది. అందుచేత ఇది అన్ రిజర్వు అయినప్పటికీ కలెక్టరు దగ్గర రివియూ దగ్గర పట్టాలు తీసుకొని ప్రవేశించవలసియుంటుంది. కానీ ఈ విధంగా పశువుల మేతకు అని ప్రవేశించి క్రమంగా ఒకరి తరువాత ఒకరు వచ్చి వాళ్లు ఆ భూమి అంతా కొట్టి సాగుచేసి దానిని వ్యవసాయము చేస్తున్నట్లు వారే స్పష్టంగా ఒప్పుకొంటున్నారు. మరి ఈ విధంగా ప్రవేశించి ఆక్రమించుకోవడం ఏమి న్యాయమో తమరేచెప్పండి, అయితే మనము చాలా భూములు ఇలాంటి వారికి ఇదివరకే ఇస్తున్నాము. ఇది వరకు 10 వేల ఎకరాలు ఎక్స్-ఫీల్డ్ మినిస్టరు గారి ప్రైములో ఇచ్చారు. అలాగు ఎక్కడైనా అవకాశము ఉంటే ఇస్తాము. ఆ విధంగా ప్రయత్నించేసి వారిని సరియైన పద్ధతులలో పెట్టించాలి.

(iii) re : Murders of Sarpanches of Allagudem and Bangaruchelka Villages, Khammam District.

శ్రీ సి.పాచ్ కాశయ్య :—అధ్యక్షా, ఇటీవల 16 రోజుల క్రితం ఖమ్మం జిల్లాలో వెంకటాపురములో, బార్గుంపాడుకు 6 మైళ్ల దూరములో ఉన్నటువంటి వెంకటాపురము సర్పంచ్ రామిరెడ్డిగారిని అగస్తాత్తుగా ఒకతను కాన్ స్టేబిల్ డ్రెసులో వచ్చి సబ్ ఇన్ స్పెక్టరు రమ్మంటున్నారని పిలవడం, అతను బయటికి రాగానే అతనిని హత్యచేయడం జరిగింది. అదే విధంగా బంగారుచిలక్ గ్రామ

Calling attention to matters of Urgent
Public Importance:
Murders of Sarpanches of Allagudem
and Bangauchelka villages,
Khammam district.

రైతు నారాయణరావు కొత్తగూడెం నుండి బండిలో వస్తూఉంటే మధ్యలో అతనిపై దాడిచేసి అతనిని హత్య చేయడం జరిగింది. మరి ఈ హత్యలు ఖమ్మం జిల్లాలో వింటూనే ఉన్నాము. గత సవత్సరం నుంచి ప్రతి నెల 12 హత్యలు జరుగుతున్నాయి. దాదాపు 20, 24 వరకు హత్యలు జరిగినాయి. ఈ హత్యలు జరిగినప్పుడు పోలీసు శాఖలో ఉండేటటువంటివారు ఈ కేసును ప్రిపేర్ చేయడంలో ఉండేటటువంటి అనుమర్తనవల్ల, ఎఫ్. టి. ఆర్.లో ఉండేటటువంటి లోపము చార్జ్ షీట్లు పెట్టడంలో సమర్థత లేకపోవడం, తరువాత కొన్ని సందర్భాలలో పోలీసువారు మద్దాయిలతో చేతులు కలపడం, సరియైన విచారణ చేయక, సరియైన చర్యలు తీసుకోకపోవడంచేత ఖమ్మం జిల్లాలో సంవత్సరంలో సుమారు 20, 24 హత్యలు జరిగాయి. ఒక సంవత్సరం నుంచి ఖమ్మం జిల్లాలో చాలా భీభత్స పరిస్థితులు ఉన్నాయి. మరి ప్రజలలో కూడ తీవ్రతరమైన ఆందోళన ఉన్నది. ముఖ్యంగా 12, 13 తారీఖులలో కొత్తగూడెముకు 20 మైళ్ళ దూరములో ఈ రెండు హత్యలు జరగడం చాలా భయరరంగాను భీభత్సగాను ఉన్నది. కనుక ఈ రెండు కేసులలో విచారణ స్థానిక పోలీసులు జరపడం కాకుండా వీటిని క్షేత్ర ప్రాంతాధికారికి అప్పగించి సమగ్రమైన విచారణ జరిపించి నేరస్థుల మీద కఠినమైన చర్యలు తీసుకోవడం అవసరం కొన్ని సందర్భాలలో పోలీసులు నేరస్థులను పట్టుకోలేనటువంటి సందర్భాలలో పోలీసు శాఖ ఇదేదో సక్సెస్ ఫుల్ చేశారు ఎక్స్ ప్రెస్ మిస్ట్ర్స్ చేశారు అని వ్రాసుకొన్నటువంటి సందర్భాలు కూడ ఉన్నాయి. అట్లా కాకుండా స్థానికరాజాదు నుంచి క్షేత్రం ప్రాంతాధికారిని పంపించి వీటిని విచారణ జరిపించి ఈ రెండు కేసులలోను గట్టి చర్యలు తీసుకోవడంతో పాటు ఖమ్మం జిల్లాలో ఈ విధంగా విపరీతంగా హత్యలు జరుగుతున్నందుకు కారణం ఏమిటి. అక్కడ పోలీసు విభాగం ఏ విధంగా పని చేస్తున్నది, లేకపోతే అసధికార రూపాలవల్ల జరుగుతున్నాయో, దీనిపైన కూడ సమగ్రమైన విచారణ జరిపించి ఈ రెండు కేసులలోను సమగ్రమైన విచారణ క్షేత్రం ప్రాంతాధికారి చే జరిపించాలని, వారిమీద గట్టి చర్యలు తీసుకోవలెనని ముఖ్యమంత్రి గారిని కోరుతున్నాను.

Sri J. Vengala Rao :—Deceased Gundasi Rami Reddy was resident of Venkatapuram, hamlet of Raigudam, Burgampad Taluk, Khammam District. He was Sarpanch of Sreedhara Velair. On 13-7-74, at about 9.30 p. m. four persons in Khaki clothes, three of them armed with guns and the other with an axe visited Venkatapuram and sought the presence of the deceased.

He was asked and shot dead in front of his house and the culprits fled away towards the forest.

The Police are making vigorous efforts to apprehend the accused. The case is under investigation.

(iv) re: ACCUMULATION OF LIME IN GUDUR RAILWAY STATION DUE TO SHORTAGE OF RAILWAY WAGONS

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—అధ్యక్షా, గూడూరులో ఉన్నటువంటి రైల్వే స్టేషన్‌లో మంచి నిమ్మకాయల రద్దీ చాలా ఎక్కువగా ఉంటుందండి. ఎందుకంటే గూడూరు రిఫినరీ డివిజన్ ప్రాంతములో అంతా ఎక్కువగా మంచి నిమ్మకాయలు పండించడం అలవాటు ఇది జాంబే, కలత్తా, ఢిల్లీ మొదలగు ప్రాంతాలకు అక్కడనుంచి రైల్వేలో వెళ్లవలసి యుంటుంది. కాని గత మార్చి నుంచి జూన్ వరకు కొన్ని వేల బస్తాలు ఆ రైల్వే స్టేషన్‌కు గావడం అక్కడ వానిన్ను కొరత కావడం, అక్కడ అవి ఎండకు, వానకు తడిసి చెడిపోవడం, దాని వలన రైతులు విపరీతమైనటువంటి నష్టాలకు గురి అయినటువంటి సంఘటనలు అనేకము ఉన్నాయి అక్కడ గూడ్స్ షెడ్ కూడా లేదు. అందువల్ల అవి ప్లాట్ ఫారముమీదనే పారవేయడం జరుగుతుంది; వేల బస్తాలు మంచి నిమ్మకాయలు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం రిఫినరీ బోర్డుతోను, రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖతోను ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు జరిపి గూడూరునుంచి ఎక్కువ రైల్వే వాగన్లకు సౌకర్యాలు కల్పిస్తే తప్ప లేకుంటే ఆ రైతులకు నిరుత్సాహం కలుగుతుంది. వచ్చిన పంట చేతికి అంగూడా చెడిపోవడం జరుగుతుంది. గత మార్చినుంచి జూన్, జులై వరకు చాలా బాధలు పడినారు, చాలా నష్టపడినారు కనుక దీనిమీద ఒక ప్రయత్న చేయమని కోరుతున్నాను.

Sri Ch. Venkata Rao :—The peak marketing season for limes 10-10 a.m. commences from March and extends upto May. Limes are not exported by ryots, but the Preharvest contractors take the lime gardens on lease and export to Northern States from Gudur Railway Station through the Commission Agents. Limes are exported to Up country markets like Delhi, Calcutta etc, by parcel Vans attached to Express trains. As the arrivals of lime into the market during March and April in the peak season would be profuse, difficulty was experienced at Gudur Railway Station to clear-off all the indents of the day. There is no proper godown accommodation at Gudur Railway Station for keeping the lime bags temporarily before they are exported to outside stations.

It is reported that there was short fall in loading limes from Gudur Station this year compared to last year. The provision of parcel Vans at Gudur is regulated by the Chief Commercial Superintendent, Southern Railway, Madras. The Government have taken up with the Southern Railway the need for the provision of adequate parcel Vans to ensure the clearance of limestocks at Gudur. An Officer of the State Government is also being deputed to Gudur to study the situation and discuss the matter with the Railway authorities.

శ్రీ నల్లపరెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి :—మన ముఖ్యమంత్రిగారు రైల్వే మంత్రిగారికి, రైల్వే బోర్డు అధ్యక్షునికి డి. ఒ. లెటర్ వ్రాసి దానికి ప్రత్యేక సదుపాయం ఏర్పాటు చేస్తే తప్ప అక్కడ రైతులకు మేలు జంగదు, అక్కడ గోడవున్ ఫెసిలిటీస్ లేవని,

పేగన్స్ కొరత ఉన్నదని మంత్రిగారే వివరించారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వెంటనే చురుకుగా వ్యవహరించి కేంద్రం మీద వత్తిడి తీసుకువచ్చి రైతులను సదుపాయం కలుగ చేయాలని కోరుతున్నాను.

GOVERNMENT BILL.

The Andhra Pradesh Contingency Fund (Amendment) Bill, 1974.

Sri J. Vengal Rao :—Sir, I beg to move.

For leave to introduce the Andhra Pradesh Contingency Fund (Amendment) Bill, 1974.

Mr. Deputy Speaker :—Motion moved.

[Pause]

The question is :

“That leave to introduce the Andhra Pradesh Contingency Fund (Amendment) Bill, 1974” be granted

The motion was adopted and the Bill introduced.

VOTING OF DEMANDS FOR 1974-75.

Demand No. XLVII—Minor Port Development—Rs. 62,04,000.

Demand No. XVI—Public Works—Rs. 4,60,82,000.

Demand No. XLVIII—Road Development—Rs. 24,57,20,000.

Sri M. V. Krishna Rao :—Sir, On behalf of the Chief Minister I beg to move :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 62,04,000—under Demand No. XLVII—Minor Port Development”.*

Sri Ch. Venkata Rao :—Sir, I beg to move :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 4,60,82,000—under Demand No. XVI—Public Works”.*

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 24,57,20,000—under Demand No. XLVIII—Road Development”.*

Mr. Deputy Speaker :—Motions moved.

We will take up cut motions.

DEMAND NO. XVI—PUBLIC WORKS—Rs. 4,60,82,000

Sri M. Nagi Reddy :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటు అంతా పబ్లిక్ వేస్ట్ డిపార్టుమెంటుగా తయారుై అవినీతికి నిలయమైనందులకు. అధికారులు, కాంట్రాక్టర్లు లాలూచీ పడుచున్న ఫలితంగా మరమ్మత్తు చేసిన రోడ్లన్నీ కొద్దిరోజుల్లోనే ప్రయాణానికి వీలు లేకుండా చెడిపోయి ఉన్నప్పటికీ ప్రభుత్వం ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోనందుకు, కనీసం ఎక్కువ ట్రాఫిక్ వుండే రోడ్ల అన్నింటినైనా తారురోడ్లుగా మార్పు చేయనందులకు.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

* See appendix for Explanatory Notes furnished to the House by the Ministers :

Sri V. Srikrishna :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

For the delay in taking over the portion of the road between Revendrapadu Bridge and Nuthakki Village by the Highways in Guntur Dist. inspite of repeated requests by the Vulagers and Sarpanches of the villages concerned.

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

ఒక వైపున రోడ్ల నిర్మాణానికి, మరొకవైపునకు డబ్బు లేదంటూనే కేటాయించిన డబ్బులో 2 కోట్ల రూపాయలు శతంలో మురగ పెట్టినందులకు—

Mr. Deputy Speaker :—Cut motions moved.

Sri Ch. Parasuram Naidu :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

In view of the waste and corruption indulged by the Department.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri Md. Rajab Ali :—Sir, I beg to move :

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

విశాఖపట్నం తాలూకా దేవాడ గ్రామం నాన్ టేకెన్ విలేజి అని ఉన్న 30 చెరువులలో ఏ ఒక్క చెరువును మరమ్మత్తు 50 సంవత్సరములనుండి చేయక వ్యవసాయాభివృద్ధిని కుంటుపర్చు చున్నందున—

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

విశాఖపట్నం తాలూకాలో కణితి పెద చెరువు పూడ్చుకపోయి నీరు నిల్వ లేకుండా పోయినా, నామమాత్రమైన రిపేరుచేసి డబ్బు దుబారా చేస్తున్నందున.

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs 100

విశాఖపట్నం తాలూకాలో 20 ఎకరాలు వైగా సాగు చెరువు ఏడాది నుండి మరమ్మత్తు చేయక పల్లపు వ్యవసాయం నష్టపెట్టు చున్నందున.

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

విశాఖపట్నం తాలూకా ఒక్కనిపాలెం దగ్గర తమురు గెడ్డ నిర్మాణం చేయుటకు ప్రభుత్వ ఉత్తరువులున్నా ఇంతవరకూ నిర్మాణము చేయకుండా జాప్యం చేస్తున్నందున.

Mr. Deputy Speaker :—Cut motions moved.

Demand No. XLVII—Minor Port Development Rs. 62,04,000.

Sri P. Sanyasi Rao :—Sir, I beg to move.

To reduce the allotment of Rs. 62,04,000 for Minor Port Development by Rs. 100

భీమునిపల్లం పోర్టు అభివృద్ధికి కావల్సిన మొత్తం కేటాయించనందున.

Mr Deputy Speaker :—Cut motion moved.

Sri Ch. Parasurama Naidu (Parvatipuram):—Speaker Sir, I rise to speak upon the Demand for Public Works. The Public Works Department has long established reputation dating back to the days of British Raj. It is a reputation which nobody would envy. The reputation has been reduced to the connotations of very popular interpretation of the words P.W.D. P.W.D. stands for in the public eye "Public Waste Department". It is such an embodiment. Originally this Department was Octopus. This Department comprehended rational Department also. This is the mother of all building activity and construction activity. Such reputation has been earned that this Department is the bone of the Governmental function. After 25 years of Swaraj nothing had happened to mitigate or to alter in any way this grand impression of this wonderful department.

Sir, huge amounts are being granted and I say that these huge amounts are contributory factors or one of the contributory factors for the inflation with which we are now suffering. An amount of Rs. 24 crores for one item and Rs. 4 crores for another item, altogether about Rs. 29 crores, besides other amounts from the Central Government. All these amounts are for the construction and building activity which is something of a solace. But unfortunately we all know our experience through our daily knowledge that much of investment does not beget any commensurate production. So, whatever investment is there which does not beget commensurate production is unnecessarily a contribution to inflation.

We know Sir, the amount of percentages in this Department, had gone up. Formerly there used to be 10% rate of mamool distribution among the contractors and the officials. But now, I do not know, where to estimate, where to draw a line and where are we,

The percentage had gone to the extent of 50% or even more. The other day I was discussing with the eminent economists from the National Planning Commission. He was telling me that the budgets are only half is effective and the other half is going in to the drain. If this is so, and if it is not productive investment, what is the result ? The result is inflation and all the necessary evils. So, Sir, the first and foremost thing for the Hon'ble Minister I am sure that the Hon'ble Minister has strong and serious mind on this subject has to reduce it to the maximum extent possible. No doubt, it is such a powerful thing that is difficult to eradicate it. But still, there is every possibility. It is not impossible to control it or to bring it down. The best service that the Hon' ble Minister for Public Works can do is to reduce these instances of misuse I say corruption is the word which is commonly used. 50% is going into the drain. How much you are going to reduce is the measure of your success of your administration. Even that 50% which goes into the constructional activity is not really effective. We know, every member here knows that cement supply, cement allocated for the Public Works from the places in the open market is not done properly. I would like to tell every member to lay his hand and the Minister to tell us that it is not so. But it is so openly done while everybody knows that the Government is in existence. What a pity it is that we are incapable of preventing it ? I know in my area an irrigation project is being built. Atleast 50% of it has gone out. If 50% of the cement that has to go into the constructional activity has to go to the black-market what is the strength of the building There is a cursury example in my district of the efficiency of the construction of the Department. There is Narayanapuram bridge. Mr. Nilam Sanjeevareddy was asked to come over and open it and every today was making arrangements for receiving him and when Mr. Sanjeevareddy was 50 miles away from Narayanapuram Bridge, that bridge has collapsed. That is the woderful way the construction is being made.

Nearby, in the Mohammedan period a project was built over 10-20 a. m. Nagavali which working well even to-day and to the great envy of all engineers, it is there. And this is the type of construction we have to expect. I hope, the hon. Minister will certainly ensure this. After all offices are being held and power is no doubt a sweet thing and also intoxicant in some ways. Still in the discharge of duties, the measure of success depends upon the measure of remedy. I hope Mr. Venkata Rao with all the serious mind that he has brought forth in answering the subjects will also apply his mind to bring out this long existing evil. This ominous evil, is no doubt in all other departments, but it is most rampant in this department. It is bringing down the reputation of the Government, bringing down all public, works, and it is bringing down the reputation of the Legislature itself. Therefore, the primary duty lies upon him to remedy this position.

And then, Sir, the moneys that we allocate are also used for purposes which I very much wonder. I have before me an example of two buildings in my town. Moneys are being allotted for public purpose. In my own place two buildings have been constructed, palatial buildings for residential purposes of two Assistant Engineers. With one breath we are saying in this House every minute that we are wanting in funds. For schools, for hospitals we want funds. For several desirable, most urgent social activities we say we don't have funds. But this department utilises money for non-essentials and less necessary buildings. No doubt, officers do deserve residential buildings. But, they do not require priority. Two buildings, each worth some lakhs have been built and why for? I am really amazed. It is abuse of power, and abuse of the funds that we are placing at the disposal of this department. What else it is, Sir?

I see here proposals for the purpose of building staff quarters. I can understand buildings for hospitals and police quarters. Staff quarters are everywhere receiving priority. Here, in this House every time questions are raised about slums and poor slum dwellers are being removed and their dwellings have been demolished. The Municipal Minister was very varacious in this respect. But, it is they that shall be given priority. In addition to that, the N.G.G.Os and officers no doubt they deserve quarters. They deserve these amenities. I do not for one moment quarrel. But the persons who should receive the first attention are the slum dwellers. So, the building activity may commence with them. We profess any amount of solicitation for them. We profess socialistic concern for them, angelic regard and all these things, but yet we forget them. That is the first thing to be done.

Then with regard to the railway bridges. I submit that there shall be a over-bridge in every municipality. Not only is the safety of persons but also the working time of the public is concerned here. In every municipal town wherever train passes there is blocking of traffic atleast for two hours in a day. Blocking of traffic two hours a day means, in the entire nation wasting away of valuable working time of the public. Therefore, priority shall be given to the construction of over-bridges in every municipal town wherever the train passes. That does not appear to be the policy of the government at all. Of course, it is the Central Government that contributes. But it is our duty to impress upon the Central Government to accelerate it.

And then, there are the national highways. There are inter-state roads and State roads connecting the inter-state roads. All inter-state roads shall receive priority. They are not only matters of prestige but also matters of export and import of commodities according to our needs. That does not appear to be the case here. These inter-state roads may receive priority and with regard to the national roads,

I regret to find in the list of the national highways that is to receive attention, there is no mention of the V.C.P. Road (Vizianagaram-Central Provinces Road) and VNP ROAD (Vijayanagaram-Narayana patnam Road) i.e., Raipur road. These two roads are inter-state roads. They do not find mention in the list prepared by the Government. I do not know how the Government could have forgotten such important roads. The unfortunate thing is that most of these matters belong to Srikakulam district and Srikakulam district is far way. We are the representatives of backward and dump people. Most of us also are dump. Therefore, the Government can afford to forget and overlook us. I request the hon. Minister Mr. Venkatarao to take note of these two omissions and help the matter.

Then, Sir, a little while ago there was some discussion on sugar cane cesses. Sugar cane cess and sugarcane tax, it used to be a special fund for the purpose of developing sugarcane areas and sugarcane itself. Now, it has been converted into a tax and has been credited to the general fund and having credited to the general fund, they thought it is open to them. The Government is thinking in terms of allocating the major portion to the general funds and utilising in another way. That is not just. Sugarcane itself is a very important commercial product. We want to export sugar. After all, in our country we have still the scarcity of sugar and the price is high. Therefore, for each acre there must be greater yield. There must be greater tonnage. In a country like Jawa, Cuba there is production of 80 to 120 tonnes per acre. Why, it is not possible in our country. We have enough of ground water, we have enough fertility, we have enough rivers. With all that, except the demonstration by the Maharajah of Bobbili spending Rs. 5,000 for getting the highest yield there is no way of yielding 100 tons per acre in our state. There is that possibility in India. Why not the Government utilise this fund for research for fostering for encouraging the greater yield of cane from lesser land so that more land is not absorbed in the sugarcane but is kept in the food crop area.

For the purpose of maintenance of these buildings Rs. 145 lakhs 10-30 a. m. became necessary. That is why because, the construction is bad. Otherwise, there could not have been so much. Therefore my basic and novel suggestion is that this Government will do well in stopping all the building activities and also the road activities except where it is essential or necessary for hospitals and so essential in the development of industrial concerns. For two years moratorium be given in the case of these activities. Let all the cement factories be built in Andhra Pradesh wherever there is potential. Let the cement be made available to one and all. Ramakrishna used to make available the cement at Rs. 2-50 per bag. But to-day we are purchasing at Rs. 13/- which is the controlled price. The private price is upto Rs. 30/- per bag. A remedy has to be found

out for this. The building activity is to be controlled till the cement is made available easily. Road laying has become a corruptive activity. It has become so rampant. Roads laying with tar and all these things are facilities to make this corrupt activity. A cement road will be permanently there for 50 years. They are there for long time. They need not be repeated. So these road laying and extension activities can be avoided and this building activity also controlled easily till the primary commodity, cement is available. We have places in our State, Cuddapah in Rayalaseema and Nellore etc., with immense potential for the construction of cement factories. But we are not exploiting them. The Government says "we have no money". The heavens don't fall if we stop for two years, these activities are largely curtailed and the money is utilised for giving permanent benefit.

Now I come to the question of the intermediate ports development. I see that money is there only for Machilipatnam and Krishnapatnam and of course, Kakinada, which is centrally sponsored. Then what about Kalingapatnam and Bhimunipatnam? Long before, Europeans have discovered Visakhapatnam to be a port, Bhimunipatnam was a port which was serving the area. Kalingapatnam port is an important port in Kalinga Rajya of Kalingas. It is neglected because it is in a place where none cannot voice their grievances. They suffer very silently. But suffering silently cannot be taken as weakness. That is a sign of eruption and one day it gives bad effect. So I request the Honourable Minister to improve those ports also and develop them by investment on those ports.

Thank you.

* శ్రీ కె. నరసయ్య (పాలకొండ) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన మైనర్ పోర్ట్ డెవలప్ మెంట్ డిమాండును, పబ్లిక్ వర్కుల శాఖ మాత్రులు ప్రతిపాదించిన పబ్లిక్ వర్కుస్, రోడ్ డెవలప్ మెంట్ డిమాండును నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, పి. డబ్ల్యు. డి.లో గవర్నమెంటు రోడ్డు నిర్వహణ కొరకు రు. 682.44 లక్షలు, భవనాల నిర్వహణకొరకు 145.00 లక్షలు, ప్రణాళికేతర కార్యక్రమాల క్రింద మౌళిక పనుల కొరకు 209.00 లక్షలు, మరియు భవనాల క్రింద మౌళిక పనుల కొరకు రు. 149.89 లక్షలు కేటాయించడం చాలా సంతోషకరమైన విషయం

అధ్యక్షా, స్వాతంత్ర్యానికి ముందు ఆంధ్రప్రదేశ్ చాలా వెనుకబడి ఉన్నప్పటికీ, స్వాతంత్ర్యం తరువాత మన కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం రాష్ట్రపు పురోభివృద్ధికి అనేకవిధాలుగా పాటుపడింది. ప్రత్యేకంగా కోస్టల్ ఆంధ్ర చూసినప్పుడు అటు నెల్లూరు నుంచి ఇటు విశాఖపట్నం వరకు నిన్నటివరకు స్మృతానవాటికలుగా ఉన్న ప్రదేశాలు ఇంద్ర భవనాలతో, ఇంద్రపురాలుగా తయారయినవి. కాని శ్రీకాకుళం పరిస్థితి చూస్తే మాత్రం ఇది శ్రీకాకుళం జిల్లా యేనా, లేక స్మృతానవాటికగా?

అని అనిపిస్తుంది నాలుగుపంచవర్ష ప్రణాళికలు గడిచి, వందలాది, వేలాది కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టిన తరువాత, శ్రీకాకుళం జిల్లాను చూస్తే మాత్రం చాలా విచారకలుగుతుంది. అక్కడ ఆరోగ్య విషయంలోగాని, హాస్పిటల్ గాని, ఎ టి భవన నిర్మాణంలోగాని అక్కడ రోడ్ల నిర్మాణంలోగాని, లేక ఇరిగేషన్ సంబంధమైన విషయంలోగాని, విద్య విషయంలోగాని ఏది చూసినప్పటికీ నిరాశ నిస్పృహకలుగుతుంది. శ్రీకాకుళం జిల్లా 37 నాటికి ఒరిస్సాలో వుండిన ఒరిస్సాలో—ఇంజాం జిల్లాలో వున్నప్పుడు 37 సంవత్సరం అనుకుంటాను—కల్లికోట రిజైమ్ లో—22 వ సంవత్సరంలో అనుకుంటాను—అప్పుడు వచ్చిన బ్రిహ్మాండమయిన తుఫానుకు బహుద, వంశధార, మహేంద్రతనయ యీ గుూడు బ్రిజ్లైన్ కొట్టుకుపోయివున్నాడు వెంటనే ఆయన కన్స్ట్రక్ట్ చేసి చరిత్రపురుషులు అయినారు కాని, మన ప్రభుత్వం మాత్రం సంకిలి బ్రిడ్జి విషయం ఏమాత్రం పట్టించుకోవడం లేదు. ఇది శ్రీకాకుళం జిల్లాలో చాలా ప్రధానమైనది. ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచి చెబుతున్నప్పటికీ, నేటికీ కూడా దానిని ప్రభుత్వం పట్టించుకోవడం లేదు నాలుగవ ప్రణాళికలో పొందవలసినవని అందులో చేర్చలేదు చాలా విచారకరమైన విషయం. 1972 నుంచి తిరిగి, పాలకొండ శా నిసభ్యుడిగా ఇది వెంటనే నిర్మించవలసిన అవసరమున్నదని, దీనివలన ప్రభుత్వానికి ట్రయిబల్ పీపుల్స్, ప్రజలకు అనేక విధాలుగా మేలు కలుగుతుందని చెప్పినప్పటికీ నేటివరకు దీనికి అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఎవ్రూవల్ రాలేదు దీనిని వెంటనే చేయవలసిన అవసరమున్నదని 195-74 న తిరిగి దీని ప్రాముఖ్యతగూర్చి ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిజేయడం జరిగింది. ఎందుచేత దీనికి అడ్మినిస్ట్రేటివ్ ఎవ్రూవల్ రావడం లేదో తెలియదు. ఇది చాలా విచారకరమైన విషయం. మేము ఒరిస్సాలో వున్నామా, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో వున్నామా? ఎందుకు యీ నెగ్లెజెన్స్ జరుగుతున్నది? ఇది అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కూడ చేర్చడకపోవడం చాలా విచారకరమైన విషయం. అక్కడ శాసనసభ్యులు సంకిలి బ్రిడ్జి విషయమై నాలుగుసార్లు ఓడిపోవడం జరిగింది. కాంగ్రెసు రాకపోవడం జరిగింది. కడకు నేను కాంగ్రెసు కాండిడేటుగా నిలబడ్డప్పుడు—సంకిలి బ్రిడ్జి నిర్మాణం చేసినప్పుడే మేము గెలిపిస్తాం, అది నిర్మాణం జరగకపోతే మీ ఓటమి తప్పదు అని ప్రజానీకం అనడం జరిగింది. సంకిలి బ్రిడ్జి నిర్మాణానికి పూనుకుంటారా, లేదా? చెప్పాలి మూడు సంవత్సరాలుగా నేను ప్రయత్నిస్తున్నాను.

నేను ప్రభుత్వానికి నివేదన చేస్తున్నాను సంతక బ్రిడ్జి తప్పనిసరిగా వస్తుందని 10.40 a. m. చెప్పాను, లేకపోతే నేను రాజీనామా చేసి వస్తానని కూడా ఆ ప్రజలకు చెప్పాను. కాబట్టి యిప్పుడు నేను రాజీనామా చేయడమా లేక ప్రభుత్వం వెంటనే యీ బ్రిడ్జికి అడ్మినిస్ట్రేటివ్ శాంక్షను యిచ్చి కాంగ్రెసు ప్రెస్టీజ్ నిలబెట్టుకోవడం జరుగుతుందా అనేది వున్నది. నేను దీనిని గురించి యీ శాఖ మంత్రిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. కోస్టల్ పరియోలో 42 లో ఫామిన్ వచ్చిప్పుడు ఉద్ధానం కాశీబుగ్గల దగ్గర—జీవనభృతి కల్పించారు. శ్రీకాకుళం జిల్లా పరిస్థితి చూచి నప్పుడు జీవనం గడుపుకోడానికి చాలామంది బాధపడుతున్నారు. ఉద్యోగాల కోసం చూస్తున్నారు అందమాన్సులో కూడ కొంతమంది ప్రజలు బ్రతుకుతున్నారు. కానీ యిక్కడ మాత్రం ఎట్టి అవకాశాలూ లేవు. పరిశ్రమలలోగాని, యిరిగేషను కానీ అవకాశాలు లేకపోవడానికి కారణం ఏమిటి? ఇదంతా ప్రభుత్వ అశ్రద్ధ

వల్లనే జరుగుతోంది. సంతకం బ్రిడ్జి శ్రీకాకుళం జిల్లా అందరికీ సంబంధించినది. వెంటనే దీనిని టేబుల్ చేయకపోతే కాంగ్రెసు శాసనభ్యునిగా, ప్రజల అభిప్రాయానికి కట్టుబడి నేను రాజీనామా చేయవలసిన అవశ్యకత ఏర్పడుతుంది. మంత్రివర్గులు దయచేసి వెంటనే దీనిని గుర్తించి సంతకం బ్రిడ్జి నిర్మాణం చేయించ వలసినదిగా కోరుతూ యంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ :—అధ్యక్షా, పి. డబ్ల్యు. డి. మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన యీ పద్దలమీద—ఒకటి రెండు విషయాల మీదనే నేను కేంద్రీకరించి మాట్లాడ దలచుకున్నాను. ఆధమ లో సా సూచన ఏమంటే—వరంగల్ నుంచి డోర్నకల్ వయా మహబూబాబాద్ పోవడానికి డై రెక్టు రోడ్డు లేదు ఇది చాలా ముఖ్యమైన రోడ్డు కాబట్టి వెంటనే చేపట్టాలి నర్సంపేట తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్—నర్సంపేట నుంచి మహబూబాబాద్, నర్సంపేట నుంచి ములుగు—ములుగు కూడా తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్—వీటికి డై రెక్టు లింక్స్ ఏర్పాటు చేయాలి. సగం రోడ్డు తయారయ్యాయి కాంట్రాక్టర్లు నిర్లక్ష్యంవల్ల పది సంవత్సరాల క్రితం పూర్తి కావలసినవి యీనాటికీ కాలేదు. నర్సంపేట ఇల్లెందు రోడ్డు పడేండ్ల క్రిందట చేపట్టారు, ఇంతవరకూ పూర్తి చేయలేదు. నర్సంపేట నుంచి మహబూబా బాద్, నర్సంపేట నుంచి ఇల్లెందు, నర్సంపేట నుంచి ములుగు లింక్స్ చేయాలి. వరంగల్ తోను ప్రోవర్ లో నేషను నుంచి నర్సంపేట రోడ్డుకు పోవడానికి—అది ఖమ్మం పోయే రోడ్డు కూడాను—మార్కెటు దగ్గర సుమారు మూడు నాలుగు గొలుసుల తేడాతో మునిసిపాలిటీగానీ, పి. డబ్ల్యు. డి. గానీ తీసుకోకుండా ఆ రోడ్డును అధ్యాన్న స్థితిలో ఉంచారు. చాలా కాలం నుంచి విజ్ఞప్తులు చేసినప్పటికీ ఎవ్వరూ చేయడం లేదు. 110 మైళ్ల దూరం తారు రోడ్డుమీద వచ్చినా—కొన్ని గొలుసుల దూరం యీ చెడ్డరోడ్డు మీద నడిస్తే తైరులు, ఇంజనులు నష్ట పడుతున్నాయి అసలు వున్న వర్కుషాపులే కొద్దిగా వున్నాయి. ఆ వున్నవి అసమర్థంగా పని చేస్తున్నాయి. వీటి సంఖ్యను పెంచవలసిన అవసరమున్నది. ఈ మేనేజర్లు ప్రయివేటు కాంట్రాక్టర్లకు మిచ్చి బయట కమీషనుమీద పనులు తీసుకొంటున్నారు. ఇది చాలా తీవ్రమైన విషయం. ఈ వర్కుషాపులలో పనిచేసే వర్కర్లను పర్మనెంటు కానీయకుండా టర్నిసులో బ్రేక్ వచ్చేటట్లుగా వెంటవెంటనే రిట్రైంచి చేయడం జరుగుతోంది ఇది కార్మిక వర్గ వ్యతిరేక వైఖరి. పబ్లిక్ సెక్టారులో యిటువంటి పద్ధతి చేయకూడదు. ఈ మధ్యనే స్పెషల్ మెకానికల్ డివిజన్ లో కాళిగడ్డలో 25 మందికి, ప్రైవేటాబాదులో 20 మందికి రిట్రైంచిమెంటు నోటీసు లిచ్చారు. వెంటనే వాటిని ఉపసంహరించుకోవాలి. వారు పాలసీ మార్పుకొని బ్రేకాఫ్ టర్నిసు చేయవలసిన అవసరము లేకుండా చేయాలి. గాంగ్ మన్ గురించి 1963లో జి. బి. ఎమ్.ఎస్. సం.2055 యిస్యూ అయింది. దాని ప్రకారం యివ్వవలసిన ఎమినిటీస్ యీనాటికీకూడా యివ్వలేదు రిప్రజెంటేషన్లు చేస్తున్నప్పటికీ ఫైల్స్ పెరుగుతున్నాయి కానీ వారికేమీ యివ్వడం లేదు. 64లో జి. బి. ఎం. ఎస్. 1974 యిస్యూ అయింది. యిందులో హాబీ రిక్కా, కార్టారు శిక్కా—రెంటికి వున్న తేడా ప్రకారం కార్మికులకు డబ్బు యివ్వవలసిన అవసరమున్నది. అది యీనాటికీ కూడా పెండింగు లోనే వున్నది.

వీటిని వుంటనే డిస్పోజాఫ్ చేయాలని కోరుతున్నాను. 72లో జి. ఒ. నం. 407 యిస్యూ చేశారు. అందులో మంజీరా వాటరు వర్క్సులో పనిచేసే కార్మికులకు ప్రావిడెంటు ఫండు, గ్రాట్యుయిటీ—వీటిలో ఏది ఉపయోగ కరంగా వుంటే అది యివ్వాలని నిర్ణయించారు మాకు గ్రాట్యుయిటీయివ్వండి, పి. ఎఫ్. అక్కరలేదు అన్నారు కార్మికులు. ఈనాటివరకూ దానినెవ్వరూ పట్టించుకోలేదు ఏది ఎక్కువ ఉపయోగముంటే అది చేయాలని జి. ఒ. వుంటే ఏది తక్కువ ఉపయోగమో దానిని తీసుకొంటున్నారు. వారినుంచి పి. ఎఫ్. క లెక్కు చేస్తున్నారు. అట్లా చేయకూడదని మనవి చేస్తున్నాను. మంజీరా వాటర్ వర్క్సు నిర్మాణం సగంలో ప్రయివేటు కాంట్రాక్టర్లు—కంపెనీకి యిచ్చారు. వారు డిలే చేస్తున్నారు హౌస్ రెంటు ప్రావిన్సియల్ వర్క్సుకు యిస్తున్నారు. నాన్ ప్రావిన్సియల్ వర్క్సుకు కూడా యివ్వాలని కోరుతున్నాను వారికి అసలే జీతాలు తక్కువ, వారికి హౌస్ రెంట్ ఎలవెన్స్ కూడా యివ్వడం చాలా అవసరం పంచాయతీరాజ్ రోడ్స్ 25 మైళ్ళ ఒక ఫర్మాంగు మాత్రమే తీసుకున్నామన్నారు. వేలమైళ్ళ పొడవు కలిగిన రోడ్లు నిర్మాణం అయి వున్నాయి. వాటిని పి డబ్ల్యు. డి క్రింద తీసుకొని మెయిన్ లెయిన్ చేయకపోతే అవి పాడై పోతున్నాయి. జిల్లా పరిషత్తు—పంచాయతీ రాజ్ వ్యవస్థలక్రింద నిర్మించబడిన రోడ్లను పి డబ్ల్యు. డి తీసుకొని మెయిన్ లెయిన్ చేయాలని కోరు తున్నాను. మంగళగిరి దగ్గర లెవెల్ క్రాసింగు చేపట్టాలని తీవ్రమైన డిమాండు వస్తోంది దానిని కూడా చేపట్టాలని కోరుతున్నాను వరంగల్ లోయరు బ్రిడ్జి నిర్మించి చాలాకాలం అయింది దానివల్ల యంతవరకూ ఉపయోగం లేదు. ఒక ఇంటి తగాదా దృష్ట్యా దానిని ఉపయోగించుకోవడం లేదు. ఆ యింటి యజమానితో రాజీవ్‌డో లేక యింకొక విధంగా డై వర్టుచేసే దానిని ఉపయోగం లోకి తీసుకోవాలి. లేకపోతే యిప్పుడు జూదగాళ్లకు, వ్యభిచారులకూ నివాస యోగ్యంగా ఉంటున్నది.

పోర్టు విషయంలో డెవలప్ మెంటు కాగితాలమీద బ్రహ్మాండంగా కని పిస్తోంది. కానీ 25 ఏండ్ల క్రిందట యీ డిమాండుమీద మాట్లాడ వలసినదే యీ నాడు మాట్లాడవలసిన దుర్గతి పట్టినందుకు మావంటివారు తలకాయ వంచుకో వలసి వస్తున్నది. ఈ విషయంలో తాజేలు నడక కాదు, నత్తగుల్ల నడకతో సాగుతున్నది. ఇంత అధ్వాన్న స్థితిలో వుంటే యీనాడు మన అవసరాలు తీర్చుకోలేము కాబట్టి త్వరత్వరగా వీటినభివృద్ధి చేసుకోవాలని మనవి చేస్తూ నేను విరమిస్తున్నాను

శ్రీమతి జి. కమలాచేవి (పామర్రు):- అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన యీ డిమాండును బలపరుస్తూ నేను కొన్ని సూచనలు చేస్తున్నాను. పబ్లిక్ వర్క్సు డిపార్టుమెంటులో చాలా అవినీతి, ధనదుర్వినియోగం, బంధుజన ఆశ్రితపక్షపాతం వంటివి బాగా ఉంటున్నాయి. కంట్రాక్టర్లు, అధికారులు లాలూచి పడి ధనాన్ని దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు. అవినీతి పనులు చేయడం, తప్పుడు లెక్కలు వ్రాయడం జరుగుతున్నాని ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. వీటినరకట్టాడానికి ప్రభుత్వం గట్టిచర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

కోస్తా ప్రాంతములో పోర్టుల విషయంలో ఒక్క విశాఖపట్టణం తప్పించి మరెక్కడా పెద్దపోర్టులు లేవు, విశాఖపట్టణం, మదరాసు మధ్యనవున్న మైనరు పోర్టులు—కాకినాడ మచిలీ పట్టణం, మొదలగువాటిని మేజర్ పోర్టులుగా రూపొందించాలని మనవి చేస్తున్నాను. కృష్ణపట్టణం మిగతా చిన్న పోర్టులు కూడా అభివృద్ధి చేసినట్లయితే విశాఖపట్టణానికి ఎన్నో ఒత్తిడికూడా చాలవరకు తగ్గడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కృష్ణపట్టణం పోర్టు విషయమై ఎలాంటి చేసిన ఫండ్సు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. కృష్ణపట్టణం పోర్టును నాచురల్ గా హార్బరుగా చేయడానికి చాలా అనుకూలాలు ఉన్నాయి, మేజర్ హార్బరుగా డెవలప్ చేయడానికి అవకాశమున్నది, అక్కడ 50 అడుగులలోతుగల లెగూన్ ఉన్నది. దానికి ఒకటిన్నర మైళ్ల దూరంలో వాటర్ బేర్క్ చేసి ఆ లైన్ డెవలప్ చేసినట్లయితే దానికి పరదీవి పోర్టురంటే ఎక్కువ అవకాశాలున్నాయి. దానికి ఖర్చు చేసేదాంట్లో 1/4 వంతు యీ కృష్ణపట్టణం పోర్టుకు ఖర్చు చేసినట్లయితే యిది పెద్ద పోర్టుగా రూపొందించుట మనవి చేస్తున్నాను. దీనికి ఎలాంటి చేసిన ఫండ్సు అధికంచేసి మేజరుపోర్టుగా సత్వరంగా రూపొందించాలని, దానివల్ల ఫారిన్ ట్రేడ్ బాగా అభివృద్ధి అవుందని మనవి చేస్తున్నాను.

10-50 a.m.

ఇక రోడ్డు విషయం చాలా అధ్వాన్న స్థితిలో ఉన్నది. ట్రాఫిక్ చాలా ఎక్కువగావున్న సమయంలో చేసిన రోడ్డు యివి. ఇప్పుడు రవాణా బాగా అభివృద్ధి కావడంవల్ల ఆ రోడ్డును బ్రాడెన్ చేసి, బ్యాక్ మెటలింగ్ చేసి, సిమెంటు రోడ్డుగా వెయివలసిన అవసరం ఉన్నది. కోస్తాలో సెంట్రల్ డెల్టాలో రోడ్డు ఏగాస్తే చాలా అధ్వాన్నంగా వున్నాయి. ట్రాఫిక్ చాలా ఎక్కువగా వుంటున్నది, కాబట్టి ఆ రోడ్డును అభివృద్ధి చేయాలని కోరుతున్నాను. పడిపోయిన వంతెనలను ఎక్కడా పునర్నిర్మాణం చేసే అవకాశం కనిపించడంలేదు. చిన్న చిన్న వంతెనలు కూడా అట్లాగే ఉండిపోతున్నాయి. ఈ కార్యక్రమం ప్రభుత్వం చేపట్టాలని మనవిచేస్తున్నాను. మనది గ్రామీణ దేశం. గ్రామాలలో రహదారులు అసలే లేవు. లంకలోని ప్రజలు కోస్తాలోనికి రావడానికి చాలా బాధపడుతున్నారు అక్కడ వంతెనలు. రోడ్లు తప్పకుండా కావాలి. లంకలో బలిహిన వర్గాలవారు, వెనుకబడిన వర్గాల ప్రజలు చాలామంది ఉన్నారు. వారికి అందువల్ల చాలా సమస్యలు కలుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. రోడ్లు ద్వారా వచ్చిన డబ్బుతో రోడ్లు రిపేర్సు. ఇంప్రువ్ మెంట్సు చేయిస్తే బాగుంటుంది ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు.

శ్రీమతి బి సరోజనమ్మ (నరసన్నపేట):—అధ్యక్షా, రోడ్లు, భవనాల మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెప్పాలి అనుకుంటున్నాను. శ్రీముఖ లింగం శ్రీకాకుళం రోడ్డు పోయే దారిలో చల్లవానిపేట శ్రీముఖలింగం రోడ్డు తీసుకుని పూర్తిగా బాగుచేయించాలని దాని వల్ల శ్రీముఖ లింగం తీత్రానికి వెళ్ళే ప్రజలకు సౌకర్యం కలుగుతుందని చాలా సార్లు తమద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. ఇప్పుడైతే దానిని చేయాలి. రహదారులు పెరిగితే సౌకరికత పెరుగుతుంది. చాలా మారుమూల గ్రామాలకు రహదారులు లేనందువల్ల ప్రభుత్వంతో సంబంధం లేకుండా ఉంది. 7-8 మైళ్లు నడిచినైతేప్ప బస్సు దొరికే యోగ్యత లేకుండా ఉన్నారు. నరసన్నపేట

నియోజకవర్గంలో లుకలాం దగ్గరనుంచి శ్రీముఖలింగం వరకు క్రొత్త రోడ్డు ప్రపోజ్ చేసి మట్టివని చేసి జిల్లా పరిషత్తువారు సగంలో అపివేశారు. దీనిని పూర్తి చేయించాలని కోరుతున్నాను. పాతపట్నం తాలూకాలో మహేంద్ర తనయ మీద గోసవాడ వద్ద వంతెనను ప్రపోజ్ చేస్తే అది ఇంకా చేయలేదు. గిరిజన గ్రామాలగుండా వెళ్ళే ఆ రహదారిని పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను. కోస్తా ప్రాంతాలలో ఎప్పుడైనా జీపులోనో కారులోనో వెడితే క్రొత్తగా వాటిని చూచి పిల్లలు ఆశ్చర్యపడుతున్నారు. కోస్తా ప్రాంతంలో కూడా కొన్ని రహదారులు చేయించాలని కోరుతున్నాను. ఎంత త్వరగా వాటిని చేస్తే అంత మంచిదని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ బి. రామశర్మ (దేవరకొండ):—అధ్యక్షా, పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖా మాత్యులు రూ 24,57,20,000లు మంజూరుకై డిమాండు ప్రవేశపెట్టారు. ఇందుకు మంజూరు ఇవ్వడంలో సభకు అభ్యంతరం లేదు కాని ఇచ్చే డబ్బు దుర్వినియోగం కాకుండా సక్రమంగా సద్వినియోగం అయ్యేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను రోడ్ల అభివృద్ధికి చేసే పనులలోను వంతెనల నిర్మాణం లోను నాలుగు అణాల భాగం డిపార్టుమెంటులోగా ఎ.ఇ. లు సూపర్వైజర్లు కాజేస్తున్నారు. కంకర వేస్తారు కాని నీళ్ళు పోయరు. డ్రెసింగ్ చేస్తే మూడు నెలల లోపల కంకర లేచిపోతుంది. మరుసటి సంవత్సరం మరల పని కావాలి. ఆ రకమైన పనిని కంట్రాక్టర్లు స్వస్తిస్తున్నారు. డిపార్టుమెంటులోని సూపర్వైజర్లు, ఎ.ఇ.లు, ఇ.ఇ. లు ఇందులో కొల్పాడ్ అవుతున్నారు. సూపర్వైజరుకు 10 శాతం, ఎ.ఇ.కి 5 శాతం, ఇ.ఇ. కి 5 శాతం ఈ రకంగా పంచుకుంటున్నారు. కంట్రాక్టరు 25 శాతం, డిపార్టుమెంటు 25 శాతం తీసుకుంటే 50 శాతం మాత్రమే పని జరుగుతోంది. ఇందువల్ల రోడ్లు తొందరగా సప్తపడుతున్నాయి. ప్రభుత్వం చేసిన పనినే తిరిగి చేసే పని దాపురిస్తున్నది. డిపార్టుమెంటులోనే కార్యక్రమం నిర్వహిస్తే ఇటువంటి లూప్ హోల్స్ ఉండవు కనుక ఆ రకంగా రోడ్ల నిర్మాణం చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. దేవరకొండ తాలూకాలో మైనంపల్లి వాగుపై కాజ్ వే కోసం పది సంవత్సరాలుగా ఆందోళన జరుగుతోంది. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి కాలంలోనే ఆందోళన ప్రారంభమైనది. ఆయన వెళ్ళారు, పి.వి. నరసింహారావు గారు వెళ్ళారు, వెంగళరావుగారు వచ్చారు. ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులైనా మైనంపల్లి వాగుపై కాజ్ వే కట్టడానికి చర్య తీసుకోలేదు. ఇప్పటికీ 3 లక్షల ఎస్టిమేటు ఒకసారి, 4 లక్షల ఎస్టిమేటు ఒకసారి, గత సంవత్సరం 5 లక్షల ఎస్టిమేటు చేసారు. కేంద్ర ప్రభుత్వంనుంచి వచ్చే 34 లక్షలలో రావడానికి కలెక్టరుగారు వ్రాస్తే వారుకూడా త్రోసిపుచ్చారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఐదవ ప్రణాళికలోనైనా చేర్చి దీనిని పూర్తి చేయాలి. లేకపోతే దీనిపై బోయే ఆర్.టి.సి. బస్సులు, లారీలు దెబ్బ తింటున్నాయి దండి ప్రాజెక్టు ఓరియానుంచి పండించిన ధాన్యం దేవరకొండ మార్కెటుకు తేవడానికి ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. ఇంత ముఖ్యమైనది చేపట్టకపోవడంలో పక్షపాతం ఉండేమోనని అనుమానంగా ఉంది. కరువు ప్రాంతంగా ఉన్నచోట్ల ఇటువంటి అశ్రద్ధ చేయడంవల్ల రైతాంగం అనేక ఇబ్బందులకు గురికావలసి వస్తున్నది. 1974-75 లో రోడ్ల అభివృద్ధి స్కీము క్రిందకాని తెలంగాణా అభివృద్ధి క్రిందకాని చేయాలని కోరుతున్నాను. దేవరకొండ

మండి కంబళపల్లి 40 కి. మీ. రోడ్డు ఉంది. నాగార్జునసాగరు పునరావాస పథకం క్రింద ఐదారు సెంటర్లలో మునిగిపోయిన రైతులను ఇక్కడ పెట్టారు మామూలు రోడ్డు వేసారు కాని రాకపోకల సౌకర్యాలకు ఇబ్బందిగా ఉంది.

తాలూకా సెంటరుకు రావాలంటే బస్సులు లేవు. ప్రజేటు కంట్రాక్టర్లు ఏవైనా నడిపితే రావాలి, లేకపోతే లేదు. పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖవారు ఈ రోడ్డును పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను నన్నొండ జిల్లాలో దేవరకొండ తాలూకాలో సాగర్-హైదరాబాద్ రోడ్డు తప్ప వెరే తారురోడ్డు లేదు. అక్కడక్కడ పాచ్ వర్క్స్ చేసినవి ఉన్నాయి. వాటిని పూర్తిచేయవలసి ఉంది. పి. డబ్ల్యు. డిపార్టుమెంటులో పనిచేసే కార్మికుల పరిస్థితి కొంచెం చెప్పాలి. 27-3-72 న జి. ఎం. 409 లో వర్క్ ఛార్జి వారిని పర్మనెంటు చేయాలని ఉత్తరువులు ఇచ్చారు కాని ఇంజనీర్లకు డిపార్టుమెంటు వారిని పర్మనెంటు చేయలేదు. 50-60 వేల మంది కార్మికులు పర్మనెంటు కాకుండా ఎన్. ఎమ్. ఆర్. క్రింద ఉన్న సందర్భాలున్నాయి. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంది. నిన్ననే శాసన సభ్యులు, మంత్రిగారు ప్రాజెక్టుకు వెళ్ళి చూచి వచ్చారు. ఉద్యోగులు రిప్రెజెంటేషన్స్ చేసారు. ఎన్. ఎమ్. ఆర్. కార్మికులకు 1968 నుంచి ఇప్పటివరకు షెడ్యూల్డ్ ఆఫ్ రేట్స్ పెంచిన ఆ విధంగా ఇవ్వడం కాని పది సంవత్సరాల వరకు కూడా సర్వీసు ఉన్న వారిని కరువు భత్యం వంటివి ఇవ్వడం కాని చేయడం లేదు. ఆఖరుకు నీటి సౌకర్యం కూడా కల్పించకుండా అనేక ఇబ్బందులకు గురిచేసిన ఘటనలున్నాయి.

11-00 a.m. ఈ మధ్య ఎన్. ఎం. ఆర్. కార్మికులు రాత్రిపూట కాంట్రాక్టరు యిచ్చే పనిలోకి వెళ్ళి కాళ్ళు విరుగకొట్టుకున్న సందర్భాలున్నాయి. కార్మికుల సమస్యలమీద పరిష్కారంకోసం యిచ్చిన జి.ఓ.ల సన్నిటిని అమలుపరచడం లేదు. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు విషయంలో 230, 2410, 169, 84, 20, 4, 145, 17, 709, 204, 198 సంబంధ గల జి.ఓ.లు జారీ అయినవి. కాని ఏ ఒక్క కార్మికునికి వర్తించడం లేదు. డిపార్టుమెంటు సక్రమంగా పని చేయడం లేదు. 120 మంది కార్మికులు ప్రాజెక్టుకు వెళ్ళి కేసులు పెట్టుకోవడం జరుగుతున్నది. కార్మికులలో అసంతృప్తి ఉంటే సర్కారు కార్యక్రమాలు ఎట్లా అమలు జరుగుతాయి? ప్రాజెక్టు నిర్మాణం ఎట్లా పూర్తి చేస్తాము? కార్మికుల సహకారం లేకుండా అనుకున్న ప్రకారం ఎట్లా పూర్తి చేయగలుగుతాము? పి.డబ్ల్యు.డి. వర్క్ ఛార్జిడ్ క్రింద పని చేస్తున్న వారికి యివ్వవలసిన ఆలవెన్సులు పూర్తిగా యివ్వాలి. అదేవిధముగా ఎన్. ఎమ్. ఆర్. కార్మికులను పర్మనెంటు చేయవలసిన అవసరం ఉంది

శ్రీ ఎం. తులసీదాసు (సోషలిస్టు) :— అధ్యక్షా, రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ సందర్భంలో నా సలహా ఏమిటంటే శ్రీకాకుళం జిల్లా నార్తర్న్-మోస్ట్ బోర్డరులో ఉన్న సర్కారు జిల్లా. ఒరిస్సా ప్రభుత్వంవారెంతో డెవలప్ చేస్తున్నారు. ఇంతకు ముందు చెప్పాను. ఎలక్ట్రిఫికేషన్ లోను రోడ్డులోను గిరిజనులను హరిజనులను అభివృద్ధి చేయడంలోనూ ఒరిస్సా ప్రభుత్వం బోర్డరును డెవలప్ చేస్తున్నారు. బోర్డరు రోడ్డును మనం యింతవరకు ఆశ్రద్ధ చేశాము. ఇప్పుడు మనకు వన్ ఆఫ్ ది క్లీన్ అండ్ ఎఫిషియంట్ మినిస్టర్స్ మినిస్టరుగా వచ్చారు. నార్తర్న్ మోస్ట్ లింక్ రోడ్డు చిన్న చిన్న రోడ్స్ తీసుకుంటే ఎక్కువ ఖర్చు కాకుండా తక్కువ ఖర్చుతో

యింప్రెసెన్ట్ నెస్ క్రియేటు చేయడానికి వీలుంటుంది. కాబట్టి ఒకసా-అంధ్ర బోర్డులో ఉన్న లింకు రోడ్డును డెవలప్ చేసి బస్సు సౌకర్యాలు కలుగజేస్తే బాగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. పోర్టు విషయంలో మనకు చాలా పెద్ద కోస్ట్ పరియా ఉంది. దీనిలో మనకు ఒకే ఒక మేజరు పోర్టు విశాఖపట్టణం రాష్ట్రం అభివృద్ధి కాకుండా చూడాలని కొంతమంది ఐ. ఎ. ఎస్. ఆఫీసర్స్ కేంద్ర శక్రతురి యట్ లో కూర్చుని స్వప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. విశాఖపట్టణం పోర్టుని అభివృద్ధి కాకుండా చేయాలనుకున్నారు కాని విశాఖపట్టణం పోర్టు బాగా అభివృద్ధి చేయ వలసిన అవసరం వుంది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కృష్ణపట్టణం, మచిలీపట్టణం, కాకినాడ, కళింగపట్టణం, బారువా, భీమునిపట్టణం రేవులను కూడా అభివృద్ధి చేయాలి. విశాఖ పట్టణం చరిత్రలో లేనిసమయంలో బారువ, కళింగపట్టణం, మచిలీపట్టణం, కాకినాడ రేవులు చరిత్రప్రసిద్ధిగాంచిన ఓడరేవులు. వాటిని బాగా అభివృద్ధి చేస్తే విశాఖ పట్టణంలో ఉండే రద్దీ తగ్గించడమే కాకుండా రేవు ప్రాద్దున్న ఏ పరిస్థితిలో ఏ కంటింజెన్సీ వస్తుందో ఏ ప్రమాదం వస్తుందో చెప్పలేము. కనుక విశాఖపట్టణానికి ఏదైనా ప్రమాదం ఏర్పడే పరిస్థితిలో మచిలీపట్టణం, కాకినాడ, కళింగపట్టణం, బారువా, భీమునిపట్టణం, కృష్ణపట్టణం రేవులను రెడీగా ఉంచుకుంటే తీర ప్రాంతానికి రక్షణ కల్పించవచ్చు. అదేవిధముగా మత్స్య పారిశ్రామికులు తీర ప్రాంతాలలో ఎక్కువమంది ఉన్నారు వారిని అభివృద్ధి చేయకుండా అశ్రద్ధ చేశాము. బారువా, కళింగపట్టణం, భీమునిపట్టణం, కాకినాడ, మచిలీపట్టణం, కృష్ణపట్టణం రేవులను అభివృద్ధి చేస్తే మత్స్య పారిశ్రామికులకు ఎంతో ఉపయోగ కరంగా ఉంటుంది. బారువాలో ఉండే లైటుహౌసును మూసివేస్తున్నారు. దాని యొక్క సహాయంతో మత్స్య పారిశ్రామికులు చేపలు పట్టడానికి దూరంగా పోయి లైట్ హౌస్ సహాయంతో తీరానికి చేరుకుంటున్నారు. ఆ లైటుహౌసును కొనసాగించాలి. బారువా, కళింగపట్టణం వగైరాలను అభివృద్ధి చేస్తే చేపల పరిశ్రమ అభివృద్ధికి అవకాశం ఉంది. మన చేపలు రొయ్యలు కొచ్చిన్ పంపితే అక్కడనుంచి జపాన్ కు అమెరికాకు పంపి కేరళవారు ఫారిన్ ఎక్స్ ఛేంజి సంపాదిస్తున్నారు. అందుచేత చిన్న చిన్న రేవులను మనమే అభివృద్ధి చేసుకుంటే ఆరొయ్యలను మనమే ఎగుమతి చేసుకుని ఫారిన్ ఎక్స్ ఛేంజి సంపాదించుకోవచ్చు. డాలరు ఎర్నింగ్ ఎక్స్ ఛేంజి వస్తుంది. డిప్-సీ ఫిషింగు మెకనైజ్ బోటులో ఏర్పాట్లు చేస్తే మత్స్య పారిశ్రామికులకు ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. వారికి యిచ్చిన సౌకర్యములు చాలడంలేదు. వారు అగ్నిప్రమాదాలకు గురౌతున్నారు. ఆర్థిక యిబ్బందులకు గురి బౌతున్నారు. ధరల యిబ్బందులకు గురి బౌతున్నారు. చిన్న మైనరు పోర్టులను డెవలప్ చేస్తే తప్పకుండా ఏదైనా అవకాశం కల్పించవచ్చు. అవసరమైతే కేంద్రంతో డెబ్బలాడి అయినా వీటిని అభివృద్ధి చేయాలి. దేశరక్షణ దృష్ట్యా పోర్టులను అభివృద్ధి చేయాలి. మత్స్యపారిశ్రామికులకు సహాయం చేయడానికోసం ఫారిన్ ఎక్స్ ఛేంజి ఎర్నింగ్ దృష్ట్యా వెంటనే బారువా కలింగ పట్టణం, కృష్ణపట్టణం, కాకినాడ, మచిలీపట్టణం రేవులను అభివృద్ధిచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. గోదావరి బ్రిడ్జి చాలాకాలం క్రితం నుంచి ఉంటున్నది. రేవు ప్రాద్దున పూర్తి కాబోతున్నది. అదృష్టవశాత్తు కేంద్రంతో డెబ్బలాడిది డబ్బల్ విడ్ సాధించుకుని వచ్చారు. కొంత మంది ఐ. ఎ. ఎస్. ఆఫీసర్లు మదరాసు

ప్రాధాన్యం తగ్గుతుందనే విశాఖపట్టణం ప్రాధాన్యత పెరుగుతుందనే ఉద్దేశ్యంతో ఆపు చేయించడానికి ప్రయత్నం చేశారు. మనం సాధించాము. విశాఖపట్టణం ప్రాధాన్యత పెరుగుతుంది. విశాఖపట్టణం నుండి గోదావరి గుంటూరు నుంచి పొగాకు ప్రత్తి అంతవరకు వెళ్లవలసిన అవసరం లేదు. కాకినాడ మచిలీపట్టణం రేవుల ద్వారా యితర ప్రాంతాలకు పంపించవచ్చు. ఈ అవకాశం యిచ్చి నందుక ధన్యవాదాలు సమర్పిస్తు శలవు తీసుకుంటున్నాను.

*డా. వి. చక్రధరరావు (నిజామాబాద్) :— అధ్యక్షా. ఈ రోజు ప్రవేశ పెట్టిన వట్టికు వర్క్కు శాఖ వద్దు చూస్తే బడ్జెటు చాలా తక్కువగా ఉంది. ఏ ఆదాయం లేనటువంటి శాఖ యిది. రోడ్డుట్రాన్స్‌పోర్టు శాఖతో దీనిని కలిపి నట్లయితే యే శాఖ అభివృద్ధిచెందే ఉంటుంది. మోటారు వెహికల్సు నడిపేవారు ఎంతో డబ్బు టాక్సు రూపంలో కడుతున్నారు కాని వారి మోటార్లను నడిపే రోడ్డు చూస్తే చాల అధ్వాన్నమైన పరిస్థితులలో ఉన్నాయి. వాటిని బాగు చేయడం లేదు. ప్రాదరాబాదు చుట్టు ప్రక్కల చూడండి. దేవరకొండ రోడ్డు చూస్తే రెండు మైళ్లు ఇందిర సేవ సదనం దగ్గర రెండు మైళ్లు రోడ్డు పి. డబ్ల్యూ. డి. శాఖవారు తమది కాదంటున్నారు, కార్పొరేషనువారు తమది కాదంటున్నారు ఎవరిదీ కాకపోతే అది చేస్తుంది? ఈ రోడ్డు ఎవరిదని ప్రజలు అర్థం చేసుకోవాలి?

11-10 a.m.

తిరుపతి క శ్యాం ణ క ట్ట మం డ వం లో ఒక్కొక్కరికి తలగొరికినట్లు మాదిరిగా అక్కడ కాస్త రోడు. ఇక్కడ కాస్త రోడు చేసి విడిచి పెడుతున్నారు. ప్రారంభించిన రోడ్ ని పూర్తి చేయకుండా ఇంకొకరోడ్ ని ఎందుకు టేక్ అప్ చేస్తున్నారు? నాయకుల వత్తిడి వల్లనా లేక అధికారుల వత్తిడివల్ల నా ఎందుకు అట్లా చేస్తున్నారు? 1970 లో 10 లక్షల ఎస్టి మేటు ఈనాడు 20 లక్షలు అవుతున్నది. అసలు ఈ రోడ్డుపైన బస్ లుగాని, కార్లుగాని, లారీలు గాని పోవాలా అక్కరలేదా మా మంత్రిగారి దగ్గర ఉత్సాహం బాగానే వుంది. కాబట్టి ప్రారంభించిన రోడ్డు పూర్తి అయ్యేటట్లు చూడాలి. ఈ సం. రం కాకపోయినా వచ్చే సం. రం అయినా తగిన డబ్బు కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. బస్సవాడ తుప్పలవాయిరోడు కి రు. 11,70,000 లు కేటాయిస్తే గత రి సం. ల నుంచి ఇంతవరకు ఏడున్నర లక్షలు ఖర్చు పెట్టారు విచ్చికుంట-బస్సవాడ దగ్గర వున్న రెండున్నర మైళ్ళ అప్రోచ్ రోడ్ కి జిల్లా పరిషత్తు దగ్గర డబ్బు లేదని 5 సం. ల క్రితము పి. డబ్ల్యూ. డి. వారి యిస్తే ఒకటిన్నర లక్షల రూపాయల కేటాయింపులో 20 వేల రూ. లు మాత్రమే ఖర్చు పెట్టారు. అట్టి రోడ్లను ప్రభుత్వం తీసుకొనే ముందే అలోచించాలి. అవి తీసుకొన్న తరువాత అవి పూర్తి అయ్యే మార్గము చూడాలి. నెలకొక్క రోడ్ జిల్లాపరిషత్తు చేత చేయించాలని అన్నారు. తీసు కొన్న రోడ్స్ ని అయినా పూర్తి చేయిస్తే బాగుంటుంది. ఏటూరు నాగారం రోడు, మంథెన-మహాదేవపురం రోడ్ కూడ అమలులో పెట్టవలసినవి ఇంతవరకు అమలు లోకి రాలేదు. అటువంటి రోడ్స్ ఎన్నో వున్నాయి. విచ్చికుంట-బస్సవాడ 4 సం. ల క్రితము తీసుకొన్న రోడ్ ఇంతవరకు పూర్తి కాలేదు. ఈ రోడ్ పూర్తి చేస్తే 40 మైళ్ల దూరము తగ్గడానికి అవకాశము వుంది. పెట్రోల్ ఖరీదు ఎక్కువగా వున్న ఈ సమయములో తక్కువ దూరములో పోవడానికి సౌకర్య ములు కల్పించాలి. బోధన్-నర్సి 4 మైళ్ళ రోడు. 50 మైళ్ళ దూరము ప్రయాణము

చేయడానికి పట్టిన టైము ఈ 3 మైళ్ళ దూరము పోవడానికి పడతుంది. కారు నడుపుకు రమ్మని డ్రైవర్ కి చెప్పి నడిచి పోవడము మంచిదనిపిస్తుంది. పెద్దపల్లి నుంచి B. C. I. రామగుండం వెళ్ళేందుకు వయా కమాన్ పూర్ రోడ్. పి. డబ్ల్యు. డి. కి యిచ్చారు. గోదావరి ఖనికి పోవాలంటే 24 మైళ్ళు వుండే ఈ రోడ్ వేస్తే 10 మైళ్ళు దూరము తగ్గుతుంది. ప్రతి రోజూ లారీలు, బస్లు, కారులు పోతూ వుంటాయి. రామగుండం, మంచిర్యాల అంతరగాం మధ్యలో రైల్వే బ్రిడ్జి కట్టాలని ప్రొపోజిట్ చాల కాలము నుంచి వుంది. అటు సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ, ఇటు ధర్మల్ వనర్ స్టేషన్ వున్నాయి. మైస్సు చాల వున్నాయి. కనుక యిది చాల అవసరమయిన బ్రిడ్జి. బాసర దగ్గర రైల్వే బ్రిడ్జి 5 వ ప్లానులో వస్తుంది అన్నారు. ఇది ఇంటర్ స్టేటు కమ్యూనికేషనుకు ఉపయోగపడుతుంది. అక్కడ కూడ బ్రిడ్జి కడితే మహారాష్ట్రకు తెలంగాణాకు కమ్యూనికేషనుగా వుంటుంది. ఓవర్ బ్రిడ్జిలు వరంగల్లు, జనగాం, ఖాజీపేట 3 చోట్ల పెట్టారు. వరంగల్లు టౌన్ కొంత అటు వైపున, కొంత టౌను ఇటు వైపున వుంది. ప్రతి 10 నిమిషాలకు అక్కడ నుంచి రైలు పోతూ వుంటుంది. అక్కడ ఎన్నో రైస్ మిల్స్ వున్నవి. ఎన్నో పరిశ్రమలు వున్నాయి. వరంగల్లును వెంటనే తీసుకొని ఓవర్ బ్రిడ్జి కట్టించాలని కోరుతున్నాను. మహాదేవపూర్ నుంచి ముజనూరు రోడ్ ని పూర్తి చేయడానికి ప్రైజిట్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు వారు పి.డబ్ల్యు.డి. వారికి డబ్బు యిచ్చారు. పి. డబ్ల్యు. డి. వారు చేయలేదని ప్రైజిట్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు వారు అంటున్నారు. దీనిని చేస్తే అక్కడున్న ప్రైజిట్ బాగా ఉపయోగముగా వుంటుంది. నిజామాబాదు కాలేజీకి బిల్డింగ్సు లేవు. కామారెడ్డి కాలేజీకి వైరేటు కాలేజీ. అక్కడ ఫస్టు ప్లోర్ పూర్తి అయినది. రెండవ ప్లోర్ కి ప్రొపోజిట్స్ జరుగుతున్నవి. ప్రక్కన వున్న గ్రామాలలోని విద్యార్థులు కామారెడ్డి పోయి చదువుకొనవలసివస్తున్నది. హైరాబాదు సిటీలో వున్నవారు వేరే తాలూకాలకు పోయి చదువుతారా? గ్రామాలలో వున్నవారు సిటీకి వచ్చి చదువుతారా? బిల్డింగ్సుకి డబ్బు ప్రొవైడు చేయడానికి ఆర్థిక పరిస్థితి సరిగా లేక పోవచ్చును. ట్రాన్స్ పోర్టు డిపార్టుమెంటును పి. డబ్ల్యు. డి. తో కలిపితే మంచి ఆదాయము వచ్చే అవకాశము వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ డబ్బును వేరే వాటికి డెవల్ప్ చేయకుండా ముఖ్యమంత్రిగారితో ఆలోచించి ఈ ప్రొపోజిట్స్ అన్నీ పెట్టించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. పీల్ పాల్ :—అధ్యక్షా. ముఖ్యమంత్రిగారు, పి. డబ్ల్యు. డి. మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్లను బలపరుస్తూ కొన్ని ముఖ్యవిషయాలను వారి దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ఆంధ్ర ప్రాంతములో తీర ప్రాంతము ఎక్కువగా వుంది. ఒంగోలు నుంచి శ్రీకాకుళం వరకు వున్న ఓడరేవులను ఒకదాని తరువాత ఒకటి తీసుకొందాము. కొత్తపట్నం చీరాల ఓడరేవులకు ఎక్కువ ప్రాధాన్యత యిచ్చి డెవలప్ చేయవలసిన అవసరము వుంది. విశాఖపట్టణము, మద్రాసు రేవులకు పంపించడానికి బదులు ఈ రేవులద్వారా పంపించడానికి అవకాశము కలుగుతుంది. లేబరు కాంట్రాక్టు సొసైటీలో లేబరర్, ఆ వసులు చేస్తూ వుంటారు. కొన్ని సంఘాలుగా ఏర్పడిన విషయము తెలుసు. ఆ సంఘాలకు పనులు యిస్తున్నామా? సెల్ఫ్ ఎంప్లాయిమెంటు స్కీముల క్రింద చదువు

11-20 a.m.

కొన్న ఇంజనీరింగ్ విద్యార్థులకు కొన్ని కార్యక్రమాలను అప్పగించాలని అనుకొంటున్నాము దీనిలో ప్రయివేటు కాంట్రాక్టర్లు ప్రవేశించి వారి పేరుపైన తీసుకొంటున్నారు. ఏవిధమైన ఉపాధి సౌకర్యములేని నిరుద్యోగులను ఈ పనులు అప్పగించి ధన సహాయము చేసే ఏర్పాటు కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను. రహదారుల విషయము, మద్రాసు రోడ్ వైన వున్న గుంటూరు - పూర్వ బ్రిడ్జి పూర్తి అవుతున్నట్లు వారి నోట్ లోనే చెప్పారు. నందిపాడు - పూర్వ రోడ్ చాల హీన స్థితిలో వుంది. అది ఎట్లా వున్నదో ఆ రోడ్ వైన ప్రయాణము చేసిన వారికి తెలుస్తుంది. ఒక గంటలో చేరవలసినది 4 గంటలు అలభ్యముగా చేరే పరిస్థితి ఏర్పడినది అని మనవి చేస్తున్నాను. దీనికి ముఖ్య కారణం ఇంకోటి వుంది. నర్సరావుపేట నుండి చీరాల వరకు వున్న రహదారిలో చిలకలూరిపేట దగ్గర ఓగేరు నదిపై కల్వర్టు వుండేది. రిగిలో వచ్చిన తుఫానుకు ఆ రహదారి బ్రిడ్జి కొట్టుకుపోయింది చిలకలూరిపేట నుంచి బిజినెస్ సెంటర్ అని తెలిసివుంది, అనేక రిప్రజెంటేషన్స్ ఇచ్చినా ఎలాటి చర్య తీసుకోలేదు. చుట్టుప్రక్కలనుండి వత్తి, పొగాకు చిలకలూరిపేటకు వస్తుంది. చీరాలనుండి హైదరాబాదు వరకు వుండే రోడ్డు ప్రాముఖ్యతను గురించి దానిని చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. చిలకలూరిపేట టు నర్సరావుపేట రోడ్డు కూడ సక్రమంగా లేదు. ఈమధ్య జిల్లా పరిషత్తులనుండి పబ్లిక్ వర్క్స్ ఇచ్చిన రోడ్లు కొన్ని వున్నాయి. నర్సరావు పేటనుండి నందిపాడుకు ఆర్.టి.సి బస్సు కేస్తామని చెప్పారు. ఈ రోడ్డు ఎంత హీనస్థితిలో వున్నదో చెప్పలేము. నందిపాడు పోయే మధ్యలో ఉప్పలపాడు, దండమూడి మధ్య ఒక బ్రిడ్జి వుండేది. అది కూడా కొట్టుకుపోయింది. రి మైక్లు ప్రయాణం చేయడానికి రెండు, మూడు గంటలు పడుతున్నది. ఈ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకొని ఆ ప్రాంతంలోని రహదారులను త్వరితంగా పూర్తి చేయడానికి ప్రయత్నించాలి గుంటూరునుండి కొండవీడు చుట్టుకొని నర్సరావుపేట వరకు ఇచ్చే కనెక్షన్ చిలకలూరిపేట వరకు ఇచ్చే రోడ్డు పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖకు ఇవ్వడం జరిగింది. ఆ రోడ్డు విషయంలో కూడా వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలని మంత్రి గారిని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి తె. ఈశ్వరీబాయి :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు, పబ్లిక్ వర్క్స్ మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండులను ఏవిధంగా వర్ణించాలో తెలియడంలేదు. కాకినాడ, మచిలీపట్నం పోర్ట్ లను నిర్లక్ష్యం చేశారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం దయ లేదా అని అడుగుతున్నాను. విశాఖపట్టణం పోర్టువారి అండర్ లో వుంది కనుక వీటి అవసరం లేదని అనుకుంటున్నదేమో. మన ప్రభుత్వం వత్తిడి చేసి అయినా ఆ రెండు పోర్టులను డెవలప్ చేయాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యమంత్రిగారు తమ నోట్ లో లైట్ హౌస్ గురించి చెప్పలేదు. దాని గురించి కూడా వివరించాలి.

అ.క. పబ్లిక్ వర్క్స్ :—డిపార్టుమెంటు గురించి ఏమి చెప్పాలో తెలియడంలేదు. మంత్రిగారికి, మనకూ కూడా తెలుసు దిన్ డిపార్టుమెంట్ ఈజ్ వన్ ఆఫ్ ది వరల్డ్ డిపార్టుమెంట్. ఆ కారణం కంట్రాక్టర్లు, ఇంజనీర్స్ కలిసివుంటున్నారు. అందు వల్ల ప్రాజెక్టులు కంట్రీలో వున్నాయి. ఫ్రైలెవల్ నుండి క్రింది గుమాస్తావరకు కంట్రాక్టర్లు ఉన్నా ఇచ్చిన పనులు చేయించుకుంటాడు. ఈ విధంగా డబ్బు ఖర్చు

పెట్టిన రరువాత బ్రిడ్జి సరిగా సరైన పాళ్లలో సీమెంటు, ఇసుక వేసి ఎట్లా కడతాడు? సరైన పాళ్లు వేసి కట్టకపోవడం వల్లనే కూలిపోతున్నాయి. పెరుబొట్టపాలెం డిప్ కట్ విషయం మన ఎదుటనే వుంది. ముఖ్యమంత్రిగారు కరేజియన్ గా తీసుకొని దానిపై ఎంక్వయిరి జరిపిస్తున్నారు, సంతోషం. అవకతవకలు, అన్యాయాలు జరిగిన ప్రతిచోటా ఇటువంటి ఎంక్వయిరి జరిపిస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. తీసుకున్న స్కీములు పూర్తిచేయాలి ప్రజలను ప్లీజ్ చేయడానికి ఎన్నో స్కీములు కాగితాలమీద చూపిస్తూ వుంటారు. ఆ విధంగా కాకుండా వీలైనంత త్వరలో అన్ని స్కీములు పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను.

ఇక, మన రాష్ట్రంలో రోడ్ల పరిస్థితి గురించి ఏమి చెప్పాలో తెలియడం లేదు. మైదరాబాదు నుండి కర్నూలుకు కాని, బెంగళూరుకు కాని వెడితే ఆ రోడ్లు ఎంత అధ్వాన్నపరిస్థితిలో వున్నాయో తెలుస్తుంది. ఆ రోడ్లు బాగా లేక పోవడంవల్ల ఎన్నో యాక్సిడెంట్స్ జరుగుతున్నాయి. లారీలు పడిపోతున్నాయి. డ్రైవర్స్, క్లీనర్స్, ప్యాసెంజర్స్ ఎంతోమంది చనిపోతున్నారు. వీటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని రోడ్లను డెవలప్ చేయవలసివుంది ఈనాడు ట్రాఫిక్ పెరిగింది. వెహికల్స్ పెరిగాయి కనుక రోడ్లను వెడల్పు చేయవలసిన అవసరం వుంది రోడ్లను బాగా మెయిన్ టెయిన్ చేయాలి మెదక్ టు నిజాంసాగర్ వయా యెల్లారెడ్డిరోడ్డు 25 సంవత్సరాల క్రింద వేసినది. నిజాంసాగర్ టూరిస్ట్ సెంటర్. ఇంతవరకు ఆ రోడ్డుపై మన్నుకూడా పోయలేదు. పోచారం బ్రిడ్జి బ్రిచ్ అయినా దానిని ఇంతవరకు రిపేరుచేయలేదు కామారెడ్డి టు యెల్లారెడ్డి రోడ్డుకు కూడ పూర్తి చేయాలి. గాంధారి, భాన్సవాడ రోడ్డుకు నిర్లక్ష్యం చేశారు. మెటల్ పోయింది. సైకిలుమీద పోవడంకూడా కష్టంగా వుంది. ఎన్నోసార్లు దాని గురించి ఉత్తరాలు వ్రాశినా దానిని రేపే చేయలేదు. భాన్సవాడ రోడ్డు చాలా అధ్వాన్నపరిస్థితిలో వుంది. ప్రభాకరరెడ్డిగారు కప్పుడు మంత్రిగా వుంటే వారిపై ప్రివిలేజ్ తీసుకువచ్చేదాన్ని. వారు ఆ రోడ్డు పూర్తిచేశాము, బాగున్నది అని చెప్పారు. అది అధ్వాన్నపరిస్థితిలో వుంది కనుక దానిని వెంటనే రేపే చేయాలని కోరుతున్నాను విజయవాడకు పోయే రోడ్డుకూడా బాగాలేదు ట్రైర్స్ పాడవుతున్నాయి. ట్రైర్స్ కాని, ట్యూబ్స్ కాని బ్లాక్ మార్కెట్ లో తప్ప వైట్ మార్కెట్ లో దొరకడంలేదు. బొంబాయిరోడ్డుకూడ అధ్వాన్నంగా వుంది. ఇవన్నీ మరమ్మత్తు చేయాలి. ఈ డిపార్టుమెంటులో పనిచేసేవారు లక్షలదబ్బు తింటున్నారు కాని పనులుమాత్రం జరగడంలేదు. ప్రతిచోట కరప్షన్ ఎక్కువగా వుంటున్నది. 11-30 a. m. ఈ కరప్షనును అరికట్టడానికి ఎందుకు పూనుకోరు? ఎలక్షన్లు వస్తే ఇంత దబ్బు కావాలని పి. డబ్ల్యు. డి. చీఫ్ ఇంజనీరుకు ఆర్డర్లు ఇస్తారు. ఎందుకు ఈ దబ్బు అంతా కలెక్టు చేస్తున్నారు? ఈవేళ వచ్చినటువంటి డిమాండు కరప్టు డిమాండు. మంత్రిగారు ఇందులో ఇన్ వాల్వ్ కాకుండా వారి హయాములో అయినా చెడ్డ పేరు తెచ్చుకోకుండా చూసుకోవాలని మనవి చేస్తూ సె:వు. తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జి. కోటయ్య (చీరాల):—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు, పబ్లిక్ వర్క్స్ శాఖామాత్యులు ప్రవేశ పెట్టినటువంటి పద్ధతిను బలపరుస్తున్నాను. భారత ప్రభుత్వం చిన్నతరహా ఓడ రేవులను అభివృద్ధిచేయడానికి 22 కోట్ల రూపాయలు

కేటాయించింది. ఏరాష్ట్రంలో అయితే చిన్న తరహా ఓడ రేవులు ఉన్నాయో వాటి అభివృద్ధి కొరకు ప్రత్యేకమైన కమిటీలు చేయాలని సూచించింది. ఇచ్చాపురం మొదలు సూళ్ళూరుపేట అవతల ఆరనియార్ నదివరకు మన ఆంధ్ర రాష్ట్రం యొక్క సరిహద్దు. దాదాపుగా 800 మైళ్ళ పొడవు కలిగిన సముద్ర తీరం ఉన్నది. ఓడ వ్యాపారంలో ఆంధ్రజాతియొక్క చరిత్ర చుస్తే మనం అగ్రస్థానాన్ని అలంకరించాము. మలేషియా, సింగపూర్, ఇండోనేషియా, బర్మా మొదలైన దేశాలకు ఆంధ్ర దేశంలో తయారైనటువంటి బట్టలు కాని ఇతర వస్తువులు కాని ఎగుమతి అవుతూ వుండేవి. కాని ఈనాడు ఓడ వ్యాపారం అంతా దెబ్బ తినిపోయింది. ఈ 7 రేవులలో 3 రేవులు తీసుకొని 4 రేవులు వదలి పెట్టివేసారు ఈ తీరంలో ఉన్నటువంటి రేవులను స్టేట్ గవర్నమెంటు సెంట్రల్ గవర్నమెంటు అభివృద్ధి చేయవలసి ఉంది. ఈ 800 మైళ్ళ పొడవునా ఉన్న చిన్న తరహా రేవుల అభివృద్ధిని అశ్రద్ధచేసి కేవలం 3 రేవులను తీసుకుంటామని అనడం చాలా అన్యాయం. ఆనాటి అగ్రహారం ఈనాటికి మన్యమయ్యే నానాటికి తీసికట్టు నాగం బొట్లు అన్నట్లు ఉన్నది తగ్గిపోతున్నాయి. ఓడ వ్యాపారంలో ప్రసిద్ధి కెక్కిన భౌతిక గడించినటువంటి ఆంధ్రజాతి ఈనాడు చిన్న రేవులను అభివృద్ధి చేసుకొని వాళ్ళ సంపత్తిని, వాళ్ళ వస్తువులను బర్మా ఇండోనేషియా, సింగపూర్ మొదలైన దేశాలకు పంపించే స్థితిలో లేదు. మన ప్రభుత్వానికి ఓడ రేవులయందు ఎంత సవతితల్లి ప్రేమ ఉందో తెలుస్తున్నది. ఓడరేవులలో చీరాల ఓడరేవు చాలా ప్రసిద్ధి అయినది. మద్రాసు రేవులాగ. మద్రాసు ఖిచ్ లాగా చీరాలకూడా తయారుచేయవచ్చు. చీరాలలో హార్బరు కట్టడానికి 10 సంవత్సరాల క్రితం రవ్వన్ నౌకలు వచ్చి సర్వే చేసి వెళ్ళాయి. ఆ కాగితాలు ఏమైనాయో ఏమిటో ఇంతవరకు తెలియదు. అక్కడ సుందరమైన ఓడరేవును అభివృద్ధిచేస్తే వేరవి విడిదికి పనికివస్తుంది, అక్కడ బిల్డింగు కట్టించుకొని అసెంబ్లీ సమావేశాలు వేసుకోవచ్చును. జిల్లాలోని నలుమూలలనుంచి అనేకమంది ఆఫీసర్లు, ప్రజలు వచ్చి వేసవికాలంలో కాలక్షేపం చేయడానికి వీలుగా ఉంటుంది. అక్కడ దాదాపు 20 వేల మంది జాలర్లు ఉన్నారు. వర్షాకాలంలో వారు సముద్రంలోకి వెళ్లిన తరువాత ఆకాశం మేఘాలంకృతమై చీకటి అయినప్పుడు వారికి ఏమీ కనిపించదు. వారికి రాత్రిపూట రేవు కనిపించడానికి అక్కడ లైట్ హౌసు ఒకటి చాలా స్రవానమైవటువంటిది. కాబట్టి ఇది తప్పకుండా అక్కడ ఏర్పాటు చేయాలని మంత్రిగారికి మనవిచేస్తున్నాను. లైటుహౌసు లేకపోవడంవల్ల రేవు ఎక్కడ ఉన్నదో తెలియక వారు ఎక్కడికో వెళ్ళిపోతున్నారు. చీరాల ఓడరేవు అభివృద్ధిచేస్తే గుంటూరునుంచి ఎగుమతి ఆయ్యే పుగాకు, మాప్రాంతంనుంచి ఎగుమతి ఆయ్యే హ్యూండ్ కర్చీఫ్స్, ఆసియా రుమాల్సు, జీడిపప్పు ఆ రేవునుంచి ఎగుమతి చేయవచ్చు. మనకు రాబడి వస్తుంది. అక్కడ రేవు లేకపోవడంవల్ల ఇప్పుడు మద్రాసు తీసుకొని వెళ్లి ఎగుమతి చేయవలసిన అవసరం వస్తున్నది. ఈ పరిస్థితి ఎందుకు కలగాలని నేను అడుగుతున్నాను. కాబట్టి తప్పకుండా మీరు శ్రద్ధతీసుకొని ఓడ రేవులను అభివృద్ధిచేయాలని కోరుతున్నాను.

ఆర్ అండ్ బి విషయమై మన మంత్రిగారికి అన్ని తెలుసు. భక్తునియొక్క హృదయం పెరుమాళ్ళకు తెలుసు. అలాగే ఈ ఆఫీసర్లయొక్క హృదయం మన మంత్రిగారికి బాగా తెలుసు. నాగార్జునసాగర్ దగ్గర ఒక బ్రిడ్జి పడిపోయి ఉన్నది. అది 50 లక్షల కాన్ట్రాక్టు బ్రిడ్జి అని విన్నాను. కేవలం ఒక వరద వచ్చినంతమాత్రాన బ్రిడ్జి పడిపోయిందంటే - ఆ బ్రిడ్జి బాగా ఉందని సర్టిఫికేట్ ఇచ్చినటువంటి పి.డబ్ల్యు.డి అధికారులయొక్క, ఇంజనీర్లయొక్క గొప్పతనం అర్థం అవుతుంది. అసలు 50 లక్షల రూపాయలలో 25 లక్షలు అయినా ఖర్చుపెట్టి ఉండరు. అలాగే ఆర్ అండ్ బిలో అవకతవకలు ఉన్నాయి. వాటిని సరిచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మా చీరాల ఏరియాలో సముద్ర తీరానికి సరైనటువంటి రోడ్లులేవు. ఆ సముద్ర తీరానికి వెళ్లడానికి గ్రామాలకు కనీసం మట్టిరోడ్లు అయినా వేయించాలి. చీరాల కుందేరు, వాద అని రెండు వాగులమధ్య ఉన్నది. పొడవుకు పాము తోకలాగ ఉన్నది. కాబట్టి కుందేరు మీద ఒకటి, పేరాలలో ఒకటి, పేరాలలో ఒకటి బ్రిడ్జిలు కడితే వాహనాలు రావడానికి వీలుగా ఉంటుంది. కుందేరు అవతల పట్టణం అభివృద్ధిఅయి సముద్ర తీరం వరకు వెళుతుంది. కాబట్టి మంత్రిగారు వీటన్నింటిపై తగిన శ్రద్ధ తీసుకొని అభివృద్ధి చేయాలని, ముఖ్యంగా చీరాలలో లైట్ హౌసును కట్టించాలని మనవి చేస్తూ తమరు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

(శ్రీ ఎస్. వెంకటరావు (గోపాలపురం) :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టినటువంటి డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని ముఖ్యమైనటువంటి సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. To provide rural roads to improve villages which are unconnected by road, అనేటటువంటిది 5 వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చూపించడం జరిగింది. కానీ ఎన్ని గ్రామాలకు రోడ్లు వేయడం జరిగింది, ఇంకా రోడ్లు వేయవలసిన గ్రామాలు ఎన్ని ఉన్నాయో వివరించలేదు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో సుమారుగా 880 గ్రామాలు ఉన్నాయి. అన్ని గ్రామాలకు ఏకమైనటువంటి సౌకర్యాలు లేవు కానీ ముఖ్యంగా 40 గ్రామాలకు మట్టి రోడ్లు కానీ ఇతర సౌకర్యాలు కానీ లేకుండా చాలా దీనావస్థలో ఉన్నాయి. అటు కూలి జనం కానీ రైతాంగం కానీ చాలా ఇబ్బందులకు గురిఅవుతున్నారు. ఆ పాఠశాలంతా కూడ కమ్యూనిటీ క్రాఫ్టు ఉన్నటువంటి ప్రాంతాలు. అక్కడ పండించిన సరుకును ఇతర మార్కెటింగ్ ప్లేస్స్ కు తరలించాలంటే ఈ రైతులు గాని, ఇతర వ్యాపారస్తులు గాని అనేక బాధలు పడుతున్నటువంటి విషయం చాలా సార్లు ప్రభుత్వోద్యోగుల దృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. అక్కడ ఉన్నటువంటి సూపరింటెండెంట్ ఇంజనీరు, తదితరులు దీనిమీద శ్రద్ధ చూపించడం లేదు. ఇకపోతే నా నియోజకవర్గములో ముఖ్యముగా కొన్ని రోడ్లు ఉన్నాయి. పుంగటూరు-టు-లక్కవరము, 9 కిలో మీటర్లు రోడ్డు అది. అది ఆర్ అండ్ బి వారు టేకప్ చేసి 8 సంవత్సరాలైంది. కానీ ఇంతవరకు దానిపైన ఒక నయాపైసా కూడ ఖర్చుపెట్టలేదు. ఇది సుత్పారెడ్డిగారు ఈ మంత్రిత్వ 11.40 a.m. కాఖను చేపట్టినప్పుడు వారికి దీన్ని గురించి అనేక మెమోరాండాలు ఇచ్చి చెప్పడం జరిగింది. ఎక్స్ ఫిఫ్ ఇంజనీరుతో కూడ చెప్పడం జరిగింది. ప్రస్తుతము ఉన్నటువంటి

వ్యవహారము చూస్తే ఇది కంట్రాక్టర్లు బ్రతకడానికి పనికివస్తున్నాయి తప్ప నిజంగా పబ్లిక్ కు ఉపయోగపడే రోడ్డుగా ఉండడంలేదు. బ్లాక్-టూపింగు చేసిన రోడ్లు 6, 7 యేళ్లు కాదుకదా, ఒక్క రెయిని సీజనుకూడ పట్టుకోవడంలేదు. బహుశా ట్రంకురోడ్డు 3, 4 సంవత్సరాలు ఉండేటట్లు చేస్తున్నారేమో. సాధారణంగా తాలూకాలలో చేసేవిమాత్రం 1, 2 సంవత్సరాలవరకై నా బాగుంటే ఆ భగవంతుని దయ అనుకోవాలి, లేకపోతే ఒక సంవత్సరం కాకముందే గుంతలు పడి మళ్ళీ రాళ్లు, మన్ను వేసి పూడ్చేటటువంటి పరిస్థితులు ఉన్నాయి తప్ప మరేమీ కాదు. ఈ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఈ రోడ్డు ఎన్నడు బాగుపడాలి, ఆ కాఖ ఏమైనా ఈ రోడ్డు విషయంలో గట్టి ప్రయత్నం చేస్తుందా? చేస్తున్నట్లయితే ప్రశ్ని నిర్మాణంలో 11.50 a.m. యిటువంటి లోపభూయిష్టమైన వ్యవహారాలు జరుగుతూవుంటే మీరు ఎట్లా దీనిని సంస్కరిస్తారో నాకు అర్థం కావటంలేదు తోడ్పడేన గగ్గినైట్ మెటల్ సాధారణంగా వేస్తారు. తెలంగాణా ప్రాంతం గుంటలు, గుట్టలు ఉన్న ప్రాంతం. ఈ తెలంగాణా ప్రాంతంలో చిన్నచిన్న రాళ్లు వేస్తున్నారు. మంత్రిగారు స్పెసిఫిక్ కేసు చెప్పమంటారు. కొల్హాపూర్ టు యాపర్ల రోడ్ గురించి—కీ. శే. సుబ్బారెడ్డి గారు పి. డబ్ల్యు. డి. మంత్రిగా ఉండినప్పటినుండి చెబుతున్నాను. అప్పుడు తెల్సిన కేసు అది. దానికి జవాబు మంత్రిగారు నిన్న లేబుల్ మీద ఉంచారు. అది చాలా లోపభూయిష్టమైన సత్యదూరమైన జవాబు. మంత్రిగారికి మళ్ళీ ఆ లోపాలు వ్రాసి పంపిద్దామని నిన్న దానినిగురించి అడగలేదు. అక్కడ ఉన్న మెటల్ ఒకటి. వీరు ఇచ్చే రేట్స్ ఒకటి. నూపరింటెండింగ్ ఇంజనీర్ వెళ్లి అది చూసి తప్పు అని చెప్పిన తర్వాతకూడ—పమీ కాలేదు. మళ్ళీ రిప్రజెంటేషన్ యిచ్చాను. కంట్రాక్టర్స్, కంట్రాక్టర్స్ కు సన్నిహితంగా ఉండే అధికారవర్గము బ్రతకటానికి కోట్ల రూ. లు ప్రజల డబ్బు దుగ్గినియోగం చేస్తున్నారు. పబ్లిక్ కు ఉపయోగపడేటట్లు నిర్మాణం చేయటంలేదు. గాంధీ హాస్పటల్ లో పేయింగ్ వార్డుస్ అరుకంటే ఎక్కువ లేవు. గాంధీ హాస్పటల్ కు పోయినా, ఉస్మానియా హాస్పటల్ కు పోయినా పేయింగ్ వార్డుస్ లో డబ్బు చెల్లించి ఉండటానికి పీల్చేని పరిస్థితి ఉంది. గత సమావేశంలో—ఫిబ్రవరి మార్చిలో—యీ విషయం ఆరోగ్యశాఖ మంత్రిగారి దృష్టికి తీసుకువస్తే సాధ్యమైనంత త్వరలో చర్యలు తీసుకొని కొన్ని రూల్సు ఏర్పాటు చేస్తామని ఆ వార్డుస్ డెవలప్ చేస్తామని యీ హౌస్ లో ఎమ్యూరెన్స్ యిచ్చారు. మంత్రులు ఇక్కడ ఎమ్యూరెన్స్ ఇస్తారు. అవి ఇక్కడే విడిచిపెడుతున్నారు. ఎమ్యూరెన్స్ యిస్తే తప్పకుండా అందుకు చర్యలు తీసుకోవాలి. ఎమ్యూరెన్స్ కమిటీ—మన మంత్రులు ఇక్కడ చేస్తున్న ఎమ్యూరెన్స్ ఎంతవరకు అమలు జరుపుతున్నారనేది గట్టిగా పరిశీలించాలి. రోజూ ఐదారుకంటే తక్కువ కాకుండా ఎమ్యూరెన్స్ ఇస్తున్నారు. గాంధీ మెడికల్ హాస్పటల్ అధ్వాన్నంగా ఉంది. అక్కడ పేయింగ్ వార్డుస్ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవటంలేదు. మా తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్ ధాటగానే అరమైలు దూరంలో మైదానం బాగు ఉంది. దానికి కాశ్వే కడితే 40 వేల తూఫాయలతో అయిపోతుంది. అది ముఖ్యమంత్రి బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు చేస్తామన్నారు. తర్వాత ముఖ్యమంత్రి పి. వి. నరసింహారావుగారు చేస్తామన్నారు. తర్వాత పోగళరావుగారు చేస్తానని చెప్పారుగాని అది జరగటంలేదు.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—నేను వచ్చి చూశాను. అది నేనే చేయాలి.

శ్రీ కె. రంగదాస్ :—ఇప్పుడు మూడవ ముఖ్యమంత్రిగారు చేస్తామని హామీ ఇచ్చారు కాబట్టి నమ్ముతున్నాను. ఇంకొక విషయం—రాజుగారి లైములో మంచి హాస్పిటల్ నిర్మాణం చేసివుంచారు. కాని దానికప్పు పూర్తిగా పాడై పోయి పనికి రాకుండా ఉంది. ఇప్పుడు వర్షాలు లేవు కాబట్టి అది పడిపోతుందనే భయము లేదుగాని—వర్షా కాలములో వర్షాలు వస్తే ఆ కప్పు ఉండే పరిస్థితి లేదు కాబట్టి ఆ కప్పు తీయించి కొత్తగా కప్పు వేయించే ప్రయత్నము చేయాలి. ముఖ్యమంత్రిగారు ఆ వాగుమీద కాశ్మీలో పాటు, ఆ హాస్పిటల్ కప్పుకూడ వేయించే ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతూ నెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ వై. సూర్యనారాయణమూర్తి (పితాపురం) :—అధ్యక్షా, ఈ డిమాండును నేను సపోర్టు చేస్తున్నాను. రోడ్స్ విషయంలో—సమితులుగాని జిల్లా పరిషత్ గాని, తాలూకాలలో ఏమీ కార్యక్రమం చేపట్టలేదు. ఆ రోడ్స్ పై వేసిన మెటల్ మట్టి అవుతున్నది తప్ప తిరిగి వేసే పరిస్థితి లేదు. మాకు ముఖ్యమైన రోడ్స్ కొన్ని ఉన్నవి. లక్ష్మీనర్సాపురం టు పితాపురం—మల్లాంటు సామర్లకోట—తాటిపత్రి టు వన్నిపూడి దుర్గాడ ఇటువంటి ముఖ్యమైన రోడ్స్ గోతులు పడి బండ్లుగాని పై ఖచ్చగాని పోయేటట్లు లేవు. మాకు సామర్లకోట పితాపురం సుగర్ ఫ్యాక్టరీలు ఉన్నవి. ఆ ఫ్యాక్టరీలకు 15, 20 మైళ్ళనుండి చెరకు తోలటం జరుగుతుంది. టన్ను, టన్నున్నర బరువుతో చెరకు బండ్లు తోలుకొనివస్తే మార్గమధ్యంలో బండ్లు విరిగిపోవటం జరుగుతున్నది. ఇప్పుడు సుగర్ ఫ్యాక్టరీ పరియాలో నాలుగైదు మైళ్ళు రోడ్ మాత్రమే తీసుకొంటున్నారు. జిల్లా పరిషత్ నుండి వచ్చే డబ్బు తక్కువ అవటంవల్ల వారు ఆ రోడ్స్ బాగు చేయించటంలేదు. కనీసం సుగర్ ఫ్యాక్టరీ రోడ్స్ కు ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి వాటిని సిమెంట్ రోడ్స్ గా వేస్తే మంచిది. సిమెంట్ రోడ్స్ కాకపోతే కనీసం తారు రోడ్స్ అయినా వేయించాలని కోరుతున్నాను. సామర్లకోట ఓవర్ బ్రిడ్జి పని ఆగిపోయింది. ఆ రైలుగేటు దగ్గర ఉన్న ఇబ్బంది అంతా ఇంతా కాదు. కాబట్టి ఆ సామర్లకోట ఓవర్ బ్రిడ్జిని తొందరగా పూర్తి చేయించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. నారాయణస్వామి (పొదిలి) :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు, ఆర్. అండ్ బి. మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండ్స్ ను బలపరుస్తున్నాను. మా ప్రకాశం జిల్లాలో ఉన్న ఎంత అభ్యాన్నస్థితిలో ఉన్నవో చెప్పటానికి వీలు లేదు. నేషనల్ హైవే రోడ్ యీ జిల్లాలో కొద్దిదూరమే పోతుంది. ఒంగోలు నుండి కర్నూలు పై వేస్ రోడ్ ఉంది. ఒంగోలు పొదిలి మధ్య ఉన్న యీ 30 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న రోడ్ పరిస్థితి చాలా విచారకరంగా ఉంది. ముఖ్యంగా ఒంగోలుండి 15 మైళ్ళవరకు—బండ్ల రిక్షాల ట్రాఫిక్ చాలా ఎక్కువగా ఉంటుంది. అది సింగిల్ రోడ్ గా ఉంది. ఒంగోలు జిల్లా పాడ్ క్వార్టర్స్ అయిన తర్వాత ఆ రోడ్ మీద ట్రాఫిక్ బాగా పెరిగిపోయింది. ఒంగోలునుండి మూడు మైళ్ళ వరకు ఇండస్ట్రియల్ ఎస్టేట్ రావటం—ఆ రోడ్ పై డెన్ చేయని కారణంచేత ప్రక్కన ఉన్న సాయిల్ లూట్ సాయిల్ గా ఉండడంచేత—వర్షాకాలంలో

ఏ వెహికల్ కూడ ప్రక్కకు దిగటానికి వీలులేకుండా ఉంది. దిగితే ఇరుక్కుపోయి ట్రాఫిక్ కు అటంకం కలుగుతుంది. కాబట్టి ప్రభుత్వం వెంటనే ఆ రోడ్ ను వై డన్ చేసి డబుల్ రోడ్ చేయాలని కోరిక. పొదిలినుండి మార్కాపురంకు 25 మైళ్ళు రోడ్ ఉంటే—ఇందులో 24 చిన్న చిన్న వాగులు ఉన్నవి. ఆ వాగులలో ఒక్కదానిపై కూడ బ్రిడ్జి లేదు. ప్రతి మూడు వాగులు ఫర్లాంగులకు ఒక వాగు ఉండటంవల్ల ఏమాత్రం ఆ రోడ్ ట్రాఫిక్ కు అనుకూలంగా లేక వర్షాకాలంలో ప్రజలు చాలా ఇబ్బంది పడవలసివస్తుంది. ఆ వాగులమీద ప్రసరి వాగుపై 25 వేలు, 30 వేల రూ. ఖర్చుతో బ్రిడ్జి కట్టి ట్రాఫిక్ కు అనుకూలంగా చేయటానికి అవకాశం ఉంది. ఆ రోడ్ ను పేసిన తర్వాత ఇంతవరకు బని వాగుకు బ్రిడ్జి కూడ కట్టలేదు. పొదిలి దర్శి మధ్య మూసి వాగు ప్రవహిస్తున్నది. వర్షాకాలంలో ఏమాత్రం వర్షం పడినా ఆ రోడ్ మీద ట్రాఫిక్ నిలిచిపోయే ప్రమాదం ఉంది. హైదరాబాదుకు అక్కడనుండి బస్సు సర్వీసు పేసిన తర్వాత కూడ—వర్షంపడితే ఆ రోడ్ వదలిపేసి పేరే మార్గం ద్వారా ప్రయాణం సాగించటం జరుగుతున్నది. ఆ మూసి వాగుపై కాశ్యే నిర్మించాలని కోరుతున్నాను. పొదిలి నుండి టంగుటూరు వరకు జిల్లాపరిషత్ రోడ్ 40 మైళ్ళ దూరం ఉన్నది.

ముఖ్యంగా కొండపి వరకు నేషనల్ రోడ్డు మీద ఎంతో ట్రాఫిక్ ఉంది. మంచి బ్లాక్ కాటన్ సాయిల్ అది ఎక్కువ కమర్షియల్ క్రాప్స్ పండించే ప్రదేశం ఈ 18 మైళ్ళలో ప్రతి గ్రామానికి టౌన్ కు పోయే అవకాశం ఉన్నది. అట్లాంటప్పడు ఆ రోడ్డు జిల్లా పరిషత్ నుంచి హైవేస్ కు తీసుకుపోవాలని చాలా రోజులుగా ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. ఇంతవరకూ హైవేస్ లో కలవలేదు. ఉన్న ఫండ్స్ నంతా ఖర్చు పెట్టినా ఆ రోడ్ ను వాగు చేసే పరిస్థితి లేదు. ఎండాకాలంలో లారీలు రోడ్డు వదలి పెట్టి ప్రక్కకు పోయే పరిస్థితి. హైవేస్ క్రింద తీసుకొని ఆ రోడ్ మరమ్మత్తు చేసే అవకాశం కల్పించాలి. ఒంగోలు జిల్లాలోనే వేటపాలెం-తిమ్మనముద్రం పోయే రోడ్డు ఉన్నది. మినిస్టర్ గారు చూశారు. నాలుగు మైళ్ళ రోడ్. కారు పోయేలాగా చేయాలంటే గంటన్నర పడుతుంది. ఆ రోడ్ పరిస్థితి అంత అధ్వాన్నంగా ఉంది. దానిని వెంటనే రిపేర్ చేయాలి. ఓల్డ్ గుంటూరు రోడ్. మద్రాస్ పోయే రోడ్ కు కనెక్ట్ చేసే రోడ్ ఉన్నది. అనాది కాలంలో బాగా ఉన్నది. దానిని గవర్నమెంట్ వదలి వేయడం జరిగింది. ఇప్పటికైనా హైవేస్ క్రింద తీసుకున్నారు కనుక ఆ రోడ్ ను మరమ్మత్తు చేయాలని కోరుతూ శైలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు (విశాఖ పట్టణం-2):—అధ్యక్షా, ప్రధానంగా పోర్టుకు సంబంధించినంతవరకు మైనర్ పోర్ట్స్ విషయం మీద మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించకపోవడం చాల విచారకరం. చరిత్రలో బ్రిటీష్ కాలంలో కూడ విశాఖపట్టణం పోర్ట్ రాకమందు, భీముని పట్టణం పోర్ట్ ఒక ప్రధానమైన పోర్ట్ గా ఉంటూ అక్కడ వేలాది జనం బ్రతికేవారు. విశాఖ పట్టణం పోర్టు వచ్చినందుకు భీముని పట్టణం పోర్టు నామరూపాలు లేకుండా పోయింది. అక్కడ యిప్పు అలాగే ఉన్నాయి. దయ్యాలు కాపురం ఉంటున్నాయి. అక్కడ పోర్టు డెవలప్ చేసినట్లయితే జాటు, వేరుకనక విదేశాలకు

పోయే అవకాశం ఉన్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి నష్టం వచ్చేదికాదు. యితర చుట్టు ప్రక్కల జనానికి పని ఉంటుంది. ఇతర విధాలుగా పనికి వస్తుంది. కనుక భిముని పట్టణం పోర్ట్ అభివృద్ధి చేయడానికి పూనుకోవాలని కోరుతున్నాను. పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్టుమెంటులో కంట్రాక్టర్స్ ఎలా చెపితే అలాగ యింజనీర్స్ ప్లాన్స్ తయారు చేస్తూ ఉంటారు. వంకలేని చోటు ఉంటే వంక పెడతారు. ఎన్ని వంకలు పెడితే అన్ని కిలోమీటర్స్ పొడవు పెరుగుతుంది డబ్బుకూడ పెరుగుతుంది. రహదారులు ఎందుకు వేస్తారు? ఒక ప్రాంతంనుంచి యింకో ప్రాంతానికి జనం వెళ్ళడానికి. మన రహదారులకన్న నాటుదారులు నయం అనిపిస్తుంది. మా ఏరియానుంచి విశాఖపట్టణం పోవాలంటే షిప్ యార్డు, కార్ టెక్స్, కోరమాండల్ ఫర్టిలైజర్స్ గాజువాకకు 30 గ్రామాలు ఉన్నాయి. ఇంతకముందు పోర్ట్ కట్టిన తరువాత ఫెర్రీ ఉండేది. ఫెర్రీమీద విశాఖపట్టణం తొందరగా చేరడానికి అవకాశం ఉండేది. ఫెర్రీ తీసిపారేశారు. రోడ్డు తయారు చేశారు. ముక్కు ఏది అంటే త్రిప్పి చూపించినట్లుగా, చుట్టూ 7 కిలోమీటర్ల పొడవు పెంచారు దీనివల్ల కాంట్రాక్టర్లకు లాభం. మంత్రిగారు టూర్ లో విశాఖపట్టణం స్టీల్ ప్లాంట్ కు వెడతాము అనుకుంటే 7 కి. లోమీటర్ల పొడవు అదనంగా ఖర్చు పెట్టాలి. వేలాది లక్షలాది జనం ఆ రహదారిమీద నడవడం ఎంత శ్రమ, దేశానికి ప్రజలకు నష్టం కలుగుతున్నది అన్నప్పుడు ప్రభుత్వం ఆలోచించిందా? ఈ విషయంమీద అసెంబ్లీలో ఎన్నికలు కాకముందు తీసుకు వచ్చాము. అప్పుడు ఉన్న మంత్రిగారు తప్పకుండా చూస్తాము అన్నారు. ఆ మంత్రిగారు వెళ్ళిపోయారు. తరువాత ప్రత్యేక ఆంధ్రరాష్ట్రం రాకముందు ఒక మంత్రిగారు వచ్చారు. వారు వెళ్ళిపోయారు. తరువాత క్రొత్త మంత్రులు వచ్చారు. దురదృష్టవశాత్తు చచ్చిపోయారు. ఈ పాపం అంతా వెంకట్రావుగారికి అంటింది. గట్టిగా అంటే డిపార్టుమెంట్ వారు కాలు లాగివేస్తారు. గట్టిగా అనకపోతే వీరు మునిగిపోతారు. ఆ రోడ్డు తీద మైలున్నర పొడవు పూర్తి చేసినట్లయితే జనానికి సౌకర్యం కలుగుతుంది. కనుక ఆ పని చేయాలి. లెవెల్ క్రాసింగ్స్ ఉన్నాయి. విజయవాడ—గుంటూరు రైలు రోడ్డు ఉన్నది. ఆ ట్రెయిన్ ఎప్పుడు వస్తుందో తెలియదు. అరగంట ముప్పావుగంట ఆపివేస్తారు. వందల లారీలు నిలవై పోతూ ఉంటాయి. అక్కడ ఓవర్ బ్రిడ్జి వేయడం అవసరం. గోపాలపట్టణం మాంగనీస్ ఓర్ యున్నది. అది గుంటూరు రావడానికి మెయిల్ పాసింజెర్ 5 క్రాసింగ్స్ ఉన్నాయి. చుట్టుప్రక్కల 20 గ్రామాలు ఉన్నాయి. ఓవర్ బ్రిడ్జి లేకపోవడంవల్ల యిబ్బందిగా యున్నది. ఇవన్నీ ప్రభుత్వం చేయవలసి యున్నది. రావణాసురుడు సీతను లంకకు తీసుకువచ్చి పెట్టాడు. అప్పుడు రావణాసురుడిని నాశనం చేయడానికి ఉడతలు, కోతులు పనిచేశాయి. ఈ రోజు మన ప్రభుత్వంవారు నదులకు ఆనకట్టలు కట్టి అక్కడ ఉన్న జనాన్ని వేరు వేరు ప్రాంతాలకు తీసుకు వెడుతున్నారని వారు ఆ ప్రాంతంనుంచి యింకో ప్రాంతానికి రావడానికి కాలపలు ఉంటున్నాయి. నాగార్జున సాగర్ గాని, శ్రీశైలంలోగాని ఆ చుట్టుప్రక్కల ప్రాంతాలలో ప్రజలు కాలవలు దాటి రావడానికి వర్షాకాలంలో మరింత యిబ్బంది పడుతున్నారు. ప్రభుత్వంవారు

ఒక వని చేసినతరువాత పునరావాసం చూపించిన తరువాత ఎందుకు చేయలేదో ఆలోచించండి. పి. డబ్ల్యు.డి. వాగు యిళ్ళు రడుతున్నారు. విశాఖపట్నం మలకాపురం యిండస్ట్రియల్ కాలని కట్టారు. కావలసిన ఎస్టిమేట్ తయారు చేశారు. కట్టిన వెంటనే వర్షం పడినది. నీరంతా యిళ్ళలోకి వచ్చినదని యింజనీరు దగ్గర గోల చేశారు. పై క్లాబ్ మూడున్నర అంగుళాలు రియిన్ ఫోర్స్ మెంట్ కాంక్రీట్ చేశారు. ఆ తప్పను దిద్దుకోడానికి ఒక అంగుళం తారుపై న పేసి నీరు క్రిందకు రాకుండా చేశారు. ఈ రోజు చాల బిల్డింగులు యిలాగే అవుతున్నాయి. ఇలాంటి బిల్డింగ్స్ యిండస్ట్రియల్ పర్కార్స్ కు కొనుగోలు వద్దతిమీద ఓనర్ షిప్ యివ్వమని ఆ జనం కోరుతూ ఉంటే వారికి యివ్వరు. మరల రిపేర్ చేయరు. మంచినీటి విషయం వ్రాశారు. ఇంతవరకు తగిన యాక్షన్ తీసుకోవడం లేదు. ఇటువంటివన్నీ సవరించడానికి శ్రద్ధ వహించినట్లయితే తప్పకుండా 50 పర్సెంట్ సవరించడానికి అవకాశం ఉంటుందని కోరుతూ తెలపు తీసుకుంటున్నాను.

12.10 p.m.

శ్రీ వి. నరసింహారావు :—అధ్యక్షా, ముఖ్యమంత్రిగారు, పి. డబ్ల్యు.డి. కాథామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన యీ డిమాండ్సును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకున్నాను, మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో పాడ్ క్వార్టర్స్ హాస్పిటల్ వున్నది. అక్కడ 175 పడకలు ఉన్నవి. కాని, అవి చాలవు. పూర్వం ఎప్పటి అంచనానోబట్టి 175 పడకలతో ఏర్పాటు చేశారు. పై ద్య సౌకర్యం కొరకు ప్రజలు జిల్లా పాడ్ క్వార్టర్స్ కు చాల మెచ్చు సంఖ్యలో రావడం జరుగు తున్నది. ఇప్పుడు వున్న పడకలు చాలవు కాబట్టి, కనీసం మరొక 100 పడకల కయినా బిల్డింగు ఎక్స్టెండ్ చేయాలని, పడకలు ఏర్పాటు చేయాలని కోరు తున్నాను. టి. బి. హాస్పిటల్ లో ఎక్స్టెండ్ చేసి ఒక వార్డు పెట్టారు. అది బాగాలేదు. అక్కడ వుండడానికి పేమెంట్లు చాలా యిబ్బంది పడుతున్నారు. కాబట్టి, దానిని కూడా డిమాలిష్ చేసి, వేరే బిల్డింగు కట్టించమని కోరుతున్నాను. తరువాత, మా కాన్స్టిట్యూయెన్సీ ఏజెన్సీ ఏరియా. నక్సలైట్ ఏరియాలో వున్న విషయం మంత్రిగారికి తెలుసు. అక్కడ రెండు రోడ్లు చేపట్టారు. అందులో వీరఘట్టం, గుమ్మలమ్మిపురంలకు 20 అడుగు లాస్టియర్ శాంక్సు చేశారు; మిగతాది శాంక్స్ చేయలేదు. వీరఘట్టంనుంచి దానినికూడ పిష్ట చేసే విషయమై మంత్రిగారికి వినతిపత్రం యిచ్చాను. అది ఏమైనదో తెలియదు. తప్పనిసరిగా ఆ రోడ్డు చేపట్టాలని, త్వరగా పూర్తిచేసి, బస్సులు వస్తే రాలు ఏజెన్సీ వరకు వెళ్ళేవరకు వీలు కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత, చాలేదు—ఆవలి ఏజెన్సీ ప్రాంతానికి వెళ్ళి రోడ్డు ప్రారంభించారు. నాలుగు కి.మీ.లు రోడ్డు మెటల్, తారు రోడ్డుకూడా పేసి దానిపని ఆపమని జవ్వు మెంటునుంచి అర్థర్లు వచ్చాయి అన్నారు. ఆ 4 కి. మీ. ఖర్చుపెట్టి ఇచ్చుకు ఆపవచ్చునో అక్కడ ఇంజనీర్స్ ను అడిగినా, ఆర్. అండ్ బి. వారికి అడిగినా మాకు తెలియదు అంటున్నారు. అట్లా, గిరిజన ప్రాంతానికి పనికివచ్చే రోడ్డును ఆపవద్దం బాగాలేదు. దానిని కూడ పొడిగించి, వల్లా, శీతకంఠాపురం వరకు పొడిగించాలని కోరుతున్నాను. ఇంక, ఒరిస్సా బోర్డరు రోడ్డువున్నాయి అందులో ఏరాకిమిడి-వార్డూ రోడ్డు వుంది. వాచెస్ గా 5 కిలోమీటర్ల రోడ్డువుంది

ఒరిస్సావారు వారి పోర్టును మరమ్మత్తు చేశారు. మన పోర్టును మరమ్మత్తు కాలేదు. అక్కడ బస్సుల ట్రెయ్లు పాడయి చాలా యిబ్బంది పడుతున్నాయి. ప్రజలుకూడ చాల ఇబ్బంది పడుతున్నారు. ఒక్కొక్కరోజు బస్సు ప్రయాణం జరగక బ్లాకు అయిపోతున్నది. ఒరిస్సావారుకూడా—అల్ బిస్సా రోడ్ వారు ప్రారంభించాలనే ప్రపోజల్ వుంది. మనం యీ రోడ్డు చేపట్టి చేస్తే ఇటు ఆంధ్ర గ్రామాలకు కూడా చాలా సౌకర్యం ఏర్పడుతుంది కాబట్టి అటు ఒరిస్సా రోడ్డు పూర్తిచేయకముందే మనం యిది చేయాలని తమద్వారా మనవిశేస్తున్నాను.

రోడ్డుకు సంబంధించి యింకొక విషయం కూడా చెప్పవలసి వున్నది. తోటపల్లి, కళింగపల్లం, భీమునిపల్లం, మత్స్య పారిశ్రామికల కొరకు అవసరమైన రోడ్డు డెవలప్ చేయాలని కోరుతున్నాను మా సంగిలి బ్రిడ్జి విషయం అట్లాగే వుండిపోయింది. 5కి సంవత్సరంలో వరదలకు కొట్టుకుపోయిన సంగతి ప్రభుత్వానికి తెలుసు. ఆ బ్రిడ్జి ఇంతవరకు ప్రారంభించలేదు. బడ్జెటులో, ఆలోచనలో ఉన్నదని, కొంత సొమ్ము గ్రాంటు చేశారు గాని, అది సరిపోదు, దాని అవసరం ఎంతయినా వుంది, వెంటనే ఆ గ్రాంటును పెంచి ఆ బ్రిడ్జి నిర్మాణాన్ని పూర్తి చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

తరువాత, ఆముదాలవలస రైల్వే స్టేషన్ ఓవర్ బ్రిడ్జి ప్రపోజల్ ఉంది. అదికూడా అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికాంతములో చేస్తామని డిమాండులో వ్రాసి వున్నది. అది త్వరలో చేయాలని కోరుతున్నాను. కనీసం పది నిముషాలు ఆ గేటువృత్తికి రెండు మూడు వందల బస్సులు, యితర వాహనాలు ఆ చివర, యీ చివర ఆగిపోతున్నాయి. నేను పార్లమెంటు మెంబరుగా వున్నప్పుడు సెంటర్ లో మూవ్ చేశాను. మీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం గమక ఒప్పుకుంటే పని ప్రారంభిస్తామని నాకు ఆ రోజున మెమో యిచ్చి వున్నారు. అది తప్పనిసరిగా యీ బడ్జెటు అంత్యంలోనే దానిని ప్రారంభించి పూర్తి చేయాలని తమద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ, తమరు నాకిచ్చిన అవకాశానికి ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ సి.వి.కె. రావు:—అధ్యక్షా, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ౨నర్ పోర్టు యొక్క ప్రోగ్రెస్ చాలా అనంతప్రకారంగా వున్నదని చెప్పవలసి ఉంటుంది. మన కోస్ట్ గైడ్ మన జాతీయాభివృద్ధికి ఒక ప్రధానమైన అంగం. అటువంటిదానిని పూర్తిగా స్వాంతంత్ర్యంవచ్చిన తరువాత నిర్లక్ష్యం చేస్తూవున్నామంటే యిది యిప్పుడు వున్నటువంటి పూర్వార్ మనస్తత్వాన్ని స్పష్టపరుస్తున్నదని నేను చెప్పాలి. సుమారు ఆరువందల మైళ్ల పొడవుగలిగి, ఎనిమిది పోర్టు గలిగిన మన రేవు ఊరాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి చాలా సంకుచిత ధోరణితో మనం వ్యవహరిస్తున్నామని చెప్పవలసి ఉంటుంది. ఈ పోర్టు యొక్క అభివృద్ధి ఆ రాష్ట్రానికిగాకుండా, జాతీయ ఆర్థిక విధానానికి కూడా సహాయపడేటటువంటిది. కాబట్టి, తూర్పు భాగములోమన్న పోర్టును అభివృద్ధి చేయడములో ఇటువైపు, ముఖ్యంగా అంతర్జాతీయ సంబంధాలను అభివృద్ధి చేసుకోవడంలో వ్యాపారరీత్యానేగాక, వాగరికతఅభివృద్ధికి కూడా ప్రవయోగపడేటటువంటి సాధనం ఇటువంటి అంశాన్ని గుర్తులో పెట్టుకుని, పోర్టు పోర్టుపోలియూ ముఖ్య మంత్రిగారి చేతిలో వుండికూడా పోర్టుకు ఒక

ప్రధాన కేంద్ర కార్యాలయం కాకినాడ పట్టణంలో-దానిని ఒక చిత్తు కాగితం లాంటి కాగితాన్ని తయారు జేశారంటే ఎంత దిగజారిపోయినామో అగమ్యుతుంది. మన వ్యవసాయ సంపదను యీ పోర్టు ద్వారా అభివృద్ధి చేసుకోవడం, రామెటీరియల్ సంపాదించడానికి వుపయోగ పడేటటువంటి యీ కోస్ట్ లైన్ ను అభివృద్ధి చేయడంలో చాలా అసంతృప్తికరంగా వున్నదని చెప్పవలసి ఉంటుంది.

ఇకపోతే, ముఖ్యంగా, కాకినాడ ప్రధాన స్థానం ఆక్రమిస్తున్నది. మీకు తెలుసు - బ్రిటిష్ వాడు పాలించే కాలంలో కూడా ఆమెరికన్ వార్ ఆఫ్ ఇండి పెండెన్స్ పచ్చిన తరువాత, బ్రిటిష్ వారికి ప్రధానంగా, తూర్పు ప్రాంతంలో కాకినాడ ప్రధాన రేవు అయింది, తరువాత, విశాఖపట్టణం అభివృద్ధి అయింది. విశాఖపట్టణం ఇప్పుడు మేజర్ పోర్టు అయినప్పటికీ కూడా, విశాఖపట్టణానికి వున్నటువంటి వక్రీడి, యీ ఎగువతి దిగుమతి సరుకుల వత్తిడి, దానికి రైల్వే ద్వారా అతి దగ్గరగావున్నది అన్ని ఇండస్ట్రియల్ సదుపాయాలూ కలిగిన కాకినాడ అటువంటి దానిని అభివృద్ధి చేయకండా నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారంటే యీ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ సెటప్ పూర్తిగా లోపభూయిష్టమై పోయినదన్నమాట. ఒక ఉద్యోగ యంత్రాంగాన్ని ఏర్పరుస్తున్నప్పుడు ఆందులో ఉత్సాహం వున్నవారినే పెట్టాలి. బాధ్యతలేని, అడంబరంగలిగిన అసమర్థులైన వారిని పెట్టడంకలన ప్రయోజనం లేదు. దీనివలన ప్రధానమైన చేళియార్థిక అభివృద్ధికర విధానాలన్నీ దెబ్బతింటాయి. మీకు తెలుసు-కాకినాడలో స్టేట్ పోర్టు ఆఫీసర్ ఒకరోజున సరదాగా, స్వతంత్ర్య దినోత్సవం నాడు వందమంది పిల్లలను ఒకబోటులో తీసుకుపోయి సముద్రంలో ముంచివేయడానికి కారణమైనాడు. దీనిపై విచారణజరుపమని స్పెషల్ బ్రాంచిని కూడా కోరడం జరిగింది. ప్రభుత్వం చాగ్గానం చేసింది. కాని విచారణ ఏమైనదో ఇప్పటికీ తెలియదు. నేను దీనిని ఎందుకు ఉదహరిస్తున్నారంటే, ఒక ఉద్యోగ తన అధికారధర్మాన్ని నిర్వర్తించేటప్పుడు బహు బాధ్యతతో ప్రవర్తించాలి. తన కులానికి, ఏదో ఒమిందారీ వ్యవహారం గాకుండా చేయడం మంచిదికాదు. ఈ పోర్టు డెవలప్ మెంట్ చాలా నిర్లక్ష్యం చేయబడిందని చెప్పవలసి ఉంటుంది.

10-20 p. m.

ఈ నాలుగు పేజీలలోకూడా ప్రస్తుత పరిస్థితి అవగాహన వున్నట్లు కనబడడం లేదు. దీనిని తయారుచేసిన ఉద్యోగి పోర్టు డెవలప్ మెంటు ఆబ్జక్టివ్స్ ప్లాట్ టీ అవగాహన చేసుకున్నట్లు లేనేలేదని చెప్పవలసివుంటుంది. కాకినాడ పోర్టు విషయంలో బార్జి స్క్రీము నం. 1 తయారు చేశామంటున్నారు. అది ఏమిటి? ఇది యుద్ధానికి సంబంధించిన స్క్రీములాగా చెప్పడం జరిగింది. కాననసభకు ఒక రిపోర్టు ఒక పాలసీ విధానం అందచేసేటప్పుడు యీ బార్జి స్క్రీము నం. 1 లో ప్రభుత్వ కార్యక్రమం ఏమిటనేది వివరించాలి. బార్జి స్క్రీము నం. 1 కు 18 కోట్ల 10 లక్షలు అవుతున్నాయని యిది తీసేసి నం. 2 తయారుచేస్తున్నాము—తక్కువ టన్నేజీ హాండిల్ చేయడానికి అన్నారు. ఫర్మిలైజరు ప్లాంటుకు సంపూర్ణమైన అవకాశం వుండాలంటే 18 కోట్లకు పైగా ఖర్చు పెట్టాలి కాదు. దానిని కూడా సంకుచితంచేసి బార్జి స్క్రీము నం. 2 క్రింద తక్కువ ఖర్చుతో చేస్తున్నాము అంటున్నప్పుడు ఆ వర్షేం ఏమిటో, వివరాలు చెప్పకుండా అసంపూర్ణమైన వివరాలతో మనకు అది చెప్పడం ఆ తేవణియేగా వున్నదని చెప్పవలసివుంటుంది. తరువాత,

యీ పోర్టు వద్ద పనిచేసే వేలాది కార్మికులకు ఎటువంటి సదుపాయాలూ లేవు. నీటి సదుపాయం వుండదు, పెట్టెలు వుండదు, ఆహార సదుపాయం వుండదు వారు బానిసల క్రింద చూడబడుతున్నారు. ఈ నాడు యీ శాఖ ముఖ్యమంత్రి గారి చేతిలో వున్నది. ఇతర విషయాలు యితర మంత్రులకు వారు అప్పజెప్పినా పోర్టు వ్యవహారం వారే చూడవలసివుంటుంది ఎందుచేతనంటే—పోర్టు ప్రధానంగా జాతీయ సంపదనే కాకుండా రాష్ట్ర సంపదను కూడా అభివృద్ధి చేసేవి కాబట్టి వారిచేతిలోనే పెట్టుకొని దూరదృష్టితో వ్యవహరించవలసి వుంటుంది. ఇప్పుడు, స్టేటు పోర్టు ఆఫీసరు సమర్థుడు కాడు అని నేను అభిప్రాయ వడుతున్నాను. ఆయనను—స్టేటులో పెట్టుకోవడం మంచిది. దీనిని రెండు భాగాల క్రింద విభజించి కాకినాడకు ప్రత్యేకంగా ఒక ఆఫీసరును పెట్టి కో ఆర్డినేట్ చేసి, స్టేటులో ఒక ఆఫీసరును పెట్టి మచిలీపట్టణం మున్నగు మైనరు పోర్టుల అభివృద్ధికి వేరుగా ఒక ఆఫీసరును పెట్టుకోవడం ద్వారా ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ కెంట్రోలు వుంటుంది, ఎఫెక్టివ్ గా వ్యవహారాలు జరుగుతాయని నేను భావిస్తున్నాను.

పి.డబ్ల్యు.డి. విషయం చెప్పాలంటే—రాజగోపాలాచారిగారు వెనుక చెప్పినది నాకు జ్ఞాపకం వస్తున్నది. పి. డబ్ల్యు.డి. పబ్లిక్ ఎనిమి నం: 2 అన్నారు, అది యిప్పుడు ఒక అడుగు ముందుకు వేసిందేమో—వెంగళరావుగారు దీనిని ఎనిమి నం. 1 క్రింద భావిస్తే బాగుంటుంది. వారు వస్తాడు అయిన మంత్రిగారికి అప్పజెప్పారు. వారు ఎంత కుస్తీ చేస్తారో నాకు తెలియదు కాని యీవివరాలు సంతృప్తి కరంగా లేవు. సగం అయినవి, నాలుగోవంతు అయినవి, పూర్తి చేసినవి, పూర్తి చేయబోయేవి—కాకినాడ టవర్ బ్రిడ్జి నరసింగరావుగారు మంత్రిగా వున్నప్పుడు ఆమోదించబడింది. ఇప్పటికి కూడా పూర్తి కాలేదు. కాకినాడ బ్రిడ్జి విషయంలో—టవర్ క్లాక్ అక్కడ బ్రిటీషువారి కాలంనుంచి వున్నది—పి.డబ్ల్యు.డి. వంతెన వద్ద వున్న దానిని తీసివేశారు. ఇటువంటి లోపాలు చాలా వున్నాయి.

శ్రీ నల్లవరెడ్డి శ్రీనివాసులరెడ్డి :—అధ్యక్షా, రహదారులు అభివృద్ధి చెందితే దేశం తప్పకుండా అభివృద్ధి చెందుతుందనేది ప్రతి ఒక్కరికీ తెలిసిన విషయమే. రహదారి వున్న గ్రామం అభివృద్ధి చెందింది, రహదారి లేని గ్రామం అభివృద్ధి చెందకుండా పోయింది. రోడ్డువున్న గ్రామంలో అయితే వ్యాపారులు ధాన్యాన్ని ఎక్కువ ధర పెట్టి కొంటారు. రోడ్డు లేకపోతే రోడ్డు దగ్గరకు తోలి యిమ్మంటారు. ఎక్కువ ధర కూడ యివ్వరు. అందువల్లనే రోడ్డు లేని గ్రామాలలోని రైతులకు గిట్టుబాటు కాని ధర ఉంటుంది. కాబట్టి రహదారుల అభివృద్ధి చేసుకున్నట్లయితే గ్రామాలు తప్పకుండా అభివృద్ధి చెందుతాయి. ప్రజల ఆర్థిక పరిస్థితులు మెరుగుకావడానికి. మంచి అవకాశాలు వస్తాయి. అందువల్ల రహదారులకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం యివ్వవలసి వుంటుంది. ఆరవ ఆర్థిక సంఘం యీ సంవత్సరానికి 10 కోట్ల 44 లక్షల రూపాయలు పొందుపరిచింది. అదే విధంగా కేంద్ర ప్రభుత్వం యివ్వడం జరిగింది. కానీ రోడ్డు మెయిన్టెనెన్సుకు 0.7 కోట్లు మాత్రమే కేటాయించారు. ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్, టూల్స్ అండ్ ప్లాన్స్ క్రింద ఇప్పుడు 3 కోట్ల వైచిల్లర్ కేటాయించడంతో మెయిన్టెనెన్సుకు ఉపయోగించ

వలసిన గ్రాంటు వేరే రూపంగా వెల్లిపోతోంది కాబట్టి రోడ్డు సర్వనాశనం కావడానికి కారణం అవుతోంది. కాబట్టి వెంటనే నార్మల్ ప్రోగ్రాం క్రింద మూడు కోట్ల చిల్లర ప్రొవైడ్ చేసుకొని, యీ మూడు కోట్ల చిల్లర కూడా— కేంద్ర ప్రభుత్వం యిచ్చిన మొత్తం గ్రాంటును పూర్తిగా రోడ్డు మీదనే ఐనియోగించి వుంటే బాగుంటుంది. ఇప్పటికైనా ముఖ్యమంత్రిగారు, దీనికి సంబంధించిన మంత్రిగారూ ఆలోచించుకొని సరిదిద్దుకుంటే ఎంతైనా సమంజసంగా వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. నేషనల్ ప్రావేజ్— 15 కోట్ల రూపాయల పనులు జరుగుతున్నాయి. ఈ సంవత్సరానికి 7 కోట్లు అవసరం. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి 3.6 కోట్లు మాత్రమే వచ్చింది. ఇది సగానికి కూడా ఉపయోగపడదు. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ముఖ్యమంత్రిగారు గానీ, వెంకటరావుగారు కానీ ఒప్పించి, మెప్పించి కనీసం యీ సంవత్సరం 7 కోట్ల రూపాయలు తెచ్చుకోవాలి, లేకపోతే రోడ్డు అభివృద్ధి చేసుకోలేము. పనులు స్థంభించిపోకుండా కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒప్పించి డబ్బు తెచ్చుకోవలసిన అవసరం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. గత సంవత్సరం ఏజన్సీ ఏరియాలోని రోడ్డుకు 25 లక్షల రూపాయలు యిచ్చారు. ఈ సంవత్సరం 50 లక్షల రూపాయల పనులు జరుగుతున్నాయి—స్పిల్లోవర్ వర్కు 50 లక్షలకు వున్నాయి. ఈ సంవత్సరం ఒక్క రూపాయి కూడా కేటాయించ లేదు. కనీసం 25 లక్షల రూపాలైనా యీ సంవత్సరం ఏజన్సీ ఏరియా రోడ్డుకు కేటాయించడం సమంజసంగా ఉంటుంది. ఇప్పటికైనా యీ పని చేయించాలని కోరుతున్నాను. స్టేటు ప్లానులో రెండు కోట్ల రూపాయలు కేటాయించారు. ఇందులో ఒక కోటి రూపాయలు రైల్వే బ్రిడ్జన్ కు పోతుంది. ఇంకొక కోటి రూపాయలు మాత్రమే స్పిల్లోవర్ వర్కుకు వుపయోగించుకోడానికి వుంటుంది. కానీ స్పిల్లోవర్ వర్కు 7 కోట్ల రూపాయలకు వున్నాయి. మిగిలిన ఆరు కోట్ల రూపాయలు ఎక్కడి నుంచి తెస్తారు? ఈ డబ్బు ఎందుకు రాలేదు? రహదారులను నిర్మిస్తున్నారా? ఏ విధంగా అభివృద్ధి చెందుతుంది? 6 కోట్ల రూపాయల రైల్వే బ్రిడ్జన్ పనులు జరుగుతున్నాయి, ఒక కోటి రూపాయలు కేంద్ర ప్రభుత్వం యివ్వాలి, 5 కోట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భరించాలి. కానీ కేంద్రం 50 లక్షలు మాత్రమే యిచ్చింది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం 5 కోట్ల రూపాయలు యిస్తూ మిగిలిన 50 లక్షలు కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఒత్తిడి చేసి తేవాలి కదా. అట్లా తేకపోతే పనులు స్థంభించిపోయే అవకాశమున్నది. అక్కడక్కడ ఓవర్ బ్రిడ్జన్ నిర్మించుకుంటున్నాము. వాటి నిర్మాణంలో జాప్యం జరుగుతోంది.

(మిస్టర్ స్పీకర్ ఇన్ ది ఛైర్)

కోన్నిచోట్ల లాండు ఎక్స్ టెన్షను కూడా కాకుండా పని మొదలుపెట్టిన సందర్భాలున్నాయి. నెల్లూరులో రైల్వేగేటు దగ్గర ముతుకూరు రోడ్డు బ్లాక్ చేశారు లాండు ఎక్స్ టెన్షను కూడా కాకుండా. పనులు ఆపుతూ మొదలుపెట్ట డబ్బు మధ్యలో పనులు నిలిపివేయడం జరుగుతోంది. అనేకచోట్ల యీ ఓవర్ బ్రిడ్జన్ నిర్మాణంలో జాప్యం అవుతోంది. నెమ్మదిగా జరుగుతున్నాయి.

వెంటనే యివన్నీ పూర్తిచేయకపోతే యిబ్బందులకు గురవుతామని ముఖ్యమంత్రి చెప్పాడు.

జిల్లా పరిషత్తుకు సంబంధించిన లెండ్లీ రోడ్డు వున్నాయి. ఇంతకుముందున్న ప్రభుత్వాలు వారికివున్న పొలిటిక్స్ యింటిచ్చేస్తుతో లెండ్లీ రోడ్డు మాత్రమే తీసుకోవడం జరిగింది. వెంగళరావుగారి ప్రభుత్వం అటువంటి పనులు చేయకుండా నిజంగా యింపాదేస్తున్న వున్న రోడ్లను వెంటనే ఆర్. అండ్ బి రోడ్డుగా తీసుకోడానికి సర్పాటుచేస్తారని ఆశిస్తున్నాను. అర్. అండ్ బి. గెస్టు హౌస్ గురించి ఒక మాట చెప్పాలి. గెస్టు హౌసుల గురించి చెప్పాలంటే శాసనసభ్యులు వెళ్ళినప్పటికీ వారికి అక్కడ స్థానం ఇవ్వరు. ఎంత అవసరమైన పనిపైపోయినా చాటు దొరకదు. ఒక స్కాచ్ బ్యాచిల్, అమ్మాయిని పెట్టుకుని ఏ ఇంజనీరు కొరకో కంట్రాక్టరు కాచుకుని వుంటాడు శాసన సభ్యులు వెళ్ళినా, పార్లమెంటు సభ్యులు వెళ్ళినా, అక్కడ నిర్లక్ష్యం చేయడం జరుగుతోంది. స్పెసిఫిక్ గా ఉదాహరణలు మంత్రిగారికి చెప్పడానికి సిద్ధంగా వున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు:— కంట్రాక్టర్లు అందరూ ఓవర్ ఖయ్యాములు అన్నమాట.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:— మొత్తం ప్రణాళికలో మనకు 31 కోట్లు వరకు కేటాయించడం జరిగింది. ఎటాచ్ మెంట్ తక్కువగా కనిపిస్తున్నది. రూ. 19,39,69,000 లు మాత్రమే కేంద్రం ఇచ్చింది. మనం ఇచ్చినది వున్నాయో గించుకోలేనందువల్లనా, ఇచ్చిన దానితోనే తృప్తి పడినందువల్లనా, కేంద్రంపై వత్తిడి తీసుకురాలేకపోయారా అందువల్ల ?

శ్రీ సి. హెచ్. వెంకటాపు:— మొత్తం 31 కోట్లలో పాసిటీ ఆఫ్ ఫండ్స్ వల్ల 25 కోట్లు వచ్చింది.

శ్రీ నల్లపురెడ్డి శ్రీనివాసులురెడ్డి:— క్లారిఫై చేశారు, సంతోషం. ఇక్కడ అది మాకు కనపడడంలేదు. గూడూరు-నెల్లూరు రోడ్డు తీసుకోవాలని చాలాకాలంగా కోరుతున్నాం. గూడూరుకు పోయే దారిలో మద్రాసు-కలకత్తా రోడ్డుపై వంతెన పడిపోయింది. అది కట్టలేదు. వర్షాకాలంలో డై వర్షన్ రోడ్డుపై వెళ్ళాలి తప్ప మార్గంలేదు. ట్రాఫిక్ స్తంభించిపోతుంది. నెల్లూరు సర్కిలును రద్దుచేశారు. ముందు కర్నూలు సర్కిలును రద్దుచేశారు. రాజకీయమైనవత్తిడి వచ్చింది, తప్పుడు అనుకుందాము. అందువల్ల దానినిదీనితో కలిపారు. నెల్లూరు సర్కిలును రద్దుచేశారు. ఇది అన్యాయమైన విషయం. రెండు సర్కిలును రద్దుచేయకుండా కొన్ని డివిజన్లతో నేబ్ డివిజన్లతో రద్దు చేస్తే సరిపోయేది. అట్లా కాకుండా నెల్లూరు సర్కిలును రద్దుచేసి అందులో మనిచేపేవాలని శ్రీకాకుళం నుంచి ఆదిలాబాదు వరకు పార్లమెంటు డిమాండ్ జరిగింది. అవసరమైన సర్కిలును తీసివేయడం జరిగింది. సర్కిలును అల్లెవుంచి నేబ్ డివిజన్లను డివిజన్లను తెరలించి సర్దుబాటు చేస్తే సరిపోయేది. ఈ విధంగా ఒక

ప్రాంతానికి అన్యాయం చేయడం న్యాయం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక మద్రాసు - కలకత్తా రోడ్డుపై వై డెనింగ్ జరుగుతూనే ఉంది. కొన్ని సంవత్సరాలైనా, దశాబ్దాలైనా, ఈ వై డెనింగ్ కార్యక్రమం పూర్తికాలేదు. అనేక చోట్ల ఎంతో ఇరుకుగా ఉండి ఎన్నో బాధలు పడవలసి వస్తున్నది. అక్కడక్కడ మాస్ట్రమే వై డెనింగ్ జరిగింది. పూర్తిగా వై డెనింగ్ పర్సాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. కేంద్ర ప్రభుత్వం ఐదవ ప్రణాళికలో కాజ్ వేల నిమిత్తం 112 లక్షల రూపాయలకు ప్రతిపాదనలు పంపాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని కోరింది. ఇప్పుడే తయారు చేస్తున్నాం అంటున్నారు. నా ప్రతిపాదన గూడూరు తెట్టు మధ్య స్వర్ణముఖి నదిపై కాజ్ వే కట్టించడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి ప్రతిపాదన పంపాలని కోరుతున్నాను. ఆర్.అండ్ బి. వారు గూడూరు పట్టణంలో 4.70 లక్షల ఖరీదు పెట్టి ఎస్.కె.పి. గవర్నమెంటు కాలేజీకి భవనం కట్టిస్తున్నారు. అందులో చాలా జాప్యం జరుగుతున్నది. జాప్యం అనేది ప్రతిచోట ఉన్నదే. మరొక ఉదాహరణ చెప్పాలంటే కోటలో ఆర్.అండ్ బి. వారు పోస్టు ఆఫీసు బిల్డింగ్ కట్టారు. 8 సంవత్సరాలు కట్టడం జరిగింది. ఆ విధంగా ప్రతిచోట జాప్యం జరుగుతోంది. దానిని నివారించడానికి తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకుంటే తప్ప లేకపోతే ఈ కార్యక్రమం పూర్తి కాదని మనవిచేస్తున్నాను. కరీంనగర్ జగిత్యాల రోడ్డుపైన కొండగుట్ట బస్ స్టాప్ వద్ద టర్నింగ్ లో యాక్సిడెంట్స్ ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి కనుక దానిని నేరుగా చేయాలని కోరుతున్నాను. నెల్లూరు జిల్లాలో మూడు నాలుగు వందల సంవత్సరాలకు పూర్వం దుగ్గరాజు పట్నం వద్ద పోర్టు గీసువారు కోట కట్టారు. అక్కడ, ఒక లైట్ హౌస్ కట్టుకున్నారు. వ్యాపారం చేసుకోవాలని ప్రయత్నం చేసారు. తరువాత మద్రాసుకు మైగ్రేట్ అపోయారు. అట్లాకొకుండా ఉన్నట్లయితే ఆ పోర్టు బ్రహ్మాండంగా అభివృద్ధి అయ్యేది. కాలక్రమేణా లైట్ హౌస్ కూడా శిథిలమైపోయింది. దానిని పునరుద్ధరించి మైనరు పోర్టుగా డెవలప్ చేస్తే బాగుంటుంది. నెల్లూరు జిల్లాలోనే కృష్ణవట్నం అనే రేవు ఉంది. శరీఫ్ గారు విజిట్ చేసారు కూడా, మైనర్ పోర్టుగా అభివృద్ధి చేయడానికి అవకాశం ఉందని ప్రతిపాదనలు కూడా పంపారు. దానిని అభివృద్ధి చేయాలని కోరుతున్నాను. ప్రకాశం జిల్లాలో రామాయపట్నం పోర్టు ఉంది, కృష్ణారావు గారు వెళ్ళిచూసి వచ్చారు. మైనరు పోర్టుగా డెవలప్ చేయడానికి ఎంతైనా బాగుంటుంది. ఈ మూడింటిని పిఫింగ్ హార్బర్లుగానైనా డెవలప్ చేయడానికి అవకాశాలు పరిశీలించాలని కోరుతున్నాను. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లోని ఇంటర్మీడియట్, మైనర్ పోర్టులకు కేంద్ర ప్రభుత్వం చాలా తక్కువ డబ్బు ఇస్తున్నది. గుజరాత్ లోని రాష్ట్రాలలో చాలా ఎక్కువగా ఇస్తున్నారు. మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వ తోపాటు, ఏయో కాని ఇతర రాష్ట్రాల

వారు వత్తిడి చేసి తెచ్చుకుంటున్నారు. మన ప్రభుత్వం కూడా కేంద్రంపై తీవ్రమైన వత్తిడి తెచ్చి చిన్న రేవులను మధ్యతరహా రేవులను అభివృద్ధి తీసుకోవడానికి ప్రియత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఆర్. అండ్ బి. కి సంబంధించిన ట్రాన్స్‌ఫర్స్‌ను డీసెంబ్రలైజ్ చేస్తే బాగుంటుంది, ఇది ఒక విమర్శగా కాక సలహాగా తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఎ. ఇ. ల ట్రాన్స్‌ఫర్స్ ఎస్. ఇ. లకు యిస్తే సరిపోతుంది అట్లా చేస్తే మైదరాబాదు వరకు వచ్చే పని ఉండదు. మిమ్మల్ని వామ్మల్ని కూడా ప్రాణం తీసే పని ఉండదు. అందువల్ల జనరల్ ట్రాన్స్‌ఫర్స్ అయిన తరువాత ఎ. ఇ. ల ట్రాన్స్‌ఫర్స్ ఎస్. ఇ. లకు యివ్వండి. ఇ. ఇ. ఎస్. ఇ. ల ట్రాన్స్‌ఫర్స్ యిక్కడ పెట్టుకుంటే, మంత్రులకు మాకు అందరికీ బాధ తప్పతుంది. ఈ పద్ధతి అనుసరించాలని కోరుతున్నాను. విశాఖపట్టణం నుంచి మద్రాసుకు కోస్తా ప్రాంతంలో సముద్రం ప్రక్క రోడ్డు వేసే ప్రతిపాదన ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది యిది బ్రహ్మాండమైన ప్రతిపాదన మద్రాసు నుండి విశాఖపట్టణం వరకే కాకుండా వీలుంటే కలకత్తా వరకు పొడిగిస్తే, సముద్రాన్ని ఆనుకుని వేయగలిగితే, ఫిషరీస్ కు సంబంధించి బ్రహ్మాండమైన అభివృద్ధి సాధించడానికి వీలుంటుంది. ప్రముఖమైన ఆ రోడ్డును చేపట్టాలని కోరుతున్నాను. బకింగ్ హాం కాలువలో పడవలు రాకపోకలు నిలిచి పోయాయి అంతా సిల్ట్ అప్ అయిపోయింది. కంట్రాక్టర్లకు ఎంట్రస్టు చేస్తారు. పని చేయరు, ఇసుక లాగుతారు. సిల్ట్ తో పని ఇంజనీర్లకు కర్ర పెట్టి చూపిస్తారు. ఆయన చూచి సంతోషపడతాడు. సిల్ట్ క్లియరైనది అంటారు మరునాటికే పడవలు ఆగిపోతాయి. ఎవరైనా పంపి బకింగ్ హాం కెనాల్ పై జరిగే కార్యక్రమాలు సమీక్ష చేయకపోతే లక్షల రూపాయలు వృధాగా సముద్రంలో పారబెస్తున్నాం అన్న మాట. వెంటనే పరిశీలించి కార్యక్రమం సక్రమంగా జరిగేట్లు చూడాలని పడవలు వెంటనే నడిచేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. ఈ కెనాల్ పై ఫుట్ పాత్స్, ఓవర్ బ్రిడ్జిలు చాలా అవసరం. అవి లేకపోతే ఫిషరైన్ గ్రామాలకు పోవడం చాలా కష్టంగా ఉంది. ఆ విధంగా కట్టినట్లయితే చేపలు బైటకు తేవడానికి సదుపాయం కలిగించిన వారం అవుతాము. అవసరమైన చోట్ల ఫుట్ పాత్స్, ఓవర్ బ్రిడ్జిలు నిర్మించాలని కోరుతున్నాను. ఫిషరైన్ గ్రామాలు నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నాం. ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు యిచ్చేది చాలా కొద్దిగా ఉంటోంది. ఆర్. అండ్ బి. కి ఎంట్రీస్టు చేస్తున్నారు. తరువాత మెయింటెనెన్స్ ఎవరేది చిక్కు వస్తున్నది. ఫిషరీస్ వారి గ్రాంటుతో చేస్తారు. తరువాత ఫిషరీస్ వారా, ఆర్. అండ్ బి. వారా ఎవరు మెయింటెన్స్ చేస్తారనేది అర్థం కాకుండా ఉంది. ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటు నుంచి హెచ్చు గ్రాంటు తెచ్చుకుని ప్రతి ఫిషరీ మెన్ లైట్ 12-40 p.m. టికి రోడ్ పార్కుచేసి రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ ఫర్వర్ మెయింటెనెన్సు చేస్తే బాగుంటుంది కానీ ఫిషరీస్ డిపార్టుమెంటును అడిగి మెయింటెనెన్సు గ్రాంటు తీసుకుని చేయాలంటే చిన్న పని కాదు. అనెంప్లాయిడ్ ఇంజనీరింగ్ గ్రాడ్యుయేట్లకు గాని అనెంప్లాయిడ్ డిప్లమా హోల్డిర్లకు గాని పనులు యిచ్చేటప్పుడు ప్రీఫరెన్సు యివ్వాలని పెండరుకూడా పిలవకుండా యివ్వాలనే సిద్ధాంతాన్ని ఆమోదించాము కాని ఆచరణలో పెట్టడం లేదు. అధికారుల పైన కఠినమైన చర్యలు తీసుకు

టామని చెప్పి ఖచ్చితంగా అనెంప్లాయిడ్ గ్రాడ్యుయేట్స్కి డిప్లమా హోల్డిర్లుకు వర్కుని యిచ్చి తీరాలని, కాంట్రాక్టర్లకు యిచ్చే దానికంటే వీరికివ్వడం వల్ల నిరుద్యోగ సమస్య తీరుతుందని, వారు నిరుద్యోగ సమస్యతో అలమటించి పోతున్నారని ఈ విషయం శ్రద్ధగా పరిశీలించాలని మనవిచేస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ సిపాచ్. వెంకటరావు :—అధ్యక్షా, పబ్లిక్ వర్కుస్ డిపార్టుమెంటు, రోడ్ డెవలప్ మెంటు పద్ధతి మీద దాదాపు 25 మంది గౌరవ సభ్యులు మాట్లాడారు చాలా మంది సలహాలిచ్చారు. ప్రధానంగా ఈ డిపార్టుమెంటు పనిచేసే తీరును గురించి విమర్శలు కూడా చేశారు. సహృదయంతో చేసిన విమర్శలను స్వీకరించి చక్కవరచడానికి సర్వప్రయత్నాలు చేస్తామని మనవిచేస్తున్నాను. వైండింగ్ చేస్తూ శ్రీ శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు రోడ్డు చాలా ప్రధానమైన అశ్రమని నిత్య జీవితంలో రోడ్డును మనం ఎంత అభివృద్ధి చేస్తే మిగిలిన డెవలప్ మెంట్ యాక్టివిటీస్ అభివృద్ధి జరగడానికి అంత ఎక్కువ అవకాశం ఉంటుందని శలవిచ్చాను. అది వాస్తవమైన విషయం. అందుచేతనే ప్రభుత్వం కూడా దానిని గుర్తించి బడ్జెటులో ప్రావిజను యిచ్చే ప్రయత్నం జరిగింది. మన రాష్ట్ర పరిస్థితులు తెలియనివి కావు. చాలా యిరిగేషను ప్రాజెక్టు, పవరు ప్రాజెక్టు ఎక్కువగా సిల్-టవర్ స్కీము 5వ ప్లానులో పూర్తి చేస్తే సాని ఇరిగేషను పొటనియల్ పొచ్చు కాదు. సోపల్ వెల్ఫేరు జరగడనే ఉద్దేశ్యంతో వాటికి ఎక్కువ కేటాయింపు ఉంది. అందుచేత రోడ్డు విషయం గాని బిల్డింగు విషయం గాని మిగిలిన యాప్లెక్టుకి కేటాయింపు చేయలేకపోతున్నాం. సిక్స్త్ పై నాన్సు కమిషను స్టేటు రోడ్డు ప్రతిపాదనలను అడుగగా గవర్నమెంట్ ఆఫ్ యిండియా నిర్ణయించిన స్టాండర్డు ప్రకారం 10 44 కోట్లు అడగడం, దానిని సిక్స్త్ పై నాన్సు కమిషను సీన్ చేయడం జరిగింది. స్టేటు బడ్జెటులో ఉన్న ఆర్థిక నిధులు తక్కువగా ఉన్నందున దాదాపు 6.8 కోట్లు మాత్రమే మెయింపునెప్పుకి కేటాయింపు ఉంది. 8 కోట్లరూపాయలు ఎస్టాబ్లిష్ మెంటుకు కేటాయింపు ఉంది. మొత్తం 10 కోట్లు కేటాయింపు ఉంది. అందుచేత మనకన్న మెలేజి 14,000 మైళ్ళులో స్టేటు హైవేస్ 13 వేల పైన, నేషనల్ జిడ్జి హైవేస్ 1400 పైన ఉన్నాయి. స్టేట్ హైవేస్. ఎం. డి. ఆర్.స్, ఓ.డి. ఆర్.స్ అని మూడు రకాలున్నాయి. జిల్లావరిషత్తు రోడ్లు, సమితి రోడ్లు స్టాండర్డు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. చాలామంది గౌరవసభ్యులు జిల్లావరిషత్తు చైర్మను ప్రతి సంవత్సరం చాలా ప్రతిపాదనలు చేశారు. స్టేటు రహదారులలో ఒక ఆలోచన ఉంది. మిస్సింగ్ లింక్స్ ఉన్నాయి. ఒక జిల్లానుంచి ఒక రోడ్డునుంచి మరొక రోడ్డుకు కలిపే ప్రధానమైన రోడ్డులో గాప్స్ ఉన్నవి ఉన్నాయి. బ్యాక్ వర్డు పరియాన్స్ లో ఉన్నాయి. ఫిషర్ మెన్ పరియాన్స్ లో బ్రయిబల్ పరియాన్స్ లో ఉన్నవి. ఈ రోడ్లు అన్నిటిని అభివృద్ధి చేయాలి, ఈ డిపార్టుమెంటు తీసుకోవాలనే ఆలోచన జరుగుతున్నది. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సి. ఇ. నుంచి రావడం జరిగింది. తాశెండ్ మైల్సు 5వ ప్లాను లోపల మిసింగు లింక్సును ఆర్. అండు బి. కంట్రాక్టులో తీసుకుని డెవలప్ చేయాలనే ఆలోచన ఉంది. గౌరవసభ్యులు మైన్ ట్లు ప్లానులో ఉన్న 2 కోట్లు మీగర్ అమౌంటు. 127 కోట్లు మైన్ ట్లులో జిల్లాలో డివిజ్ కేటాయింపు మిగిలిన ప్రయోగిటీస్ తక్కినవి

కేటాయించినందువల్ల వీటిని తీసుకోలేక పోయాము. రు 1,58,00,000 లు గోదావరి రైల్వే-కం-రోడ్ బ్రిడ్జికి కేటాయింపు జరిగింది. స్పెల్ ఓవర్ వర్కుకి 6 కోట్ల రూపాయలలో న్యాయం చేయలేకపోయానాం. వచ్చే సంవత్సరం ప్లానులో ఎక్కువ చేసుకోగలమని ఆశిస్తున్నాను. గత సంవత్సరం కంటే వాతావరణ పరిస్థితులు బాగున్నప్పుడు ఆర్థిక పరిస్థితులు బాగా బాతాయని ఆశిస్తున్నాను. మెరుగైన తరువాత మెయింటెనెన్సుకు ఎక్కువ కేటాయింపులు జరుపుతారు. అదే విధముగా కేంద్రప్రభుత్వం నుంచి వచ్చే సెక్షన్ అనిస్టెన్సు 18 కోట్ల రూపాయలు. 10% ప్లాన్ బడ్జెటులో బ్యాంక్ వార్డ్ పరియోన్ కి ఖర్చు పెడతారు. 12 కోట్లు సుమారు రావడానికి అవకాశం ఉంది. రీజియన్ ల్ ప్లానింగు బోర్డు డివైడు చేసి సర్వేస్ వర్సెజ్ రోడ్డుకు కేటాయించే ప్రయత్నం, స్టేటు బడ్జెటులోంచి కేటాయింపులు లేవు కనుక వాటిని తీసుకొనడానికి అవకాశం ఉంటుంది ఆ విధముగా బ్యాంక్ వార్డ్ పరియోన్ న్యాయం కలుగ జేయడానికి అవకాశం ఉంటుందని ప్రభుత్వ ఉద్దేశ్యం, నా అభిప్రాయం కూడా. స్టేటు ప్లానింగుకు రీజియన్ ల్ ప్లానింగు బోర్డుకు నా డిపార్టుమెంటునుంచి ప్రతి పాదనలు పంపించడం జరిగింది. ఫైనల్ డెసిషన్ తీసుకోవలసిన అవసరం ఉంది. ఆ విధముగా కేటాయింపులు వచ్చినప్పుడు చేయడానికి అవకాశం ఉంది అదీ కాకుండా స్టేటు రోడ్డు నేషనల్ హైవేస్ క్రింద 4 వ ప్లానులో 37 కోట్ల రూపాయలు వర్కు తీసుకోవలసినదని గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా వారు అడిగారు. అట్లాగే 25 కోట్లు యిస్తామన్నప్పుడు వన్నెండాఫ్ టైమ్స్ తీసుకుంటే వర్కు సరిపోతాయన ఆచారంగా ఒక సంవత్సరం 10 లక్షలు ఖర్చు పెడతాం అనుకున్నాం. అవి సరిపోవని 15 లక్షల పనులు తీసుకోవడం జరిగింది. అట్లాగే 25 కోట్లకు 37 కోట్ల వర్కు తీసుకోవడం జరిగింది గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా యాలా కేషన్స్ యిచ్చిన దానికంటే హెచ్చు ఖర్చు పెడుతున్నారు. గత సంవత్సరం ఎక్కువగా 9 కోట్లకు ఎస్టిమేటు పంపించాలని యాక్సెస్మెన్టు యిండికేషన్ ఇచ్చి కేంద్ర ఆర్థిక పరిస్థితి సరిగా లేనందున మిగిలిన 4 కోట్లు యివ్వలేము. 4, 5 కోట్ల కంటే ఎక్కువ యివ్వలేము అని చెప్పడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు పదవి స్వీకరించిన తరువాత మొదటిసారి డి. ఓ వ్రాసినందువల్ల 50 లక్షలు అదనంగా రావడంతో 4.5 కోట్లు కేటాయించడం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు కేంద్రమంత్రి కమలావతి త్రిపాఠిగారితో చెప్పడం జరిగింది. ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. గత సంవత్సరం ఆర్థిక లోటు ఉన్నందువల్ల కేంద్రప్రభుత్వం అనుకున్న ప్రకారం యివ్వ లేదు. 4 వ ప్లానులో పార్టు ఫాలు 20 కోట్లు యివ్వగలిగారు. వారు యిచ్చిన దానికంటే ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టాము. అలాగే 5 వ ప్లానులో మొదటిలో 9 కోట్లు నేషనల్ హైవేస్ కి అన్నారు. యాక్సెస్మెంట్ గా ఆలిండియా మొత్తం మీద 75 కోట్ల రూపాయలు నేషనల్ హైవేస్ కు ఉన్నదానిని 50 కోట్ల రూపాయలకు రెడ్యూస్ చేయడం జరిగింది. దాని ఫలితంగా గతసంవత్సరం దానిలో 75% మాత్రమే యివ్వడంవల్ల 36 కోట్లు మాత్రమే వచ్చినవి. రిక్వయిర్మెంటు ప్రకారం కాంట్రాక్టువల్ ఆఫ్ గేషన్స్ 6 కోట్ల రూపాయల నిల్వ కావాలని చెప్పినాము. మొన్నకూడా చొక్కారావుగారు ఢిల్లీ వెళ్లినప్పుడు చెప్పడం జరిగింది. త్రిపాఠిగారు వచ్చినప్పుడు విశాఖపట్టణంలో హైదరాబాదులో

యిక్కడ రోడ్ల పరిస్థితులు చెప్పడం జరిగింది. వారు సానుభూతితో పరిశీలించి యిస్తామని వాగ్దానం చేశారు. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా ఆర్థిక పరిస్థితి గురించి రోజూ సేవర్సులో చూస్తున్నాం. అయివా సేవసల్ ప్రావేస్ గురించి ఎడిషనల్ గ్రాంటుస్ గురించి కన్సిడరేషన్ లో ఉంది. ఇదమిర్దమని చెప్పలేము. 3.8 కోట్లలో లోటు లేకుండా పీలై నంతవరకు పూర్తిచేస్తాము. కొంత అలస్యం జరిగినా ఆ కార్యక్రమాలు చేయాలనే ఆశయంతోనే ప్రభుత్వం పని చేస్తున్నది. సేవసల్ ప్రావేస్ ఎక్కడైతే పిక్ బ్రిడ్జెస్ ఉన్నాయో వై డెలింగ్ కార్యక్రమం అక్కడ జరుగుతున్నది. సింగిల్ లైను డబుల్ లైను చేయాలని ప్రభుత్వం చాలచోట్ల ఆ కార్యక్రమం చేపట్టింది. గౌరవ సభ్యులకు తెలుసును, ఆర్థిక నిధులు తక్కువగా ఉన్నందున స్లోగా జరుగుతున్నది. రెండు సంవత్సరాలక్రితం కేంద్ర ప్రభుత్వం సేవసల్ ప్రావేస్ ను స్పెర్డింగ్ చేయడానికి గ్రాంటుస్ ఎక్కువ యిస్తాము అన్నందున ప్రత్యేకంగా ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు పెట్టడం జరిగింది. 9 కోట్లు వస్తాయనే ఉద్దేశ్యంతో ఎస్టాబ్లిష్మెంటు ప్రొవైడ్ చేయడం జరిగింది. 5-8 కోట్లు మాత్రమే వచ్చింది. వారు యిచ్చే ఒరిజినల్ పర్క్యూలో ఏడున్నర శాతం ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు ఛార్జెస్ యిస్తారు. సేవసల్ ప్రావేస్ ను మెయింటెనెన్స్ చేయాలి. ఇది చూసుకున్నప్పుడు సేవసల్ ప్రావేస్ కు దాదాపు 70 లక్షలు కావాలి.

12-50 p.m.

వారిచ్చే గ్రాంటుస్ తక్కువ అవడమువల్ల సేవసల్ ప్రావేస్ క్రిందవున్న ఎస్టాబ్లిష్ మెంటు 8 డివిజన్స్ వైండ్ అప్ చేయవలసిన పరిస్థితులలో ఇన్వెస్టిగేషను కార్యక్రమాలకు శ్రీకాకుళంలో గిరిజన పరియాస్ ఇన్వెస్టిగేషనుకు ఒక డివిజను, కోట్లలో పరియాలో ఇన్వెస్టిగేషనుకు ఒక డివిజను, హైదరాబాదులో ఒక డివిజను. కర్నూలులో ఒక డివిజను పెట్టి రిట్రెంచ్ మెంట్ లేకుండా చేయడము జరిగింది. అదనముగా జరిగే ఖర్చును స్టేటు గవర్నమెంటు బడ్జెటునుంచి మీట్ అవడం జరిగింది. నెల్లూరులోని సర్కిల్స్ వైండ్ అప్ చేసి రాయలసీమలో పెట్టారు అని శ్రీనివాసులరెడ్డిగారు అన్నారు. అది వాస్తవము కాదు. రాయలసీమ ప్రాంతపు శాసనసభ్యులు అడిగినది వాస్తవమైనా న్యాయమైన కోరికా అనేది ఆలోచించి సర్కారు జిల్లాలో ఎన్ని సర్కిల్స్ వున్నవో తెక్క చేసినాము. నెల్లూరులో రెండు సర్కిల్స్. విశాఖలో రెండు సర్కిల్స్ వున్నవి. విశాఖపట్టణము శ్రీకాకుళం జిల్లాలు రెండింటికి కలిపి రెండు సర్కిల్స్ వున్నవి. విశాఖ పరియాలోను శ్రీకాకుళం ట్రైబల్ పరియాలోను నక్సలైట్ ప్రాంతాలలో ఎక్కువ కార్యక్రమాలను తీసుకొన్నాము. రోడ్ కార్యక్రమాలు ఎక్కువగా వున్నవి. నెల్లూరులో 2 సర్కిల్స్ వుంటే సేవసల్ ప్రావేస్ క్రింద మద్రాసు, గూడూరు పరియాలో ఎక్కువ వర్క్స్ జరిగినవి. ఇక్కడ వర్క్ లోడ్ తక్కువ వుంది అని అన్న విషయాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని నెల్లూరు సర్కిల్స్ వైండ్ అప్ చేసి కర్నూలులో పెట్టడం జరిగింది. స్థానికముగా వున్న ఎంప్లాయిస్ కి యిబ్బంది కలిగితే ప్రభుత్వము పరిశీలించి రిట్రెంచ్ మెంటు లేకుండా పీలై నంతవరకు ఆర్. అండ్ బి. డిపార్టుమెంటులో అడ్జర్స్ చేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తుంది. కోస్తా రోడ్ గురించి గౌరవసభ్యులు చెప్పారు. చాల ముఖ్యమైన అనే దానిలో సందేహము లేదు. నిధుల కొరత కారణముగా ఈ కార్యక్రమాన్ని చేయలేకపోయాము. మద్రాసు పోర్టునుంచి ఇన్వెస్టిగేషను

జరిగింది. కాకినాడవరకు చేయించాలని ప్రయత్నము. మద్రాసు-కలకత్తా రోడ్ పానీ ట్రాఫిక్ వుంది, ఎక్కువ వెడల్పు చేయవలసి వుంది. ఈ రోడ్ పైన ఇంకెన్నిటో తగ్గించాలని పేరలల్ గా కోస్ట్ వెంబడి రోడ్ వుండడము అవసరమని అనుకొనడం జరిగింది. కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని ఇంప్రెస్ చేసి ఫిషరీస్ డెవలప్ మెంటుకు, టూరిజం డెవలప్ మెంటుకు బాగా వుంటుందని చెప్పి కేంద్రము నుంచి డబ్బు తీసుకొనవలసిన అవసరము వుంటుంది. ఈ స్కీమును రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఇన్వెస్టిగేట్ చేసి సిద్ధముగా వుంచుతుంది. సి. వి. కె. రావుగారు, జి. కమలాదేవిగారు కాకినాడ పోర్ట్ గురించి చెప్పారు. సి. వి. కె. రావు ఎక్కువగా కాకినాడ పోర్ట్ గురించి, ఫెర్టిలైజర్స్ ఫ్యాక్టరీ గురించి చెప్పారు. ఆ విషయములో ప్రభుత్వము చర్య తీసుకొంటుంది. ముఖ్య మంత్రిగారు డి. ఓ. తెలుగు వ్రాశారు. పోయిననారి ఢిల్లీ వెళ్ళినపుడు కమలాపతి త్రిపాఠీగారితో మాట్లాడడము జరిగింది. కాకినాడ పోర్ట్ కి 4 వ ప్లానులో కోటి రూ.ల లోన్ అసిస్టెన్స్ ఇచ్చారు. 5 వ ప్లానులో ఇంకా ఎక్కువగా ఫెర్టిలైజర్స్ ఫ్యాక్టరీకి యివ్వాలని కోరడం జరిగింది వారు కూడ ఆలోచిస్తున్నారు. నేను, చొక్కారావుగారు మొన్న ఢిల్లీ వెళ్ళినపుడు ప్రతి స్టేటులోను మైనరు పోర్టులను డెవలప్ చేయాలనుకొంటున్నపుడు మా స్టేటులోని కాకినాడ పోర్టుకు ప్రయారిటీ ఇవ్వాలని త్రిపాఠీగారితోను, డి. పి. ధార్ తోను, వైనాన్స్ మినిస్టరుగారితోను మాట్లాడడము జరిగింది. కాకినాడలో ఫెర్టిలైజర్ ఫ్యాక్టరీ వస్తున్నది కాబట్టి కాకినాడ పోర్ట్ అభివృద్ధికి ప్రయారిటీ ఇవ్వాలని కోరాము అది కేంద్ర ప్రభుత్వ పరిశీలనలో వుంది. కృష్ణపట్నం, మచిలీపట్నం మైనరు పోర్టులను డెవలప్ చేయాలని ఆలోచన వుంది. మిగతా 3, 4 పోర్టులు ఆర్థిక పరిస్థితి బాగా వున్నపుడు తీసుకొనడము జరుగుతుంది. కాకినాడ పోర్టు సెంట్రల్ సెక్టారులోను, మచిలీ పట్నం, కృష్ణపట్నం స్టేటు సెక్టారులోను డెవలప్ చేయడానికి అవకాశము వుంది. మచిలీపట్నంలో వర్క్ జరుగుతున్నది. ఈ రెండింటికి 50 లక్షలు కేటాయించడం జరిగింది. స్టేటు రోడ్స్ ఎగ్జిక్యూషన్, మెయిన్టెనెన్స్ గురించి గౌరవసభ్యులు విమర్శ చేశారు. వర్క్ సరిగా జరగడము లేదని, ఈ డిపార్టుమెంటులో కరప్షన్ ఎక్కువగా వుందని చెప్పారు. ఇది పూర్తిగా అసత్యమని చెప్పే పరిస్థితిలో లేను, పూర్తిగా సత్యము అనే పరిస్థితిలోనూ లేను. లోపాలు అన్నిచోట్ల వున్నాయి. దీనిలో కూడ లేవు అని చెప్పడము లేదు. ఎవరు చెప్పినా సెనిఫిక్ గా చెప్పవలసిన అవసరము వుంటుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—వారు డిఫెన్సివ్ మెకానిజం మానివేయాలి.

శ్రీ సి. పాచ్. వెంకటరావు :—డిఫెన్స్ వుంటే సరిచేసుకొనవలసినదే. ఆనెట్ గా సినియర్ గా పని చేస్తున్నదని చెప్పడము లేదు. ఎక్కడైనా ఆలస్యముగా గాని, లోపభూయిష్టముగా పని జరుగుతున్నట్లు వుంటే ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తే తప్ప చర్య తీసుకొంటాము. ఏమీ స్పేర్ చేసే పరిస్థితి లేదు. నేను మంత్రిగా వచ్చినా తరువాత ఒక యన్. ఇ. మీద సీరియస్ ఎలిగేషన్లు వచ్చి, మిస్ అప్రాప్రియేషన్ జరుగుతోందని, ప్రభుత్వానికి 2 లక్షలు నష్టము వస్తున్నదని అన్నపుడు పాజిటేవును లేకుండా సస్పెన్షన్ లో పెట్టడము జరిగింది.

వాస్తవమైన సంస్థలయింటే వున్నప్పుడు, సరియైన సంస్థలయింటే వున్నప్పుడు, పూర్వ అయ్యే వరిస్తే వున్నప్పుడు చర్య తీసుకోవడానికే ప్రభుత్వము వెనుకాడదు. ఎగ్జిక్యూటివ్ డివిజన్, ఇన్వెస్టిగేషన్ డివిజను, ఆఫీసు అని ఏ కేటగిరీలో వున్నవి. ఎగ్జిక్యూటివ్ డివిజన్ స్పెషల్ ఆఫీసులలో ఎక్కువ మంది వుండాలని ప్రయత్నము చేస్తారు. ఇన్వెస్టిగేషన్ డివిజన్లో ఆఫీసులను ఎక్కువ మంది గారు. ఇన్వెస్టిగేషన్ డివిజన్లో వచ్చేవారికి ఎక్కువ డిమాండ్ వుంటుంది. ఆఫీసులో సీత, నిజాయితీ పెంపొందించడానికి కృషి చేస్తామని పోలీసు డిమాండు సందర్భములో ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పి వున్నారు. 1973-74 వయస్సు సబ్సిడీ సంకల్ప సర్వీసు చేసే వున్నవారిని రిటైర్ చేయించే ఆలోచన వుందని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పి వున్నారు. ప్రభుత్వం నిర్ణయము తీసుకొన్న తరువాత ఈ డిమాండ్ మెంటుకు కూడ అవ్వాలి చేసుడము చాల అసహనముని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పి వున్నారు. If the officer is found guilty, the Government would ask the concerned officer to retire.

శ్రీ జె. వెంకట రావు. — అది గవర్న మెంటు డెమిండ్.

1-00 p. m.

శ్రీ సిహెచ్ వెంకట్రావ్ :— ఒక రిపోర్ట్ ఆఫీసర్, ఇన్వెస్టిగేషన్ ఆఫీసర్ వున్నప్పుడు ఎంతకాలం వెంట్రోవాల్లో వుంటే సీనియర్ గావుగాని అభిప్రాయం ఏమిటో అర్థం కావడంలేదు. అటువంటి ఆఫీసర్స్ కింద చర్య తీసుకోవాలని మా ఉద్దేశ్యం. ఒక ప్రక్క అనినీతివుందని చెబుతూ మరో ప్రక్క గానిని రిపోర్టులు చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకొంటుంటే దానిని నివర్తిస్తుంటే వారి ఉద్దేశం ఏమిటో మారు అర్థం కావడంలేదు అన్నిటిని సుర్థవలంగా చేయాలనే ప్రయత్నిస్తున్నాము అప్పట్వశాస్త్ర మంచి ఆఫీసర్స్, సీత, నిజాయితీ సమర్థతతో వని చేసే ఆఫీసర్స్ ఈ డిమాండ్ మెంటులో వున్నారు, అన్ని కేడర్స్ లోనూ, వున్నారు.

గౌరవశుభ్యులు వర్సయ్యగారు సంకల బ్రడ్డి గురించి చెప్పారు. ఎప్పుడో తుఫానుకు అది కొట్టుకుపోయింది. దానికి 92 లక్షలు ఖర్చు అవుతుంది. దానిని కేంద్ర ప్రభుత్వానికి రికమెండ్ చేయడం జరిగింది. అది రాగానే దానిని టేకప్ చేస్తాము.

రంగదాస్ గారు సీరియస్ ఎలిగేషన్స్ చేశారు. ప్రభుత్వం వడపాతం చూపిస్తున్నది. అందరికీ ఎక్కువ. తెలంగాణాకు తక్కువ కేటాయింపు జరిగిందని చెప్పారు. అది వాస్తవం కాదని మనవిచేస్తున్నాను. బడ్జెటులో ఇచ్చిన స్పెషల్ బట్టి వారు చెప్పి వుంటారు. అందులో ఇంపార్టెంట్ స్కీమ్స్ మాత్రమే మెన్షన్ చేయడం జరిగింది. 8 కోట్ల స్కీమ్స్ గోదావరి రెయిల్ కమ్ ఓవర్ బ్రడ్డి వుంది. దానిని చూసి వారు చెప్పి వుంటారు. బడ్జెటు పూర్తిగా చదివితే తెలుస్తుంది. వేరే స్కీమ్స్ క్రింగ రోడ్స్ టేకప్ చేస్తున్నాము. స్టేట్ హౌసింగ్, సేషన్స్ వై వేన్ కాకుండా సి.ఆర్.ఎఫ్.ఎ.పూర్వం కూడా వున్నాయి. తెలంగాణా ప్రాంతంలో ఎక్కువ రోడ్స్ తీసుకోబడ్డాయి. ఇ.ఏ.ఎన్. క్రింద 11 కోట్ల రూపాయలు అయిదవ ప్రణాళికలో మనం రికమెండ్ చేస్తే అందులో మూడొంతు త్యాక్ వర్డ్ పరియాన్, ఫారెస్ట్ పరియాన్ ఇతర ప్రాంతాల్లో టేకప్ చేయబడి, ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుని

రిక మెండ్ చేయడం జరిగింది అలాగే సి ఆర్ .ఎఫ్ .వర్క్స్ కూడా చేయడం జరుగుతుంది. అందుచేత ఒక అంకె తీసుకొని తొందరగా కంక్లూడ్ కు రావడం మంచిది కాదు. ప్రభుత్వం ఎటువంటి పక్షపాతం లేకుండా, అసమానత్వం లేకుండా, న్యాయంగా అన్ని ప్రాంతాలనూ సమాన దృష్టిలో వెనుకబడిన ప్రాంతాలను ప్రత్యేకంగా ఆభివృద్ధిపరచాలనే ప్రభుత్వం పనిచేస్తున్నది. సి ఆర్ .ఎఫ్ .వర్క్స్ కు సంబంధించి లాప్స్ అయినది లేదు వున్న ఎమోంట్ ఖర్చు చెట్టటం జరిగింది. ఈ సంవత్సరము ప్రణాళికలో వచ్చిన డబ్బు తో కావలసిన స్కీమ్స్ అయిదవ ప్రణాళికలో వేసి పంపించాలనే ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వం వుంది.

టి.బి.లలో, గెస్ట్ హౌసులలో రిజర్వేషన్ విషయంలో శాసన సభ్యులకు ఫీఫరెన్స్ ఇవ్వడం లేదు. అక్కడి అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్స్ విలాసంగా గడుపుతున్నారని శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు ఒరిగిరయన్ ఎలిగేషన్ చేశారు ఎక్కడ ఏలా జరుగుతున్నదో సెసిఫిక్ గా చెప్పాలి కాని జనరల్ గా చెబితే మేము ఏ విధంగా చర్యలు తీసుకుంటాము గత సమావేశంలోనే యం.ఎల్.ఏ. లకు గెస్ట్ హౌసెస్ రిజర్వేషన్ లో ఫీఫరెన్స్ ఇవ్వాలని ఇక్కడ చర్చించుకున్నాము: సిక్స్ ప్రెయారిటీ వుంటే అలాకాక ధర్డ్ ప్రెయారిటీ ఇవ్వాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్నది. ఎక్కడైనా అలా ఇవ్వక అన్యాయంగా ప్రవర్తిస్తున్నారంటే చర్య తీసుకుంటాము.

రామశర్మగారు మైనపల్లి వాగు మీద కాజ్ వే గురించి చెప్పారు. వారు స్వయంగా రిపరేషం చేషన్ కూడా ఇచ్చారు. నేను రిపోర్టు తెప్పించాను. ఆ స్కీమును అయిదవ ప్రణాళికలో ఇంక్లూడ్ చేశారు. 75-76 లో టేకప్ చేయాలనుకుంటున్నాము. వున్న 2 కోట్లకు స్పెల్ ఓవర్ స్కీమ్స్ ఎక్కువ వున్నాయి. వాటిని వచ్చే సంవత్సరం తీసుకోవాలని వుంది. నరసంపేట చుట్టూ వున్న రోడ్ల గురించి, వరంగల్లు గురించి చెప్పారు. వైసేటు ఇండివిడ్యువల్ కు, ప్రభుత్వానికి ల్యాండ్ ఎక్స్ టిషన్ విషయంలో చాలా కాలంగా తగాదా వుంది. ఈ సెల్లో నేను స్వయంగా వెల్లి ఆయనను పిలిచాను. వరంగల్ కలెక్టర్, కన్సర్వేట్ శాసన సభ్యులు, జిల్లాకు సంబంధించిన ప్రజాప్రతినిధులు, పి. డబ్ల్యు. డి. సెక్రటరీ అంతా కూర్చుని డిస్కస్ చేశాము. ఆయన అంగీకరించాడు. వారి నుండి తీసుకొని ట్యాఫిక్ ఓపెన్ చేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకున్నది. వచ్చే నెల 15 వ తేదిన ఓపెన్ చేయాలని ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో వుంది. అని సక్రమంగా జరుగుతాయని ఆశిస్తున్నాను. అక్కడ వున్న రోడ్లలో ఏటూరునాగరం రోడ్డు ముఖ్యమైన రోడ్డు. అంతకుముందు ఫారెస్ట్ ఏరియా అయినా ఇప్పుడు ముందుకు వస్తున్న ఏరియా. కమ్యూనికేషన్స్ వసతులు లేక ఇబ్బందిగా వుంది. తగిన నిధులు ఇచ్చిపూర్తి చేయాలనే ఉద్దేశంతో ప్రభుత్వం వుంది. గౌరవసభ్యులు తమ తమ కాఫ్ ఫీట్లయన్సిలలోని సమస్యలను గురించి చెప్పారు. వాటిని నోట్ చేసుకోవడం జరిగింది. వున్న ఆర్థిక వనరులకు లోబడి, కార్యక్రమాలు వున్నవి కుంటుపడకుండా కొత్త కార్యక్రమాలను తీసుకొనటానికి ప్రయత్నిస్తామని మనవి చేస్తు తామిచ్చిన కట్ మోషన్ ఫిక్ష డ్రా చేసుకొని సభ్యులు దీనిని పాస్ చేయాలని, కోరుతున్నాము.

శ్రీ ఎన్ వెంకటయ్య :—ప్రమాదాలకు గురి అవుతున్న కల్వర్ట్స్ విషయంలో శ్రద్ధతీసుకునండి.

శ్రీ సి.వి.కె రావు :—శ్రీనివాసులు రెడ్డిగారు టి.బి.ల విషయం చెబుతూ అమ్మాయి, బుడ్డి పెట్టుకుని వుంటున్నారని చెబితే మంత్రిగారు స్పెసిఫిక్ ఇన్ స్ట్రెస్ చెప్పమని అన్నారు. అంటే బుడ్డిపేరు, అమ్మాయి పేరు చెప్పాలా?

శ్రీ సి.పాచ్. వెంకట్రావ్ :—ఫలానా టి.బి. లో ఇట్లా జరిగింది అని చెబితే విచారిస్తాము కాని టి.బి. లో ఇలా జరుగుతున్నది అంటే ఎలా? ఎక్కడ జరిగిందో చెప్పండి, విచారిస్తాము.

శ్రీ జె. వెంగళరావు :—సి.వి.కె.రావుగారు ఎలాగూ చెప్పలేరు, చెప్పే వారినే చెప్పనివ్వండి.

Mr. Speaker :—Now I shall put the cut motions to vote.

DEMAND NO. XVI—PUBLIC WORKS .. Rs. 4,60,82,000

Mr. Speaker :—The question is :—

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

పబ్లిక్ వర్కుస్ డిపార్టుమెంట్లు అంతా పబ్లిక్ వేస్ట్ డిపార్టుమెంట్లుగా తయారై అవినీతికి నిలయమైనందులకు, అధికార్లు, కాంట్రాక్టర్లు లాలూచీవడుచున్న ఫలితంగా మరమ్మత్తు చేసిన రోడ్లన్నీ కొద్ది రోజుల్లోనే ప్రయాణానికి పీలులేకుండా చెడిపోయి వున్నప్పటికీ ప్రభుత్వం ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోనందులకు, కనీసం ఎక్కువ ట్రాఫిక్ వుండే రోడ్ల అన్నింటినైనా తారు రోడ్లుగా మార్పు చేయ నందులకు.

The cut motion was negatived.

Shri Nagi Reddy pressed for a division.

The House divided.

Ayes—9

Noes—69

Nutrals—Nil

The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—The question is :—

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

For the delay in taking over the portion of the road between Revendapadu Bridge and Nuthakki Village by the Highways in Guntur Dist. inspite of repeated requests by the Villagers and Sarpanches of the villages concerned.

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

ట్రాఫిక్ వేపున రోడ్ల నిర్మాణానికి, మరమ్మత్తులకు డబ్బు లేదంటూనే కేటాయించిన డబ్బులో 2 కోట్ల రూపాయలు గతంలో మురగ జెట్టినందులకు—

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100
In view of the waste and corruption indulged by the Department.

Mr. Speaker :—The Cut Motions were negatived.

Mr. Speaker :—The question is :—

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

విశాఖపట్నం తాలూకా. దేవాడ గ్రామం నాన్ టేకెన్ విలేజి అని వున్న 80 చెరువులలో ఏ ఒక్క చెరువును మరమత్తు 50 సంవత్సరముల నుండి చేయక వ్యవసాయాభివృద్ధిని కుంటుపర్చు చున్నందున—

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

విశాఖపట్నం తాలూకాలో కణితి పెద చెరువు పూడ్చుకపోయి నీరు నిల్వ లేకుండా పోయినా, నామమాత్రమైన రిపేరు చేసి డబ్బు దుబారా చేస్తున్నందున.

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

విశాఖపట్నం తాలూకాలో 20 ఎకరాలు పై గా సాగు చెరువు ఏడాది నుండో మరమత్తు చేయక పల్లపు వ్యవసాయం నష్టం పెట్టుచున్నందున.

To reduce the allotment of Rs. 4,60,82,000 for Public Works
by Rs. 100

విశాఖపట్నం తాలూకా ఒక్కనిపాలెం దగ్గర తమురు గెడ్డ: నిర్మాణం చేయుటకు ప్రభుత్వ వుత్తరువులున్నా కంటవరకూ నిర్మాణము చేయకుండా జాప్యం చేస్తు నందున

Mr. Speaker :—The cut motions were negatived.

DEMAND NO. XLVII-MINOR PORT DEVELOPMENT
Rs. 62,04,000.

Mr. Speaker :—The question is :

To reduce the allotment of Rs. 62,04,000 for Minor Port Development by Rs. 100

భీమునిపట్నం పోర్టును అభివృద్ధికి కావలసిన మొత్తం కేటాయించనందున

Mr. Speaker :—The cut motion was negatived.

Mr. Speaker :—I shall now put the motions to vote.

The question is :

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 62,04,000—under Demand No. XLVII – Minor Port Development.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 4,60,82,000 – under Demand No. XVI – Public Works.”

“That the Government be granted a sum not exceeding Rs. 24,57,20,000—under Demand No. XLVIII – Road Development.”

The motions were adopted and the demands granted.

Mr. Speaker :—The house stands adjourned till 8-30 a.m. to-morrow.

The House then adjourned to meet again at 8-30 a.m. on 1-15 p.m. Wednesday the 24th July, 1974.

APPENDICES

BUDGET ESTIMATE 1974-75

MINOR PORTS IN ANDHRA PRADESH

MR. SPEAKER, SIR,

I move that the House be pleased to grant a sum not exceeding Rs. 62.04 lakhs under demand XLVII. Ports, Light Houses and Shipping for the year 1974-75.

For the information of the House, I shall deal with the salient features of this Demand, indicating the progress made so far on the works pertaining to Minor Ports in Andhra Pradesh and our programme for 1974-75.

Andhra Pradesh State has a coast line of 600 miles on the East Coast with 8 ports, of which, the one situated at Visakhapatnam is a Major Port under the administrative control of the Government of India. The remaining 7 Ports are under the control of the State Government which are classified as follows:—

1. Kakinada	}	Intermediate Ports.
2. Machilipatnam		
3. Krishnapatnam		
4. Bhimunipatnam		
5. Vadarevu/Suryalanka	}	Minor Ports.
6. Narasapur		
7. Calingapatnam		

Of the two Intermediate Ports referred to above, the development of Machilipatnam Port has been taken up under "State Sector" at a cost of Rs. 50 lakhs and the development of Kakinada Port under "Central Sector" at a cost of Rs. 100 lakhs during the Fourth Five-Year Plan. The Working Group on ports constituted by this Government recommended to develop Machilipatnam and Krishnapatnam Ports under "State Sector" and Kakinada Port under Central Sector during the Fifth Plan. The development of the four other Minor Ports could not be taken up for various reasons, the main one being paucity of funds.

Plan Works (State Sector):

MACHILIPATNAM AND KRISHNA PATNAM PORTS

Administrative sanction was accorded by Government, in 1971, to develop Machilipatnam Port at a total cost of Rs. 184.07 lakhs under phase I programme. Subsequently, an outlay of Rs. 170.00 lakhs is earmarked in the Draft Fifth Plan under the "State Sector" for the development of Machilipatnam and Krishnapatnam Ports, the break-up being Rs. 120.00 lakhs for Machilipatnam Port and Rs. 50.00 lakhs for Krishnapatnam Port. For 1974-75, an allotment of

Rs. 10.00 lakhs has been made in the Annual Plan for the development of these ports, the break up of which is as follows:—

MACHILIPATNAM PORT

		Rs.
1. Construction of 1000' long R.C.C. Jetty	..	50,000
2. Slope protection works	..	5,00,000
3. Provision of cargo boats	..	3,00,000
4. Special Tools & Plant	..	10,000
Total	Rs.	8,60,000

KRISHNAPATNAM PORT

		Rs.
1. Survey and Investigation		1,00,000
2. Staff		10,000
3. Improvements to present roads		30,000
Total	Rs.	1,40,000
Grand Total	Rs.	10,00,000

Plan Works (Central Sector):

KAKINADA PORT

A loan assistance of Rs. 100.00 lakhs was sanctioned by the Government of India, Ministry of Shipping and Transport for the development of Kakinada Port during the Fourth Five-Year Plan period.

The Kakinada Port is presently handling a traffic of 0.5 million tonnes. As per Gole Committee's recommendations, the capacity of this port is to be built up by 1977-78, to handle 1.5 million tonnes of general cargo. In addition, it was originally expected that the quantum of raw-materials imports required for the Fertiliser Plant at Kakinada would be of the order of 1.5 million tonnes. Thus the port is required to build up a capacity of 3.0 million tonnes by 1977-78. For this purpose, a scheme known as "Barge Scheme-I" involving loan assistance of Rs. 13 10 crores for development of the port was prepared and sent to the Government of India. The Government of

India, Ministry of Shipping and Transport, expressed their inability to extend central assistance for taking up any new scheme for development of minor ports during Fifth Plan period and suggested that the State Government should provide funds for such schemes under "State Sector". They, however, promised to sanction loan assistance for spill over schemes of the Fourth Plan. But it is not possible to accommodate, in the State Plan, the new scheme for development of Kakinada Port due to reduction of the overall plan ceiling by the Government of India.

It has since been ascertained that the quantum of raw-materials imports for the Fertiliser Plant is likely to be less than the originally indicated figure of 1.5 million tonnes. Hence, after careful examination, a revised scheme called "Barge Scheme-II" has been drawn up for handling a lesser tonnage of all types of cargo by 1977-78, keeping the requirements of capital outlay to the minimum with a provision for construction of a short break-water for handling fuel oil (raw-material) for the Fertiliser Plant. The total cost of the 'Barge Scheme-II' is estimated at Rs. 8.40 crores and this revised scheme is being recommended to the Government of India for consideration for grant of Central assistance.

In anticipation of sanction of loan assistance by the Government of India, an outlay of Rs. 30.00 lakhs has been included in the budget for 1974-75 under the Centrally Sponsored Schemes for development of Kakinada Port.

Non-Plan;

An outlay of Rs. 22.04 lakhs has been provided under Non-Plan in the State Sector to meet the expenditure towards Dredging and Surveying, Ferry services and Port management and works not covered by Plan Schemes.

అనుబంధము

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో చిన్నతరహా ఓడ రేవులు

1974-75 బడ్జెటు అంచనా

సభాపతి మహాశయా,

1974-75 సంవత్సరానికి XLV II ఓడ రేవులు, దీప గృహాలు, నౌకాయానం అను డిమాండు క్రింద రూ. 62.04 లక్షలకు మించని మొత్తాన్ని మంజూరు చేయవలసిందని సభ వారిని కోరుతున్నాను.

ఈ డిమాండులోని ప్రధానాంశాలను గురించి, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో చిన్న తరహా ఓడ రేవులకు సంబంధించిన పనులలో యింతవరకు సాధించిన ప్రగతిని గురించి 1974-75 సంవత్సరపు కార్యక్రమాన్ని గురించి సభ వారికి వివరిస్తాను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కు తూర్పు తీరంలో 800 మైళ్లు కోస్తా ప్రాంతం ఉన్నది. అందులో 8 ఓడ రేవులు ఉన్నాయి. వీటిలో విశాఖపట్నంలోని రేవు పెద్ద తరహాకు చెందినట్టిది. యిది భారత ప్రభుత్వము వారి పరిపాలన నియంత్రణ క్రింద ఉన్నది. మిగిలిన 7 ఓడ రేవులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నియంత్రణ క్రింద ఉన్నాయి. వాటిని ఈ క్రింది విధంగా వర్గీకరించడము జరిగింది.

1. కాకినాడ	} మధ్యతరహా ఓడ రేవులు
2. మచిలీపట్నం	
3. కృష్ణా పట్నం	
4. భీముని పట్నం	
5. వాడరేవు/సూర్యలంక	} చిన్నతరహా ఓడ రేవులు
6. నర్సాపూరు	
7. కళింగ పట్నం	

వైస్ తెలివిన రెండు మధ్యతరహా ఓడ రేవులలో నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో మచిలీపట్నం ఓడ రేవు అభివృద్ధి రూ. 50 లక్షలు వ్యయంతో “రాష్ట్ర రంగం” క్రిందనూ, కాకినాడ ఓడ రేవు అభివృద్ధి రూ. 100 లక్షల వ్యయంతో “కేంద్ర రంగం” క్రిందనూ చేపట్టబడ్డాయి.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చర్చాట్టు డెవలప్ మెంట్ ఓడ రేవు వ్యవహారాల నిర్వహణ బృందం ఐదవ ప్రణాళికలో “రాష్ట్ర రంగం” క్రింద మచిలీపట్నం, కృష్ణాపట్నం ఓడ రేవులను; “కేంద్ర రంగం” క్రింద కాకినాడ ఓడ రేవును అభివృద్ధి చేయాలని ప్రకటించింది. మిగిలిన ఓడ రేవులను చిన్నతరహా ఓడ రేవులు అభివృద్ధి చేయు కారణాలవల్ల ముఖ్యంగా నిధుల కొరత మూలంగా చేపట్టడానికి నిలబడ్డాయి.

ప్రణాళిక పనులు (రాష్ట్ర రంగం)

మచిలీపట్నం, కృష్ణాపట్నం ఓడరేవులు :

మొదటి దశ కార్యక్రమంక్రింద రూ. 184 07 లక్షల వ్యయంతో మచిలీపట్నం ఓడ రేవును అభివృద్ధిపరచడానికి ప్రభుత్వం 1971 లో పరిపాలనా మంజూరు యిచ్చింది. దరిమిలా ఐదవ ముసాయిదా ప్రణాళికలో రాష్ట్ర రంగం క్రింద మచిలీపట్నం ఓడ రేవుకు రూ. 120 లక్షలు, కృష్ణాపట్నం ఓడ రేవుకు రూ. 50 లక్షలు మొత్తం మీద రెండింటి అభివృద్ధికోసం రూ. 170 లక్షలు కేటాయించబడింది. 1974-75 వార్షిక ప్రణాళికలో ఈ ఓడ రేవుల అభివృద్ధి కోసం రూ. 10 లక్షలు కేటాయించబడింది. వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా ఉన్నాయి.

మచిలీపట్నం కడరేవు

		రూ.
1.	వేయి అడుగుల పొడవుగల ఆర్. సి. సి. కెట్టి నిర్మాణం	50,000
2.	వాలు రక్షణ పనులు	5,00,000
3.	సరకు ఓడలను సమకూర్చడం	3,00,000
4.	ప్రత్యేక పరికరాలు, ప్లాంటు	10,000
	మొత్తం...	8,60,000

కృష్ణాపట్నం ఒడరేవు

1.	సర్వే ధర్మాస్తు	...	1,00,000
2.	సిబ్బంది	...	10,000
3.	ప్రస్తుత రోడ్ల అభివృద్ధి	...	80,000
		మొత్తం...	1,40,000
		వెలలి మొత్తం...	10,00,000

ప్రతీక పుస్తకం (కేంద్ర రంగం)

కావ్యముల విశేషములు

శాసనసభ సభ్యులైన వాకాయతాన, రవాణా మంత్రివర్గాలు వాటిపై పంచవర్గ
కానూన్ల జడ లేవు అభివృద్ధిరేఖ ది. 100 తది.

కేంద్రం నుండి మంజూరుకాగిత బహుకాన్ని దృష్టిలో ఉంచుకొని కేంద్ర ప్రతిపాదించిన పథకాల క్రింద 1974-75 బడ్జెటులో కాకినాడ ఓడరేవు అభివృద్ధి కోసం రూ. 80 లక్షలు కేటాయించబడింది.

[illegible]

COMMUNICATION AND BUILDINGS IN ANDHRA PRADESH

Mr. Speaker Sir,

I move that the House be pleased to grant a sum not exceeding Rs. 4,60,82,000 under "Demand XVI—Public Works" and a sum not exceeding Rs. 24,57,20,000 under "Demand XLVIII—Road Development" for the year 1974-75.

Out of these demands, a sum of Rs. 682.44 lakhs is earmarked for the maintenance of Government roads and Rs. 145.00 lakhs for the maintenance of buildings under Non-Plan expenditure, while Rs. 209.00 lakhs for original works on Roads side and another Rs. 149.39 lakhs for original works on Buildings side under Plan have been provided.

COMMUNICATIONS

On the roads side, the department deals with construction and maintenance of State Highways, District Roads and other Roads besides National Highways.

LENGTH OF ROADS IN ANDHRA PRADESH

The total length of roads including National Highways in Andhra Pradesh as on 1-4-1973 is 14,647 miles comprising:—

	Andhra	Telangana	Total Miles
State Roads —	8,542	4,631	13,173
National Highways—	971	503	1,474
	9,513	5,134	14,647

STATE PLAN FOR GOVERNMENT ROADS

The amount provided for Annual Plan for 1974-75 for Public Works Department Roads is Rs. 200.00 lakhs which includes a provision of Rs. 59.00 lakhs for road-cum-rail bridge across river Godavari at Rajahmundry.

The following important bridge works are likely to be completed during 1974-75:—

	<i>Estimated Cost (Rs. in lakhs.)</i>
1. Road-cum-rail Bridge across Godavari at Rajahmundry	522.16
2. Bridge at M. 18/7 of old Madras road between Guntur and Parchur ..	9.90
3. Constructing bridge across Sabari on Maredumilli-Chintur road-bridge on Maredumilli-Chintur road Bridge of 13 spanse including approaches ..	47.00
4. Reconstructing causeway across river Sarada near Kothur village at M. 23/6-7 of Gajuvaka Pancha-darla-Yellamachilli road ..	13.20
5. Constructing minor bridge at M. 0/0 to 1/5, 4/4 and 8/6 of Giddalur Badvel road ..	3.86
6. Reconstructing the bridge at M 0/8 of Penuguduru Narsapurpet ..	2.00

The following works are in progress:—

<i>Name of work:</i>	<i>Estimated amount (Rs. in lakhs.)</i>
1. Improvements to Garbham-Garividi road ..	15.17
2. Constructing bridge across river Vegavathi on Bobbili Rajeru road ..	14.90
3. Improvements to Srikakulam Palakonda road ..	15.05
4. Improvements to Anakapalli Chittivalsa road ..	10.00
5. Improvements to Rajahmundry to Kakinada road ..	8.33
6. Improvments to Bobberlanka Kothapeta road ..	20.0 ⁰
7. Improvements to Ambajipet to Ganikothapeta road ..	15.50
8. Reconstructing weak bridges in Pamarru Palacole road (5 Nos.) ..	19.00
9. Improvements to surface Pamarru Palacole road ..	20.00

(Rs. in lakhs)

10. Improvements to Koderu Nallajera road	..	20.00
11. Improvements to the road between Chillapalli of Guduvada Nagayalanka road	..	19.11
12. Improvements to Old Madras road	..	10.85
13. Improvements to Guntur Narsaraopet road	..	15.00
14. Improvements to Guntur Vinukonda road	..	10.00
15. Improvements to Guntur Gurajala, Macherla road	..	19.43
16. Improvements to Narasaraopet, Nakrekal, Karempudi road	..	20.00
17. Improvements to the road from Kondramutla to Bandulamottu	..	11.00
18. Constructing bridge at M. 148/5 across Musi river on Ongole Nandyal road	..	12.37
19. Improvements to Ongole Chinaganjam road	..	15.47
20. Improvements to Rapur Chittivel road	..	8.29
21. Improvements to Erpedu Gudur road	..	8.53
22. Improvements to Puthalpet Naidupet road	..	13.14
23. Improvements to Cuddapah-Koduru Renigunta road	..	15.00
24. Improvements to Chittoor Kurnool Road	..	18.00
25. Constructing causeway across river Hundri in the road from Kodumur to Veldurthi (via) Laddagiri	..	12.58
26. Improvements to Kurnool Bellary road	..	10.00
27. Improvements to Nellore Bellary Bombay road	..	15.00
28. Constructing road from Bayyaram Gundrathimadugu including construction of bridge across Muniar river	..	14.00
29. Constructing causeway across Teliperu at M 30/3-6 of Bhadrachalam Chandrupatla road	..	6.95
30. Upgrading Narsampet Mallampalki road	..	24.00
31. Upgrading Nellikuduru-Kesamudram road	..	10.00
32. Upgrading Karimnagar Venkatapur road	..	8.00
33. Improvements to Peddavoora Miryalaguda road	..	20.00
34. Improvements to Nakrekal-Wazeerabad road	..	20.00
35. Improvements to Sangareddy-Teopran road	..	20.00
36. Improvements to Makthal-Narayanpet road	..	5.76
37. Improvements to Navipet Nandipet road	..	6.22
38. Improvements to Dharur-Tandur road	..	12.67

Roads Leading To Sugar Factories:

A total length of 3,103 miles lines within Sugar Factory Zone areas. Out of this 1,546 miles are Zilla Parishad roads and 1,557 miles are Government roads.

From the purchases tax on Sugar cess, the State Government have been allotting about Rs.50.00 lakhs annually for the improvements of roads leading to Sugar Factories, out of which the Government have decided to allot Rs. 10.00 lakhs only (from 1972-73 onwards) for the improvement of Government roads to Sugar factories. However, it is under consideration of the Government to allot more funds under this category from the anticipated extra Revenues from the purchase tax on Sugar Cess.

It is proposed to cement concrete some of the important roads where the intensity of traffic is very high, with the available funds. The following works taken up already will continue during 1974-75.

	Estimated (cost Rs.in lakhs)
1. Cement concrete Samalkota Prathipudu road ..	24.09
2. Cement concrete Dammenu Lankala Koderu road M.4/0 to 8/0 ..	15.53
3. Cement concrete Vallur Vuyyur road ..	20.16

The amount proposed to be spent under the above scheme in 1974-75 is Rs. 10.00 lakhs.

Construction of Railway over/under bridge to replace existing level crossings.

The Government of India constituted in 1966 a Railway Safety Work Fund for the purpose of Construction of road over/under bridge and Manning of Unmanned level crossings with a view to minimise the number of accidents at Railway Level Crossing. The amount available under Railway Safety Works Fund at the credit of the Government of Andhra Pradesh at the end of 1973-74 is Rs. 125.24 lakhs. The amount expected to be made available in 1974-75 is Rs. 21.22 lakhs. Thus total amount expected to be made available by the end of 1974-75 is Rs. 146.46 lakhs. In order to utilise this amount a comprehensive programme was drawn up for construction of road over/under bridges in consultation with Southern Railway, South Eastern Railway and South Central Railway authorities. The State Government have so far sanctioned schemes for the construction of road over/under bridges to an estimated value of Rs.233.68 lakhs at the following places:

1. Construction of over-bridge on Chittoor Puttur road.
2. Construction of Sub-way at Kuppam.
3. Construction of over-bridge at Adoni.

4. Construction of Sub-way at Nellore.
5. Construction of over-bridge at Samalkot.
6. Construction of over-bridge at Kakinada.
7. Construction of over-bridge at Tadepalligudem.
8. Construction of over-bridge at Kondapalli.
9. Construction of over-bridge at Kazipet.
10. Construction of over-bridge at Jangaon.
11. Construction of over-bridge at Hasanparthy.

In addition to the above, the State Government have also programmed to take up the following works:—

1. Construction of over-bridge at Narsipatnam Railway Station.
2. Construction of road over/under bridge at M. 42/7 of Eripedu Gudur.
3. Construction of over/under bridge at Amadalavalasa.
4. Construction of over bridge at Begumpet within city Municipal limits.
5. Construction of road over/under bridge at Bhimadole.

Roads taken over from Zilla Parishad to the Control of Roads and Buildings Department :—

During the year 1973 a length of M. 25—F. I—FT. 225 of roads were taken over to the control of Roads and Buildings Department from the Local Bodies.

The question of taking over of additional 1,000 miles (1,600 K.Ms) from the control of Local Bodies to the control of Roads and Buildings Department is under the consideration of the Government, Subject to availability of funds. Amount of Rs. 11,00.00 lakhs and Rs. 50.00 lakhs are required towards Non-Recurring and Recurring expenditure respectively for maintenance of these 1,000 miles. As huge funds are required for bringing such roads to the standard of Roads and Buildings Department, Government are hesitant to take over further roads from Local Bodies.

Buildings:

The Buildings Wing of the Roads and Buildings Department is the agency for construction and maintenance of Government non-residential and residential buildings in the State. This Department is also under-taking construction of building works for other Departments such as, Local Bodies, Post and Telegraphs etc.

The demand of Rs. 145.00 lakhs for maintenance and repairs is essential for the proper upkeep of buildings. ..

The important works completed during 1973-74 under non-plan sector are given below:—

	<i>Estimated cost. (Rs. in lakhs.)</i>
1. Construction of Circuit house at Warangal ..	2.65
2. Construction of Administrative buildings of Police Department at Ongole ..	9.59
3. Providing additional accommodation to the District Munsiffs Court, Cuddapah ..	2.67
4. Construction of Police Quarters at Vizag ..	10.43
5. Construction of residential quarters of Non-Gazetted Police Personnel at:	
Hyderabad City ..	20.87
Vijayawada Town ..	10.43
Kurnool Town ..	10.43
6. Construction of quarters at 15 places in Hyderabad under Police Housing ..	11.06
7. Construction of quarters for officers and staff at Ongole ..	25.00
8. Construction of certain works in Government Nehru Balavihar at Public Gardens, Hyderabad ..	7.40

An amount of Rs.34.80 lakhs is included in the B.E. 1974-75 for construction and improvements to existing Government buildings under Non-Plan.

The following are some of the important building works under progress, taken up under Non-Plan:—

	<i>Estimated cost (Rs in lakhs)</i>
1. Construction of three storied building for administrative offices at Ongole ..	40.00
2. Construction of State Guest House with four suites at Guntur ..	2.87
3. District Court building at Adilabad ..	2.50
4. Construction of additional wards over newly constructed paying ward at Osmania General Hospital, Hyderabad ..	10.33
5. Constructing paying wards and cubicles at Osmania General Hospital, Hyderabad ..	17.56
6. Construction of 3 Circle Inspector's and 5 Sub-Inspector's and 50 Police Constable's quarters at Kakina ..	10.43

An amount of Rs. 149.39 lakhs is included in the budget estimate for 1974-75 for Capital Outlay on Buildings under Plan:—

A ten year Programme for construction of buildings, both non-residential and residential, for accommodating all Government Offices and Government Employees in all important towns in Andhra Pradesh including Capital city, is under consideration of Government. During this year, Rs. 18.00 lakhs have been provided for construction of Government quarters at six District Headquarters under Rental Housing Scheme for the benefit of Government Employees.

The following are some of the important building works that are completed or under progress under Plan Sector:—

*Estimated
cost
(Rs.in lakhs)*

Works completed:

1.	Construction of 100-bedded hospital at Nalgonda..	22.00
2.	Construction of 30-bedded hospital at Ramannapet, Nalgonda District ..	3.88
3.	Construction of Maternity Ward in district Head- quarters Hospital at Nizamabad ..	5.74
4.	Construction of 30-bedded hospital at Satyavedu, Chittoor District ..	4.40
5.	Construction of 30-bedded hospital at Punganur, Chittoor District ..	4.20
6.	Engineering College-Kakinada-Tele-communication Laboratory ..	2.29
7.	Regional Family Planning Training Centre at:	
	Vishakapatnam ..	7.24
	Kurnool ..	6.68

Works in Progress:

1.	Constructing out patient and cubicles (Special Wards) for maternity ward block, Nizamabad ..	3.67
2.	Constructing District Headquarters Hospital, Adilabad	32.61
3.	Constructing 30-bedded hospital at:	
	Gajwel, Medak District ..	4.84
	Kalwakurty, Mahbubnagar District ..	4.24
	Metapally, Karimnagar District ..	4.24
4.	Constructing 14 bedded ward with ancillary buildings at:	
	Yellandu, Khammam District ..	4.80
	Kohir, Medak District ..	4.80
	Mahadevpur, Karimnagar District ..	4.80
5.	Constructing 96-bedded ward at S.V.R.R. Hospital, Tirupathi ..	4.47

6. Constructing Anerobic and Antirabic block of Institute of Preventive Medicine, Hyderabad ..	6.49
7. Constructing additional accommodation in B.Ed. College, Warangal ..	3.60
8. S.K.R. Government College, Gudur, construction of semi-permanent structures for the Government Arts and Science College, Gudur ..	4.70
9. Large scale sheep breeding farm at Mammidipally, Hyderabad District, Construction of non-residential and residential buildings ..	18.02
10. Constructing feed mixing plant at Karimnagar ..	3.33
11. Engineering College, Anantapur—Science Laboratory	4.92
12. Constructing staff quarters for State Government:	
Khammam ..	2.65
Anantapur ..	2.62
Mahabubnagar ..	2.62
Nizamabad ..	2.62
Guntur ..	3.62
Chittoor ..	3.48
Hyderabad City ..	12.00
Visakhapatnam ..	8.00

National Highways:

Five National Highways viz. (1) Madras-Calcutta road, (2) Madras Bangalore road (via) Chittoor, (3) Sholapur-Hyderabad-Vijayawada road, (4) Nagapur-Hyderabad-Anantapur-Bangalore road, and (5) Vizianagram-Jagadalpur road, traverse through the State of Andhra Pradesh and are vested with the Government of India. The State is paid agency charges at the rate of $7\frac{1}{2}\%$ for the execution of works of National Highways. The funds provided for this purpose are not exhibited in the State Budget as they do not from part of State Finances.

The Government of India provided adequate grants for the past 4 years for the development of National Highways. They also impressed on the State Government to create a separate organisation for National Highways and speed up the pace of works and promised to allot the required funds for the development of National Highways. With this view, a separate organisation with a Chief Engineer was set up two years back, specially to concentrate on the development of National Highways and improve the quality of work.

The Government of India, Ministry of Shipping & Transport (Roads Wing) indicated a programme of Rs. 37.00 crores for Andhra

Pradesh in the 4th Five-Year Plan for development of National Highways. The allotment and expenditure, years-wise during the IVth Plan are given below:—

<i>Year</i>		<i>Allocation</i>	<i>Expenditure</i>
		Rs.	Rs.
1969-70	..	77,69,000	72,73,825
1970-71	..	2,03,00,000	2,39,22,886
1971-72	..	5,50,00,000	5,64,80,789
1972-73	..	6,54,00,000	6,86,04,738
1973-74	..	4,55,00,000	4,54,58,443
Total		19,39,69,000	20,17,40,681

Hear, the position relating to the allotment of funds for 1973-74 requires special mention. Originally, the Government of India indicated an allotment of Rs. 5.24 crores for expenditure on National Highways original works during 1973-74 as against Rs. 10.00 crores of Budget Estimate for that year sent to them. But, subsequently, the Government of India restricted this grant to Rs. 4.55 crores on the grounds of financial stringency. Therefore, the expenditure was to be restricted by this Government to the extent of the reduced allotment.

During the 4th Five-Year Plan, 71 bridge works and 20 Road Works relating to National Highways have been completed, important of them being the bridges on Varaha, Nagavali and Halda rivers and Venkaya Canal and Waddada Channels. The road works completed were in the nature of widening of the existing single lanes to two lanes and their strengthening and construction of culverts. Besides these, the bridge works on Thandava, Khandleru rivers etc., are in good progress along with their approaches. National Highway Bypasses around congested towns like Guntur and Tanuku have also been completed. Most of the works taken up during the 4th Five-Year Plan are expected to be completed during 1974-75 if the grant position improves.

During the 5th Five-Year Plan a total outlay of about Rs. 20.62 crores is expected for National Highways works for widening and strengthening of single lanes to two lanes, widening to four lanes, construction of bridges and Bypasses. Proposals for declaring the following 3 State Roads, as new additions to the existing National Highway System during the 5th Five Year plan have also been sent to the Government of India and they are under their consideration :—

(1) Vijayawada-Machilipatnam Road.

(2) Nellore-Bellary-Bombay Road.

(3) Visakhapatnam-Jagadalpur-Bhopalpatnam.

(4) Jhalnai Nasik-Bombay Road.

For the year 1974-75, Budget proposals for Rs. 9.00 crores were sent to the Government of India, to maintain the tempo of progress on the works, and to meet the commitments on the sanctioned works. But the Government of India have communicated their sanction for a total allotment of Rs. 3.60 crores, only, stating that financial position of the country continues to be critical. The above amount is considered to be quite inadequate even for the execution of works which are already in good progress. The requirement for such works are estimated to be of the order of Rs. 6.52 crores for 1974-75. Therefore, the matter is being vigorously pursued with the Government of India to obtain funds at least to the above extent.

Central Road Fund Works :

The Government of India constituted a fund known as Central Road Fund. The proceeds of this fund are derived from the Motor Spirit taxes imposed by the Government of India and the amount thus accumulated are released to each State by the Government of India for the works approved by them. The Government of India have approved the following 12 New works during 4th Five-Year Plan period costing Rs. 212.82 lakhs:

S.No.	Name of Work	Estimate Cost
		Rs.
1.	Constructing a bridge in Mile 49/1 of Rajahmundry Maredumilli road and culverts in M. 7/5, 9/8 and 10/5 of Meredumilli-Chintur Road	5,46,000
2.	Forming and metalling road from Kanchikacherla to Vatsavai (via) Kudali	18,00,000
3.	Constructing a bridge across Pedyadlagadi on Eluru- Kaikaluru road	35,30,000
4.	Improvements to the road from 8/4 of Guntur- Amaravathi road on Mangalagiri (via) Tadikonda- Rayapudi	24,90,000
5.	Constructing a bridge across river Tungabhadra near Gillusagar (Gillusagar Mantralayam) on Hydera- bad-Bangalore road; construct of approach road leading to Madhavaram side in Andhra Pradesh ..	2,83,000
6.	Improvement to Cuddapah-Balapalli road K. M. 86/0 to 111/0 plus 13	17,50,000
7.	Constructing a bridge in M. 0/4 of Puttralpet-Naidupet Road	4,74,600

8. Formation of road from Chintur in Andhra Pradesh to Kunta in Madhya Pradesh including C. D. Works	10,84,000
9. Constructing 6 minor bridges on Chintur Nellipaka road.. .. .	9,52,000
10. Improvements to Maredumilli-Chintur Road in Mile 16/0 to 24/4	22,20,000
11. Constructing a bridge across river Cutlair at M. 9/2 of Madhira-Yerrupalem road	16,52,100
12. Constructing R. C. C. T-Beam bridge of 9 vents of 105' span across Peddavagu at Ch. 187 in 4th Mile of Asifabad-Sirpur Road	45,00,000
Total ..	2,12,81,700

The following is the list of important works which are completed during Fourth Five-Year Plan:

- (1) Constructing vented causeway across Cheyyar river at M. 27/2-3 of Cuddapah-Balapalli road.
- (2) Constructing a bridge across river Sabari on Maredumilli-Chintur road Mile 34/1-3.
- (3) Constructing a bridge across Pakhal Lake Surplus Coarse in M. 1/6 of Bhupathipet-Narasampet road.
- (4) Constructing a road from Mahbubnagar-Bhupathipet.
- (5) Forming a bund parallel to Vijayawada-Nuzvidu road in M. 26/7 plus 10 to 27/7 plus 440 to prevent submersion from Budameru drain.
- (6) Constructing a bridge in M. 47/5 of Allikam-Bathili road.
- (7) Constructing a submersible bridge across Pedderu in M. 23/4-5 Nellimerla-Ranasthalam road.
- (8) Constructing Chinna Palair River and other Masonry works on Nakrekal-Wazeerabad road.

The following is the list of works which are in progress:

1. Forming and metalling road from Kanchikacherla to Vatsavai (via) Kudali 18,00,000
- Constructing a bridge across river Tungabhadra near Gillusagar (Gillusagar Mantralayam) on Hyderabad-Bangalore Road—Constructing approach road leading to Madhavaram side in Andhra Pradesh 2,83,000

3. Improvements to Cuddapah-Balapalli road KM. 86/0 to 111/0 plus 13 17,50,000
4. Formation of road from Chintur in Andhra Pradesh to Kunta in Madhya Pradesh including C.D. Works 10,84,000
5. Improvements to Maredumilli-Chintur road in Mile 16/0 to 24/4 22,20,000
6. Constructing a bridge across river Cutlair at M. 92 of Madhira-Yerrupalem road 16,52,100

A grant of Rs. 39.73 lakhs is provided for 1974-75 for these works in the State. The Government of India have called for a programme for an amount of Rs. 142.00 lakhs for the Fifth Five-Year Plan under Central Road Fund. The proposals are being forwarded

State Roads of Inter-State or Economic Importance:

Under this scheme, the Government of India provide 100% Central financial assistance to the States in the shape of loan. They have approved the following new works in Andhra Pradesh for the Fourth Five-Year Plan period:

Sl, No.	Name of Work	Estimated amount (Rs. in lakhs)
(1)	(2)	(3)
1.	Improvements to Maredumilli-Chintur Road Mile 0/0 to 33/4	25.88
2.	Construction of C.D. Works on Kunavaram:Chintur Road	13.45
3.	Construction of a road from Hindupur-Chegunta on Yadagiri-Raichur Road	18.56
4.	Constructing Aswaraopet-Bhadrachalam Road ..	25.00
5.	Improvements to Kothagudem-Lankapalli Road ..	25.00
6.	Constructing a bridge across river Musiyeru on Nandigama-Jonnalagadda Road	31.37

The following works already taken up were completed during Fourth Plan period under this scheme:

- (1) Constructing diversion road from M. 215/7 to 218 of Madras-Bombay Road.
- (2) Constructing Madhira-Yerrupalem Road.
- (3) Constructing Masonary works on Madhira-Yerrupalem Road.
- (4) Constructing Pahadi Shariff-Kalwakurthy Road II Section.
- (5) Constructing Pahadi Shariff-Kalwakurthy Road III Section.
- (6) Forming and metalling the road from Kunavaram-Chintur Mile 0/0 to 18/2.

The following works are in progress under this scheme which include the new works approved by Government of India for fourth Plan:

- (1) Forming and metalling Kunavaram-Chintur Road Mile 0/0 to 18/2.
- (2) Improvements to Maredumilli-Chintur Road Mile 0/0 to 33/4.
- (3) Construction of C. D Works on Kunavaram-Chintur Road.
- (4) Construction of a road from Hindupur to Chegunta on Yadagiri-Raichur Road.
- (5) Improvements to Kothagudem-Lankapalli Road.
- (6) Construction of a road from Aswaraopet to Bhadrachalam Road.

A grant of Rs. 47.54 lakhs is provided for these works in the State Budget 1974-75.

Proposals for Fifth Five-Year Plan (1974-1979):

The following is the list of 16 works recommended to the Government of India by the State Government for inclusion in the Fifth Five-Year Plan under the Scheme of State Roads of Inter-State or Economic Importance:

Sl. No.	Name of the Scheme	Estimated cost (Rs. in lakhs)
(1)	(2)	(3)
1.	Forming and metalling Burgampadu to Eturnagaram Road	111.30
2.	Constructing high level bridge across Nagavali River near Sankili in Srikakulam District	92.76
3.	Construction of a bridge across Godavari at Basar	70.00
4.	Road from Tekulapalli to Gundala M. 0/0 to 640/4.. .. .	100.00
5.	Road from Dammapeta to Palavancha Mile 0/0 to 37/0	80.00
6.	Construction of a bridge across Vridha Gowthami in M. 12/7 of Amalapuram to Edulanka Road	48.500
7.	Construction of a bridge over Vasista Godavari at Narasapur Ferry point joining East and West Godavari Districts	105.00
8.	Construction of a bridge across Godavari at Kotepalli on Kathipudi Narsapur Ferry Road.. .. .	150.00
9.	Improvements to Mancheriyal-Chennur Road	27.89
10.	Improvements to the road from Bhadrachalam to Chendrapatla	266.085
11.	Construction of missing link from Chinnur to Sironcha and Construction of a bridge across Pranahita on Nasik-Nirmal Pattagudem-Jagadalpur High-way	18.36
12.	Construction of a Road from Yellandu to Dornakal.. .. .	18.40
13.	Construction of a Road from Mulug to Kamavaram.. .. .	46.95
14.	Bailadila-Bhadrachalam road (new formation) 16 miles including C. D. Works	30.00
15.	Hyderabad-Jagadalpur Road 25 miles new formation and Major Bridge across Godavari near Nagaram	274.90
16.	Cuddaph-Balapalli Road (Cuddapah Renigunta road)	45.30

అనుబంధము

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కమ్యూనికేషన్లు, భవనాలు :

సభాపతి మహాశయ! :

1974-75 సంవత్సరానికి “డిమాండు XVI పబ్లిసివర్క్సు” క్రింద రూ. 4,60,82,000 లకు మించని మొత్తాన్ని, డిమాండు XLVIII రోడ్ల అభివృద్ధి” క్రింద 24,57,20,000 లకు మించని మొత్తాన్ని మంజూరు చేయవలసిందిగా సభవారిని కోరుతున్నాను.

ఈ డిమాండ్లలో రూ. 652.44 లక్షల మొత్తం భవనాల నిర్వహణకోసం ప్రత్యేకించబడ్డాయి. ఈ మొత్తాలు ప్రణాళికేతర వ్యయం క్రిందకు వస్తాయి. కాగా ప్రణాళిక క్రింద రోడ్లకు సంబంధించిన మౌలిక పనులకోసం రూ. 209.00 లక్షలు, భవనాలకు సంబంధించిన మౌలిక పనులకోసం రూ. 149.89 లక్షలు కేటాయించబడ్డాయి.

కమ్యూనికేషనులు

రోడ్లవిషయంలో ఈ శాఖ జాతీయ రహదార్ల తోబాటు రాష్ట్ర రహదార్లు, జిల్లా రోడ్లు తదితర రోడ్ల నిర్మాణ, నిర్వహణ వ్యవహారాలను చూస్తుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో రోడ్ల పొడవు

1-4-1973 నాటికి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో జాతీయ రహదార్లతోసహా ఉన్న రోడ్ల మొత్తం పొడవు 14,647 మైళ్ళు వాటి వివరాలు క్రింద తెలుస్తాయి.

	ఆంధ్ర	తెలంగాణ	మొత్తం మైళ్ళు
రాష్ట్ర రోడ్లు	8,542	4,681	13,178
జాతీయ రహదార్లు	971	508	1,474
	9,513	5,184	14,647

ప్రభుత్వ రోడ్లకు రాష్ట్ర ప్రణాళిక

పబ్లిసివర్క్సు శాఖ రోడ్ల నిమిత్తం 1974-75 వార్షిక ప్రణాళికలో కేటాయించిన మొత్తం రూ. 200.00 లక్షలు. రాజమండ్రి వద్ద గోదావరి నదిపై రోడ్డు-రైలువంతెనకు కేటాయించిన రూ. 59.08 లక్షల మొత్తంకూడా ఇందులో చేర్చున్నది.

ఈ క్రింది ప్రధానవంతెన నిర్మాణపు పనులు 1974-75 లో పూర్తి కానున్నాయి.

వరుస సంఖ్య	పని పేరు	అంచనా వ్యయం (రూ. లక్షలలో)
(1)	(2)	(3)
1.	రాజమండ్రి వద్ద గోదావరిపై రోడ్డు-రైలువంతెన	... 522.18
2.	గుంటూరు పార్శ్వమధ్య పాత మద్రాసు రోడ్డు 18/7 మైలువద్ద వంతెన	... 9.90

(1)	(2)	(3)
3. మారేడుమిల్లి - చింతూరు రోడ్డుపై శబరినదికి వంతెన నిర్మాణం, మారేడుమిల్లి - చింతూరు రోడ్డుపై వంతెన-కలుపు రోడ్లతో సహా 13 కానాల వంతెన ...		47.00
4. గాజువాక పంచదర్గ - ఎలమంచిలి రోడ్డు 23/6-7 మైలు వద్ద కొత్తూరు గ్రామ సమీపంలో శారదా నదిపై కాజువే పునర్నిర్మాణం ...		13.20
5. గిద్దలూరు-బద్వేలు రోడ్డు 0/0-15, 4/4, 8 మైలు వద్ద చిన్న వంతెనల నిర్మాణం ...		3.86
6. పెనుగుదురు-నర్సాపూరు పేట రోడ్డు 0/8 మైలువద్ద వంతెన పునర్నిర్మాణం ...		2.00
ఈ క్రింది పనులు కొనసాగుతున్నాయి.		
1. గర్బం-గరివిడి రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		15.17
2. బొబ్బిలి-రాజేరు రోడ్డుపై వేగవతి నదికి వంతెననిర్మాణం...		14 90
3. శ్రీకాకుళం-పాలకొండ రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		15.05
4. అనకాపల్లి - చిట్టివలస రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		10.00
5. రాజమండ్రి-కాకినాడ రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		8.33
6. బొబ్బిర్లంక-కొత్తపేట రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు		20.00
7. అంబాజీపేట-గంటికొత్తపేట రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		15.50
8. పామర్రు-పాలకొల్లు రోడ్డులో బలహీనంగా ఉన్న వంతెనల పునర్నిర్మాణం (5 వంతెనలు) ...		19.00
9. పామర్రు-పాలకొల్లు రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		20.00
10. కీడేరు-నల్లజర్ల అభివృద్ధి పనులు ...		20.00
11. గుడివాడ-నాగాయలంక రోడ్డులో చల్లపల్లి ప్రాంతంలో అభివృద్ధి పనులు ...		19.11
12. పాత మద్రాసు రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		10.85
13. గుంటూరు-నర్సరావుపేట రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		15.00
14. గుంటూరు-వినుకొండ రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		10.00
15. గుంటూరు-గురజాల-మాచర్ల రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		19.43
16. నరసరావుపేట-నకిరెకల్లు-కారెంపూడి రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		20.00
17. కొండ్రముట్ల-బందులమొట్టు మధ్యగల రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		11.00
18. ఒంగోలు-నంద్యాల రోడ్డుకు 148/5 మైలు వద్ద మూసీ నదికి వంతెన నిర్మాణం		12.37
19. ఒంగోలు-చినగంజాం రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		15.47
20. రావూరు-చిట్టపేలు రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు ...		8.29

(1)	(2)	(3)
21.	ఏర్పేడు-గూడూరు రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 8.53
22.	పూతలపేట-నాయుడుపేట రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 13.14
23.	కడవ-కోడూరు-రేణిగుంట రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 15.00
24.	చిత్తూరు-కర్నూలు రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 13.00
25.	కొడిమూరు-వెల్దురి (వయా అద్దగిరి) రోడ్డులో పండ్ల నదిపై కాజువే నిర్మాణం	... 13.53
26.	కర్నూలు-బళ్ళారి రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 10.00
27.	నెల్లూరు-బళ్ళారి-బొంబాయి రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 10.00
28.	బయ్యారంనుండి గుండ్రాతిమడుగు వరకు రోడ్డు నిర్మాణం-ముసేరు నదిపై వంతెన నిర్మాణం కోసము	... 14.00
29.	ఖద్రాచలం చంద్రుపల్లె రోడ్డు 30/3-6 మైలు పై తెలిపేరుపై కాజువే నిర్మాణం	... 0.95
30.	నర్సంపేట-మల్లంపల్లి రోడ్డు స్థాయి పెంచడం	... 11.00
31.	నెల్లూరు-కేసముద్రం రోడ్డు స్థాయి పెంచడం	... 10.00
32.	కరింనగరు-వెంకటాపూరు రోడ్డు స్థాయి పెంచడం	... 1.00
33.	పెద్దఊర-మిర్యాలగూడ రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 20.00
34.	నకెరకల్లు-వజీరాబాదు రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 20.00
35.	సంగారెడ్డి-తూ.ప్రాన్ రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 10.00
36.	మక్తల్-నారాయణపేట రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 5.75
37.	నవీపేట-నందిపేట రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 6.32
38.	ధారూరు-తాండూరు రోడ్డుకు అభివృద్ధి పనులు	... 12.67

చక్కెర ఫ్యాక్టరీలను కలిపే రోడ్లు

చక్కెర ఫ్యాక్టరీ మండల ప్రాంతాలలో మొత్తం 3103 పోడవుగల రోడ్లు ఉన్నాయి. ఇందులో 1546 మైళ్ళు జిల్లాపరిషత్తు రోడ్లు కాగా 1,557 మైళ్ళ ప్రభుత్వం రోడ్లు.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చెరకు సెస్సుపై కొనుగోలు పన్నునుండి ఏటా సుమారు రూ. 50 లక్షల మొత్తాన్ని చక్కెర ఫ్యాక్టరీలకు పోయే రోడ్లు అభివృద్ధి పనుల కోసం కేటాయిస్తున్నది. 1972-73 నుండి అందులో రూ. 10 లక్షల మొత్తాన్ని మాత్రమే చక్కెర ఫ్యాక్టరీలకుగల ప్రభుత్వ రోడ్ల అభివృద్ధి నిమిత్తం కేటాయించాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. అయితే చెరకు సెస్సుపై కొనుగోలు పన్నునుండి అదనపు రాబడులు లభించగలవని ఆశించినందున ఈ తరగతి రోడ్ల నిమిత్తం ఇంకా ఎక్కువ నిధులు కేటాయించే విషయం ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నది.

రాకపోకల రద్దీ అధికంగా ఉండే కొన్ని ముఖ్యమైన రోడ్లను లభ్యమగు నిధులతో సిమెంటు-కాంక్రీటు చేయాలని సంకల్పించబడింది. ఇదివరకే చేపట్టిన ఈ క్రింది పనులు 1974-75 లో కొనసాగగలవు.

వరుస సంఖ్య	పని పేరు	అంచనా వ్యయం (రూ. లక్షలలో)
------------	----------	------------------------------

(1)	(2)	(3)
-----	-----	-----

1.	సామర్లకోట-ప్రత్తిపాడు రోడ్డుకు సిమెంటు-కాంక్రీటు	24.09
2.	దమ్మెను గుంటల కోడేర రోడ్డు 4/0 మైలునుండి 8/0 మైలువరకు సిమెంటు కాంక్రీటు	15.53
3.	వల్లూరు-ఉయ్యూరు రోడ్డుకు సిమెంటు కాంక్రీటు	20.16

1974-75 లో వై పథకాల క్రింద ఖర్చు పెట్టదలచిన మొత్తం 10 లక్షల రూపాయలు.

ప్రస్తుతమున్న తెవెలు క్రాసింగుల స్థానే రైల్వే ఓవర్/అండర్ బ్రిడ్జిల నిర్మాణం.

రైల్వే తెవెలు క్రాసింగుల వద్ద ప్రమాదాల సంఖ్యను తగ్గించే ఉద్దేశంతో రోడ్డు ఓవర్/అండర్ బ్రిడ్జిలను నిర్మించడానికి కావలసే తెవెలు క్రాసింగుల వద్ద కాపాలా ఏర్పాటు చేయడానికిగాను భారత ప్రభుత్వం 1966 లో రైల్వే భద్రతా నిర్మాణాల నిధిని ఏర్పాటు చేసింది. 1973-74 ఆఖరుకు ఈ నిధి క్రింద ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వానికి లభ్యంకాగల మొత్తం రూ. 125.24 లక్షలు. 1974-75లో రూ. 21.22 లక్షల మొత్తం లభ్యం కాగలదని భావించబడుతున్నది. ఈ విధంగా 1974-75 ఆఖరుకు లభ్యం కాగలదని ఆశిస్తున్న మొత్తం ప్రైకం రూ. 146.46 లక్షలు. ఈ మొత్తాన్ని వినియోగించే నిమిత్తం దక్షిణ రైల్వే, ఆగ్నేయ రైల్వే, దక్షిణ మధ్య రైల్వే అధికారులతో సంప్రతించిన మీదట రోడ్డు ఓవర్/అండర్ బ్రిడ్జిల నిర్మాణానికి ఒక సమగ్ర కార్యక్రమం రూపొందించబడింది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇంచవరకు రూ. 298.68 లక్షల అంచనా వ్యయంతో ఈ క్రింది స్థలాలలో రోడ్డు ఓవర్/అండర్ బ్రిడ్జిల నిర్మాణానికి పథకాలను మంజూరు చేసింది.

1. చిత్తూరు-పుత్తూరు రోడ్డుపై ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
2. రుప్పంలో సబుచే నిర్మాణం.
3. ఆదోనిలో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
4. నెల్లూరులో సబుచే నిర్మాణం.
5. సామర్లకోటలో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
6. కాకినాడలో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
7. తాడేపల్లిగూడెంలో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
8. కొండపల్లిలో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
9. కాకిచేటలో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
10. జనగాంలో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
11. మాన్సుపర్తిలో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.

వీటితోడు ఈ క్రింది నిర్మాణాలను చేపట్టాలని కూడా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సంకల్పించింది.

1. నర్సిపట్నం రైల్వేస్టేషనులో ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
2. ఏర్పాడు-గూడూరులైను 42/7 మైలు వద్ద రోడ్డు ఓవర్/అండర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
3. ఆముదాలవలసలో ఓవర్/అండర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
4. నగర మునిసిపల్ హద్దులలో శేగంపేటవద్ద ఓవర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.
5. భీమడోలులో రోడ్డు ఓవర్/అండర్ బ్రిడ్జి నిర్మాణం.

జిల్లా పరిషత్తు నుండి రోడ్డు భవనాలకాఖ నియంత్రణ క్రిందకు తీసుకోబడిన రోడ్లు

1973లో స్థానిక సంస్థల నుండి 25 మైళ్ళు 1 ఫర్లాంగు 225 అడుగుల పొడవుగల రోడ్లు భవనాలకాఖ నియంత్రణ క్రిందకు తీసుకోబడ్డాయి.

నిధుల లభ్యతకు లోబడి, స్థానిక సంస్థల నియంత్రణ నుండి మరో 1000 మైళ్ళు (1600కిలోమీటర్లు) రోడ్లను రోడ్ల భవనాల కాఖ నియంత్రణ క్రిందకు తీసుకునే విషయం ప్రభుత్వ పరిశీలనలో ఉన్నది. ఈ 1000 మైళ్ళు రోడ్ల నిర్వహణకు అనావృత వ్యయం క్రింద రూ. 1100.00 లక్షల మొత్తం, అవృత వ్యయం క్రింద రూ. 50.00 లక్షల మొత్తం అవసరమవుతాయి. అలాంటి రోడ్లను కాఖ స్థాయికి తేవాలంటే భారీ మొత్తాలు కావలసిఉంటాయి కనుక స్థానిక సంస్థల నుండి ఇంకా ఎక్కువ రోడ్లను స్వాధీనం చేసుకోవడానికి ప్రభుత్వం తటపటాయిస్తున్నది.

భవనాలు :

రోడ్లు భవనాల కాఖలోని భవనాల విభాగం రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వ నివాస నివాసేతర భవనాల నిర్మాణ నిర్వహణలకు బాధ్యత వహిస్తుంది. స్థానిక సంస్థలు, తంతి తపాలా మొదలయిన ఇతర కాఖల భవన నిర్మాణపు పనులను కూడా ఈ కాఖ చేపట్టుతున్నది.

ఈ డిమాండులో నిర్వహణ, మరమ్మతుల నిమిత్తం కోరుతున్న రూ. 145.00 లక్షల మొత్తం భవనాల సక్రమ నిర్వహణకు తప్పనిసరిగా అవసరమవుతుంది.

ప్రణాళికేతర రంగం క్రింద 1973-74లో పూర్తిచేసిన ముఖ్యమైన పనులు ఈ దిగువ ఉదాహరణలు :

వరుస సంఖ్య	పనిపేరు	అంచనా వ్యయం. (రూ. లక్షలలో)
(1)	(2)	(3)
1.	వరంగల్లులో సర్క్యుటరు హౌస్ నిర్మాణం	... 2.65
2.	బంగోలులో పోలీసుకాఖ పరిపాలక భవనాల నిర్మాణం	 9.59
3.	కడపలోని జిల్లా మున్సిపుల్స్ అదనపుపసతి సమకూర్చడం	2.67
4.	వికాసపట్నంలో పోలీసు ఇండ్ల నిర్మాణం	 10.48

(1)	(2)	(3)
5.	హైదరాబాద్ చోట్ల హాస్ హోటల్ పోలీసు సిబ్బందికి నివాస ఏర్పాటు నిర్మాణం : —	
	హైదరాబాదు నగరం ...	20.87
	విజయవాడ పట్టణం ...	10.43
	కర్నూలు పట్టణం ...	10.43
6.	పోలీసు స్పెషలైజేషన్ పథకం క్రింద ప్రాచారా బాదులో 15 స్థలాలలో ఇండ్ల నిర్మాణం ...	11.06
7.	ఒంగోలులో అధికారులకు నిబ్బందికి ఇండ్ల నిర్మాణం ...	25.00
8.	హైదరాబాదు పబ్లిక్ గార్డెన్స్ లోని ప్రభుత్వ ఉద్యాన భూమిలో కొన్ని నిర్మాణాలు చేయడం ...	7.40

ప్రణాళితర రంగం క్రింద ప్రభుత్వ భవనాలు నిర్మించడానికి, ఇప్పుడున్న భవనాన్ని బాగుచేయడానికి 1974-75 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 34.80 లక్షల మొత్తం చేర్చబడింది.

ప్రణాళితర రంగం క్రింద చేపట్టిన ఈ క్రింది కొన్ని ముఖ్యమైన భవనాల నిర్మాణపు పనులు చురుకుగా సాగుతున్నాయి.

పనులు	పనిచేయ	అంచనా వ్యయం (రూ. లక్షలలో)
(1)	(2)	(3)
1.	ఒంగోలులో పరిపాలక కార్యాలయాల కోసం మూడంతస్తుల భవనం నిర్మించడం ...	40.00
2.	గుంటూరులో నాలుగు కోట్లతో ప్లేట్ గెస్ట్ హౌస్ నిర్మించడం ...	2.87
3.	ఆదిలాబాదులో జిల్లా కోర్టు భవనం ...	2.50
4.	హైదరాబాదు ఉస్మానియా జనరలు ఆసుపత్రిలో కొత్తగా నిర్మించిన పేయింగ్ వార్డులపై అదనపు వార్డులు నిర్మించడం ...	10.33
5.	హైదరాబాదు ఉస్మానియా జనరలు ఆసుపత్రిలో పేయింగ్ వార్డులు, క్యూబికల్స్ నిర్మించడం ...	17.56
6.	కాకినాడలో ముగ్గురు సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్లకు, ఐదుగురు సబ్ ఇన్స్పెక్టర్లకు, 50 మంది పోలీసు కానిస్టేబుళ్ళకు ఇండ్ల నిర్మాణం ...	10.43

సవరు సంఖ్య (1)	పనిపేరు (2)	అంచనా వ్యయం (రూ. లక్షలలో) (3)
3.	ఈ క్రింది చోట్ల 30 పడకల అనువృత్తుల నిర్మాణం :	
	మొదట బిల్లా గెట్టిలు	... 4.34
	మహబూబునగర్ బిల్లా కల్వకుర్తి	... 4.24
	కరీంనగర్ బిల్లా మెట్టపల్లి	... 4.24
4.	ఈ క్రింది చోట్ల అనుబంధ సౌకర్యాలతో సహా 14 పడకల వార్డు నిర్మించడం :	
	ఖమ్మం బిల్లా ఎల్లందు	... 4.80
	మహబూబునగర్ బిల్లా కోపిండ్	... 4.80
	కరీంనగర్ బిల్లా మహాబేపురం	... 4.80
5.	ఈ క్రింది చోట్ల 10 పడకల నిర్మాణం :	
	కరీంనగర్ బిల్లా నిర్మాణం	... 4.47
6.	హైదరాబాదు సిరోఫాక్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్, ఎనిరోలికు, యూనిటెడ్ స్టాల్ నిర్మాణం	... 6.49
7.	హైదరాబాదు సి.ఆర్. కళాశాలలో అదనపు వసతి నిర్మించడం	... 3.60
8.	గూడూరు ఎస్.కె.ఆర్. ప్రభుత్వ కళాశాల గూడూరులోని ప్రభుత్వ ఆర్ట్స్, సైన్స్ కళాశాలలో కొంతవరకు శాశ్వతప్రాతిపదిక కట్టడాలు నిర్మించడం	... 4.70
9.	హైదరాబాదు బిల్లా మామిడిపల్లిలో పెద్దతరహా గొర్రెల పెంపాను కేంద్రం నివాస నివాస సౌకర్యాల నిర్మాణం	... 18.02
10.	కరీంనగర్ లో అహోబి మిశ్రమ కర్మాగారం నిర్మాణం	... 3.33
11.	అనంతపురం ఇంటిసింగు కళాశాల వైస్ చాన్సలర్ టెక్నిక్	... 4.92
12.	ఈ క్రింది చోట్ల రాష్ట్ర ప్రభుత్వ నిబంధనలకు అనుగుణంగా నిర్మాణం :	
	ఖమ్మం	... 2.65
	అనంతపురం	... 2.62
	మహబూబునగర్	... 2.62
	నిజామాబాదు	... 2.62
	గుంటూరు	... 3.62
	చిత్తూరు	... 3.48
	హైదరాబాదు నగరం	... 12.00
	విశాఖపట్నం	... 8.00

జాతీయ రహదారులు :

అయిదు జాతీయ రహదారులు, అనగా (1) మద్రాసు-కలకత్తారోడ్డు, (2) చిత్తూరు మీదుగా పోయే మద్రాసు-బెంగళూరు రోడ్డు, (3) పోలాపూరు-హైదరాబాదు-విజయవాడ రోడ్డు, (4) నాగపూరు-హైదరాబాదు-అనంతపురం-బెంగళూరు రోడ్డు, (5) విజయనగరం, జగదలపూరు రోడ్డు-ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం

గుండా పోతాయి. ఇవి కేంద్రప్రభుత్వం ఆధీనంలో వున్నాయి. జాతీయ రహదారుల పనుల నిర్వహణకోసం రాష్ట్రానికి 7½ శాతం ట్యాక్స్ వసూలు చేయడానికి చట్టం చేర్చబడతాయి. ఇందు నిమిత్తం కేటాయించిన నిధులు రాష్ట్ర ఆర్థిక వనరులకు సంబంధించి ఏ కానందున అవి రాష్ట్ర బడ్జెటులో చూపబడవు.

జాతీయ రహదారుల అభివృద్ధి నిమిత్తము గుంటూరు ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వం తగినన్ని గ్రాంట్లను మంజూరుచేసింది. జాతీయ రహదారుల కోసం ప్రత్యేకంగా ఒక వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేయాలని పనులను స్వయంగా అమలుపరిచాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి నచ్చచెప్పింది. జాతీయ రహదారుల అభివృద్ధి కోసం అవసరమయినన్ని నిధులను కూడా కేటాయించడం ద్వారా జరుగుతుందని కేంద్రం వాదనాం చేసింది. ఈ అంశాలను పైపైలో వున్న 2 సంవత్సరాల క్రితం చీఫ్ ఇంజనీరుతో ప్రత్యేక వ్యవస్థ ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. జాతీయ రహదారుల అభివృద్ధిపై ప్రత్యేకంగా ఎంప్లీని కేంద్రీకరించడానికి పని నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి ఈ వ్యవస్థ ఉద్దేశించబడింది.

జాతీయ రహదారుల అభివృద్ధి నిమిత్తం నాలుగవ పంచవత్సర ప్రణాళికలో ఆంధ్రప్రదేశ్ కోసం కేంద్రప్రభుత్వం నౌకాయాన, రహదారుల (రోడ్ల విభాగం) యంత్రాంగశాఖ రూ. 37.00 కోట్లు ఖర్చు అయ్యే ఒక కాంప్లెక్స్ సూచిని రూపొందించింది. నాలుగవ పంచవత్సర ప్రణాళికలో సంవత్సరం వారీ కేటాయింపు వ్యయాల వివరాలు ఈ క్రింది విధంగా వున్నాయి :

సంవత్సరం	కేటాయింపు రూ.	వ్యయము రూ.
1969-70	77,69,000	72,73,825
1970-71	2,03,00,000	2,39,22,866
1971-72	5,50,00,000	5,64,80,789
1972-73	6,54,00,000	6,86,04,738
1973-74	4,55,00,000	4,54,58,443
మొత్తం	19,39,69,000	20,17,40,681

1973-74 నిధుల కేటాయింపుకు సంబంధించిన పరిస్థితిని గురించి ఇక్కడ ప్రత్యేకంగా పేర్కొనవలసి వున్నది. 1973-74 బడ్జెటు అంచనాలలో రూ. 10.00 కోట్లకోసం ప్రతిపాదనలు పంపగా అదే సంవత్సరంలో జాతీయ రహదారుల మౌలిక పనుల వ్యయంకోసం కేంద్రప్రభుత్వం మొదట రూ. 5.24 కోట్లు కేటాయించినట్లు సూచించింది. కాని, ఆర్థిక పరిమితుల కారణంగా కేంద్రప్రభుత్వం ఈ గ్రాంటును దరిమిలా రూ. 4.55 కోట్లకు పరిమితపరిచింది. అందుచేత తగ్గించిన కేటాయింపు మేరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఈ వ్యయాన్ని పరిమిత పరచవలసి వచ్చింది.

నాలుగు పంచెపై ప్రచారిణిలో జాతీయ రహదారికు సంబంధించిన 71 వంతెనల పనులు, 20 రోడ్డు పనులు పూర్తి చేయడం జరిగింది. వాటిలో ముఖ్యమైనవి వరాహి, నాగావర, వట్టా నదులు, వెంకయ్య కాలువ, వడ్డాడ కాలువలపై నిర్మించిన పంచెలు. పూర్తిచేసిన రోడ్డు పనులలో ప్రస్తుతం వున్న ఒక తేను రోడ్డును, రెండు తేన్ల రోడ్లుగా పెడల్పు చేసి వాటిని పటిష్ఠపరచడం, రిల్యబ్టు నిర్మాణం చేపున్నాయి. గుంటూరు, తణుకు నంటి జనసమృద్ధమైన పట్టణాల చట్టబద్ధ పున్న జాతీయ రహదారులపై పానులుకూడా పూర్తి చేయడం జరిగింది. నాలుగు పంచెపై ప్రచారిణిలో చేపట్టిన పనులు గ్రాంటు పరిస్థితి మరుగుపడినట్లయితే, 1974-75 లో చాలావరకు పూర్తి కావచ్చుని ఊహించబడుతున్నది.

అయినా పంచెపై ప్రచారిణిలో, ఒక తేను రోడ్డును, రెండు తేన్ల రోడ్లుగా పెడల్పు చేసి విజిల్లింగ్ చేయడానికి, నాలుగు తేన్లుగా పెడల్పు చేయడానికి వంతెనలపై పానులు నిర్మించడానికిగాను జాతీయ రహదారుల పనులకోసం మూడు రూ. 20.62 కోట్ల కేటాయింబడగలదని ఆశించడం జరుగుతున్నది. అయినా పంచెపై ప్రచారిణిలో ఈ క్రింద తెలిపిన మూడు రాష్ట్ర రోడ్డులను ప్రస్తుత జాతీయ రహదారులలో క్రొత్తగా చేర్చి ప్రవీణించవలసిందిగా కొరుతూ అందుకు సంబంధించిన ప్రతిపాదనలను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది. అవి వారి పరిశీలనలో వున్నాయి.

1. బిజయవాడ-మచిలీపట్నం రోడ్డు.

2. నెల్లూరు-బళ్ళారి-బీకానాయి రోడ్డు.

3. విశాఖపట్నం - బగదలపూరు - భూపాల పట్నం - జాల్నా-నాసిక్ - గొంపాయి రోడ్డు.

పనుల అమలుపేగాన్ని కొనసాగించడానికి మంజూరయిన పనులవిషయంలో అనుకున్న వ్యయాలను భరించడానికిగాను 1974-75 బడ్జెటులో రూ. 9.00 కోట్లు కేటాయింబవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వమునకు ప్రతిపాదనలు పంపడం జరిగింది. దేశ ఆర్థిక పరిస్థితి క్లిష్టంగా వున్నదని తెలుపుతూ కేంద్రప్రభుత్వం రూ. 3.60 కోట్లు మాత్రం కేటాయించింది. ఇదివరకే చురుకుగా కొనసాగుతున్న పనుల నిర్వహణకు వైతం ఈ మొత్తం ఎంతమాత్రం సరిపోదని తలుస్తున్నాము. 1974-75 లో ఆ పనులకోసం రూ. 6.52 కోట్లు అవసరం కాగలదని అంచనా వేయబడింది. అందుచేత కనీసం వైన తెలిపిన మేరకు అయినా నిధులు మంజూరు చేయవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వాన్ని గట్టిగా కోరడం జరుగుతున్నది.

కేంద్ర రోడ్డు నిధి పనులు :

కేంద్ర ప్రభుత్వం 'కేంద్ర రోడ్డు నిధి' అనే ఒక నిధిని ఏర్పాటు చేసింది. కేంద్రప్రభుత్వం విధించిన మోటారు స్పీరిటు పన్నులద్వారా ఈ నిధికి వైకాలు సమకూర్చబడతాయి. ఈ నిధికి జమఅయ్యే అట్టి మొత్తాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం

ద్వారా ఆమోదించిన పనులకోసం సిక్స్-రెస్ట్రీక్టెడ్ బియూరులను ఉపయోగించి. కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ. 212.82 లక్షలు వ్యవసాయానికి కేటాయించి 12 కొత్త పనులను నాలుగవ పంచవర్ష ప్రణాళిక కాలంలో ఆమోదించింది.

పని పేరు

అంచనా ఖర్చు (రూ.)

1. రాజమండ్రి-మారేడుమిల్లి రోడ్డులో 49/1 మైలుపై పంతెన, మారేడుమిల్లి-చింతూరు రోడ్డులో 7/5, 9/8, 10/5 మైలుపై కల్వస్తూరు నిర్మాణం 5,43,000
2. కూడలిమీదుగా కంచినగల్లనుంచి వత్సవాము రోడ్డు వేయడం, కంకర వేయడం 18,00,000
3. ఏలూరు-కైకలూరు రోడ్డులో పెదయ్యెమ్మగూడెం మీదు పంతెన నిర్మాణం. 5,80,000
4. గుంటూరు-అమరావతి రోడ్డులో 8/1 మైలునుండి తాడికొండ, రాయపూడి మీదుగా ముగిసేగలవరకు రోడ్డును మెరుగుపరచడం. 24,90,000
5. హైదరాబాదు-బెంగళూరు రోడ్డులో కల్వస్తూరు (మంత్రాళయం) వద్ద తుంగభద్రమీద పంతెన నిర్మాణం. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మాధవరం వైపు కలుపు రోడ్డు నిర్మాణం. 2,83,000
6. కడప-బాలవల్లి రోడ్డును 86/0 కి. మీ. నుంచి 11/10+13 వరకు మెరుగుపరచడం. 17,50,000
7. పుత్తూరు-పేట-నాయుడుపేట రోడ్డులో 0/4 మైలు వద్ద పంతెన నిర్మాణం. 4,74,800
8. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని చింతూరునుంచి మధ్యప్రదేశ్ లోని కుంటవరకు సి. డి. పనులతో సహా రోడ్డు వేయడం 10,84,000
9. చింతూరు-నెల్లిపాక రోడ్డుమీద 6 చిన్నతరహా పంతెనల నిర్మాణం. 9,52,000
10. మారేడుమిల్లి-చింతూరు రోడ్డును 16/0 మైలునుండి 24/4 వరకు మెరుగుపరచడం. 22,20,000
11. మధిర-ఎర్రపాలెం రోడ్డులో 9/2 మైలువద్ద కొత్తేరు మీద పంతెన నిర్మాణం. 16,52,100
12. అసిఫాబాదు-సిరిపూరు రోడ్డులో 4 వ. మైలు 187 వద్ద పెద్దవాగుమీద స్కొక్కటి 105 అడుగుల యెడంలో 9 కానాల ఆర్. సి. సి. టి-బీము పంతెన నిర్మాణం. 45,00,000

2,12,81,700

పాల్గొని ఉంటున్న ప్రజాసభలో ఈ క్రింది ప్రధానమైన పనులు పూర్తి అయ్యాయి.

- (1) కడప-బాలపల్లి రోడ్డులో 27/2-3 మైలు వద్ద చెయ్యారు వాగు మీద కాజ్ ప నిర్మాణం.
- (2) మారేడుమిల్లి-చింతూరు రోడ్డులో 34/1-3 మైలు వద్ద శబరి వాగు మీద వంతెన నిర్మాణం.
- (3) భూపతిపేట-నర్సం పేట రోడ్డులో 1/3 మైలు వద్ద పాకాల చెరువు అలుగుమీద వంతెన నిర్మాణం.
- (4) మహబూబ్ నగరు నుండి భూపతిపేట వరకు రోడ్డు వేయడం.
- (5) విజయవాడ-నూచిమిడు రోడ్డులో బుడమేరు కాలువ ముంపుతాకిడి నిగలనండా 26/7 + 10 మైలు నుండి 27/7 + 440 వరకు సమాంతరంగా అండ్లపట్ట వేయడం.
- (6) అల్లికం-బల్లిరొడ్డులో 47/5 మైలు వద్ద వంతెన నిర్మాణం.
- (7) వెలమల్ల-రణప్రణం రోడ్డులో 23/4-5 మైలు వద్ద పెద్దేరు మీద మునుగుడు వంతెన నిర్మాణం.
- (8) నక్రెకోల్-పటిరాబాదు రోడ్డు మీద చిన్న పాలేరు వాగు ఇతర గొట్టేరు వాగుల పనులు.

ఈ క్రింది పనులు కొనసాగుతున్నాయి :

అంచనా ఖర్చు
(రూ.)

1. కూడలిమీదుగా కంచెకచర్ల నుండి వత్సవాయికి రోడ్డు వేయడం. ... 18,00,000
2. హైదరాబాదు బెంగుళూరు రోడ్డులో గిల్లసాగరు (మంత్రాలయం) వద్ద తుంగభద్ర నదిమీద వంతెన నిర్మాణం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మాధవవరం వైపు కలుపు రోడ్డు నిర్మాణం. ... 2,88,000
3. కడప-బాలపల్లి రోడ్డును 86/0 నుంచి 111/0 + 13 వరకు మెరుగు పరచడం 17,50,000
4. ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని చింతూరు నుంచి మధ్యప్రదేశ్ నుంచి కుంటవరకు సి. డి. పనులతో సహా రోడ్డు వేయడం 10,84,000
5. మారేడుమిల్లి-చింతూరు రోడ్డును 16/0 మైలు నుండి 24/4 వరకు మెరుగుపరచడం 22,20,000
6. మధిర-ఎర్రపాలెం రోడ్డులో. 9/2 మైలు వద్ద కోట్లైరు వాగుమీద వంతెన నిర్మాణం ... 16,52,100

రాష్ట్రంలో ఈ పనులకోసం 1974-75 లో 39 78 లక్షలు కేటాయించబడింది. కేంద్ర రోడ్డు నిధి క్రింద ఐదవ పంచవర్ష ప్రణాళిలో రూ. 142 లక్షల ఖర్చు కాగల కార్యక్రమాన్ని పంపవలసిందిగా కేంద్రప్రభుత్వం కోరగా వాటికి సంబంధించిన ప్రతిపాదనలు పంపబడుతున్నాయి.

అంతర్ రాష్ట్ర లేదా అర్ధిక ప్రాధాన్యతగల రాష్ట్ర స్థాయి రోడ్లు :

ఈ పథకం క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు ఋణ రూపంలో నూరు శాతం సహాయాన్ని అందజేస్తుంది నాల్గవ పంచవర్ష ప్రణాళికా కాలంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ లో ఈ క్రింది కొత్త పనులను కేంద్రం ఆమోదించింది.

వరుస సంఖ్య	పని పేరు	అంచనా మైళ్ళం (రూ. లక్షలలో)
(1)	(2)	(3)
1.	మార్కెడుమిల్లి - చింతూరు రోడ్డును 0/0 మైలు నుంచి 33 3/4 వరకు మెరుగుపరచడం	25.38
2.	కూనవరం - చింతూరు రోడ్డు మీద సి. డి. పనులు	13.45
3.	యాదగిరి - రాయచూరు రోడ్డు మీద హిందుపూర్ నుంచి చేగుంట వరకు రోడ్డు వేయడం	18.56
4.	అశ్వారావుపేట - భద్రాచలం రోడ్డు వేయడం	25.00
5.	కొత్తగూడెం - లంకపల్లి రోడ్డుకు మెరుగుపరచడం	25.00
6.	నందిగామ - జొన్నలగడ్డ రోడ్డుపైన మునియేగు వాగుమీద వంతెన కట్టడం	31.37

ఈ పథకం క్రింద ఇదివరకే చేపట్టబడిన ఈ క్రింది పనులు 4 వ ప్రణాళికా కాలంలో పూర్తి చేయబడ్డాయి.

- మద్రాసు - బొంబాయి రోడ్డులో 215/7 మైలు నుంచి 218 మైలు వరకు మళ్ళింపు రోడ్డును వేయడం.
- మధిర - ఎర్రపాలెం రోడ్డు వేయడం.
- మధిర - ఎర్రపాలెం రోడ్డుకు సంబంధించిన పెద్దతరహా రాతికట్టుడు పనులు.

4. పహాడి పరిఫ్ -కల్వకుర్తి రోడ్డు రెండవ విభాగాన్ని వేయడం.
5. పహాడి పరిఫ్ -కల్వకుర్తి రోడ్డు-మూడవ విభాగాన్ని వేయడం.
6. కూనవరం-చింతూరు రోడ్డులో 0/0 మైలు నుంచి 18/2 వరకు రోడ్డు వేయడం, కంకర వేయడం.

ఈ పథకం క్రింద 4 వ పంచవర్ష ప్రణాళికలో కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదించిన కొత్త పనులతోసహా ఈ క్రింది పనులు కొనసాగుతున్నాయి.

1. కూనవరం, చింతూరు రోడ్డులో 0/0 మైలు నుంచి 18/2 వరకు రోడ్డు నిర్మాణం కంకర వేయడం.
2. మారెడుమిల్లి-చింతూరు రోడ్డును 0/0 మైలు నుండి 33/4 వరకు మెరుగుపరచడం.
3. కూనవరం, చింతూరు రోడ్డు మీద సి.డి. పనులు.
4. యాదగిరి, రాయచూరు రోడ్డులో హిందూపూరు నుంచి చేగుంట వరకు రోడ్డు వేయడం.
5. కొత్తగూడెం-లంపల్లి రోడ్డును మెరుగుపర్చడం.
6. అశ్వారావుపేట నుండి భద్రాచలం వరకు రోడ్డు వేయడం

1974-75 రాష్ట్ర బడ్జెటులో యీ పనుల కోసం రూ. 47.54 లక్షల గ్రాంటు సమకూర్చబడింది.

అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళిక (1974-79) కు సంబంధించిన ప్రతిపాదనలు :

అంతర్ రాష్ట్ర లేదా జాతీయ ప్రాధాన్యత కలిగిన రాష్ట్ర రోడ్డు పథకం క్రింద రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అయిదవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఈ క్రింది పట్టికలోని 18 పనులను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సిఫారసు చేసింది.

వరుస సంఖ్య	పథకం పేరు	అంచనా ఖర్చు (రూ. లక్షలలో)
1.	బూర్గంపాడు నుంచి ఏటూరు నాగారం వరకు రోడ్డు వేయడం, కంకర వేయడం.	... 111.80
2.	శ్రీకాకుళం జిల్లా శంకిలి వద్ద నాగావళి మీద ఎక్కువ ఎత్తు వంతెనను కట్టడం.	... 92.76
3.	బాసారు వద్ద గోదావరి మీద వంతెన కట్టడం.	.. 70.00
4.	తేకులపల్లి గుండాలి మార్గంలో % మైలు నుంచి 84/4 మైలు వరకు రోడ్డు వేయడం.	... 100.00
5.	దమ్మపేట-పాలవంచ మార్గంలో % నుంచి 87/0 మైలు వరకు రోడ్డు వేయడం.	.. 80.00

(2)	(3)
అనులాపురం-పదులంక రోడ్డులో 12/7 మైలు వద్ద వృద్ధ గౌతమి మీద వంతెన కట్టడం.	... 48.50
తూర్పు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలను కలిపే నరసాపురం రేవువద్ద వశిష్ట గోదావరి మీద వంతెన కట్టడం.	... 105.00
కత్తిపూడి-నరసాపురం రేవు రోడ్డులో కోటిపల్లి వద్ద గోదావరి మీద వంతెన కట్టడం.	 150.00
మంచ్చిర్యాల-చెన్నూరు రోడ్డును మెరుగుపరచడం.	... 27.80
భద్రాచలం నుంచి చెంద్రపట్ల వరకు రోడ్డును మెరుగుపరచడం.	... 266.15
చిన్నూరు నుంచి సిరివంచ వరకు కలవవలసివున్న రోడ్డును వేయడం నాసిక్-నిర్మల-పట్టగూడెం- జగదలపూరు రహదారి ప్రాణహత మీద వంతెన నిర్మాణం.	 89.86
ఎల్లందు నుంచి దోర్నకల్లు వరకు రోడ్డు వేయడం	 18.40
ములుగు నుంచి కామవరం వరకు రోడ్డు వేయడం	... 46.95
తైలదిల నుంచి భద్రాచలం వరకు సి. డి. పనులతో సహా 16 మైళ్ల రోడ్డును వేయడం.	... 80.00
హైదరాబాదు-జగదలపూరు మార్గంలో కొత్తగా 25 మైళ్ల రోడ్డు వేయడం నాగారం వద్ద గోదావరి మీద పెద్ద వంతెన.	... 274.80
కడప-తాలవల్లి రోడ్డు (కడప-రేడిగుంట రోడ్డు)	... 45.80

163